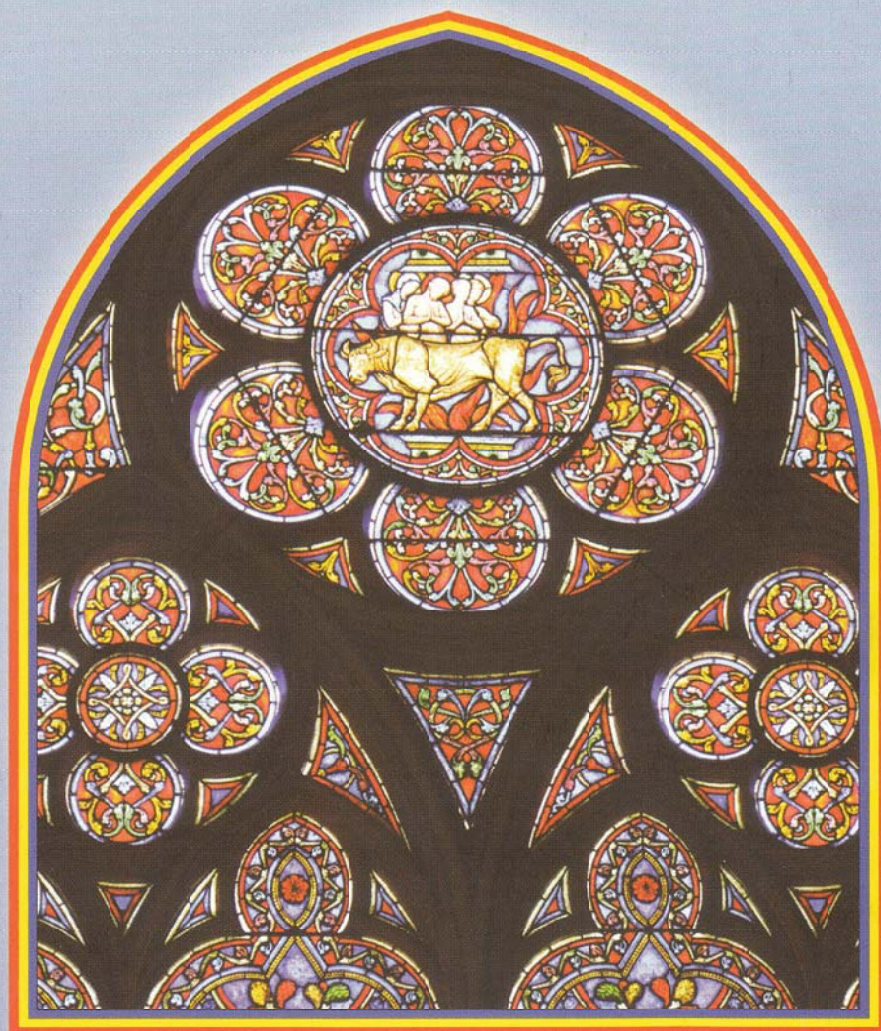

VITRALII

LUMINI ȘI UMBRE

Revista Veteranilor din Serviciile Române de Informații

Anul II / Nr.5 / Decembrie 2010

VITRALII

LUMINI ȘI UMBRE

Publicație editată de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în
Retragere din Serviciul Român de Informații

Consiliul editorial

Prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu

Prof. univ. dr. Ioan Chiper

Prof. univ. dr. Corvin Lupu

Dr. ist. Alex Mihai Stoenescu

Prof. univ. dr. Cristian Troncotă

Col. (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR – SRI

Colegiul de redacție

Gl. mr. (r) Dumitru Bădescu

Gl.bg. (r) Adrian Bărbulescu

Paul Carpen

Col. (r) Aurel V. David

Col. (r) Hagop Hairabetian

Gl. bg. (r) Maria Ilie (secretar de redacție)

Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

Gl. bg. (r). Cristian Troncotă (redactor șef)

©ACMRR-SRI

București 2010

ISSN 2067-2896

Tel: 021-2119957

Contact: acmrr.bucuresti@acmrr.ro

Opiniile și punctele de vedere exprimate în cuprinsul revistei pot să nu corespundă cu cele ale ACMRR-SRI. Potrivit art. 206 Cod Penal, responsabilitatea juridică pentru conținutul materialelor publicate revine exclusiv autorilor acestora.

Reproducerea în orice formă a conținutului acestei publicații este permisă numai cu acordul prealabil al Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul Român de Informații. Manuscrisele nepublicate nu se restituie.

C U P R I N S

EDITORIAL

- O discuție amicală cu Filip Teodorescu 5
Paul Carpen

- Istorie trăită – Sibiu 1989 11
rubrică realizată de Paul Carpen
 - *Lt. Col (r) Victor Manfred Burtea*: Bazinul de înot 13
 - *Col (r) Viorel Sirbu*: „Securiști - teroriști, ocna vă așteaptă!” 29
 - *Col (r) Ioan Botărel*: Am fost condamnat la 19 ani închisoare 39
 - *Gl. Bg. (r) Nichifor Ignat*: Întrebări care încă își mai așteaptă
răspunsul 45
 - *Paul Carpen*: Minciuna are picioare scurte 51
 - *Paul Carpen*: Așchii de gând 59
- O situație-limită din viața unui ofițer al Direcției a V-a 63
Dr. Aurel V. David
- Evenimentele din decembrie 1989 în percepția unui ofițer de 75
informații interne (III)
Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

Din istoria serviciilor de informații

- Pamfil Șeicaru: Întoarcerea la izvoare 87
Nicolae Sporiș
- Ordinul 2600/1988, o operațiune de protecție a DSS 93
Dr. ist. Alex Mihai Stoenescu

Atitudini și opinii

- Adevărul ca profesiune de credință – dificultatea de a cerceta
evenimentele din decembrie 1989 103
Prof. univ. dr. Corvin Lupu
- Câteva opinii privind influențarea psihologică în evenimentele din
decembrie 1989 109
Col. (r) Neculai Georgian Grigoraș
- Note de lectură: Valentin Busuioc: *Epoletii cu busolă* 115
Paul Carpen

Cultura de securitate

- „Acolo unde nu se respectă legea, nu există securitate” 119
Interviu cu *Prof. univ. dr. Cristian Troncotă*
- Noul concept strategic al NATO: ce rol va juca *intelligence*-ul în
combaterea terorismului? 125
Conf. univ. dr. Cristian Barna

- „Apărarea Regatului”: o carte de istorie care face istorie 129
 - O carte despre războiul din spatele Războiului Rece 133
- Maria Ilie**

Din viața și activitatea ACMRR-SRI

- „Vitralii – Lumini și umbre” – prezență constantă și apreciată de specialiști și marele public 135
 - Activități recente ale Asociației 138
- Col. (r) Gheorghe Trifu**
- Prezenți în viața și cultura cetății 139

Prezentul număr este ilustrat cu reproduceri ale unora din lucrările inspirate de anotimpul iernii ale pictorului MIHAIL GAVRIL, căruia îi mulțumim pentru amabilitatea de a ni le fi pus la dispoziție.

EDITORIAL**O DISCUȚIE AMICALĂ CU FILIP TEODORESCU**

Paul Carpen: Domnule președinte, v-aș ruga să considerați că minutele următoare le dedicăm nu unui interviu oficial, care își are rigorile lui, ci unei discuții de la om la om, mai degajată, mai liberă de constrângerile la care vă obligă cuvântul care rămâne înregistrat și care are, datorită poziției dumneavoastră, o greutate aparte.

Filip Teodorescu: Sunt de acord. Ba aș putea chiar spune că îmi convine o asemenea abordare. În loc să fiu numai eu bombardat cu întrebări, o să am prilejul să vă mai întreb și eu câte ceva. Și o să vedeți că postura celui interviuat nu este câtuși de puțin ușoară... Și, în plus, sunt convins, că, astfel, fluenta și vivacitatea articolului vor avea de câștigat.

Paul Carpen: Eu mi-am pregătit, totuși, câteva teme la care să vă referiți...

Filip Teodorescu: Mi se pare normal! Vă ascult.

Paul Carpen: Personal, după cum știți, am susținut în Colegiul de redacție decizia de a ne axa tematic în numărul 5 al revistei Vitralii, număr care apare în ultima lună a anului, pe evenimentele din decembrie 1989. Mai ales că, ocupându-mă de rubrica „Istorie trăită”, eu am astfel unele avantaje din punct de vedere jurnalistic. Argumentele dumneavoastră pentru această abordare ar trebui însă, după părerea mea, prezentate tuturor cititorilor revistei.

Filip Teodorescu: Este limpede c     n aceast   perioad   aten  ia veteranilor din serviciile rom  ne de informa  ii se   ndreapt     ndeosebi c  tre m  surile pe care guvernarea actual   a   n  eles s   le ia   n leg  tur   cu pensile militare. Mul  i dintre ei vin la Asocia  ia noastr   pentru a-  i exprima obida. Tuturor le spun –   i o repet   i aici – c  , al  turi de celelalte asocia  ii ale cadrelor militare   n rezerv     i retragere, am f  cut tot ce ne st  tea   n putin  .   i vom ac  iona   n continuare.

Sup  r  rile veteranilor, care s   sper  m c   vor fi trec  toare, nu trebuie   ns   s   ne abata aten  ia de la preocuparea noastr   esen  ial  , aceea de a ap  ra demnitatea   i onoarea celor care au activat   n serviciile de informa  ii ale statului rom  n. De aceea am considerat   i consider c   trebuie s   milit  m, dup   puterile noastre, pentru a   nl  tura minciuna, pentru a spune adev  rul. Adev  rul adev  rat, chiar   i atunci c  nd el nu ne avantajeaz   sut   la sut  . Iar momentul c  nd, prin minciun  , dezinformare, manipulare, s-a declan  at campania de ur     mpotriva Securita  ii poate fi localizat clar: decembrie 1989.

Paul Carpen: A  a este, dar au trecut de atunci 21 de ani...

Filip Teodorescu: Spunea generalul Nichifor Ignat, cu care a  i discutat dumneavoastr   la Sibiu, c   „niciodat   nu e prea t  rziu, dar devine din ce   n ce mai greu”. A  a este. Devine din ce   n ce mai greu s   convingem opinia public   asupra adev  rului.   n prim-planul priorit   ilor apar alte probleme, amintirile se   terg, mul  i dintre actorii de seam   ai evenimentelor au murit sau nu mai au o viață activ  .   n plus, vreme de 21 de ani o campanie propagandistic   perfect orchestrat   –   i, dac   vom avea vreme, o s   ne ocup  m, poate, de mecanismele ei – a reu  it nu numai s   deformeze, s   denatureze faptele, ci   i, pe baza unor minciuni, s   creeze o stare de spirit, o atitudine emo  ional   negativ     n leg  tur   cu Securitatea   i lucr  torii ei. A fost o campanie perseveren  , bine pl  tit  , care prin repeti  ie a indus anumite convingeri.

  tim cu to  ii c  , vreme   ndelungat  ,   n leg  tur   cu Securitatea, cu ofi  erii ei,   n mass-media au putut fi dezb  tute numai anumite teme   i abordarea lor s-a f  cut numai   ntr-o anume tonalitate. Iat     ns   c  ,   n ultima perioad  , tot mai mul  i oameni se trezesc din amor  eal  . Rom  nii se de  şteapt  , devin mai greu manipulabili, fiecare om analizeaz   cu mintea sa, dup   puterile sale informa  iile care se pun   n circula  ie. Lu  m not   cu bucurie de aceast  

evolu ie. Ea s-a produs atât prin dureroase experien e personale ( i nu trebuie să mai spunem noi ce înseamnă furia celui care   i dă seama că a fost  n elat), dar  i prin intervenția perseveren a a unor slujba i one ti ai mass-media. Revista noastră, de i are un tiraj relativ modest, se înscrie pe acest drum  i are un impact pozitiv demn de luat în seamă. Contribuim la formarea unei culturi de securitate. Totodată aducem în aten ie anumite fapte, anumite  nt mpl ri, l s ndu-l pe cititor să decidă. Chiar dacă este greu, apreciem că niciodată nu este prea t rziu pentru a restabili adevărul.

Dumneavoastră ce crede i despre acest ultim aspect?

Paul Carpen: Sunt de acord că există o evolu ie către cunoa terea Adevărului  i că sunt tot mai mul i acei oameni core ti, cinsti i care contribuie la propagarea lui. Ar fi însă o gre eal  de neiertat să ne  mb t m cu apă rece, crez nd că mai devreme sau mai t rziu to i oamenii vor avea revela ia lui. Nimic nu vine de la sine în acest domeniu.

Acțiunile de manipulare, de jonglerie cu informațiile de uz general continuă  i vor continua. Sunt oameni specializa i în interpretarea unei singure melodii  i ei perseverează a o c nta, chiar dacă au tot mai pu ini spectatori. Iar una dintre melodiile care a fost ani buni la mod  a fost „Jos Securitatea!” al cărei subsidiar era de fapt „Jos serviciile secrete!”, „Jos autoritățile de for a ale statului!” A a cum spuneam c ndva într-o carte, borfa ii sparg mai întâi felinarele de pe stradă  i în noaptea următoare vin la furat.

Există c teva adevăruri elementare  i îmi amintesc cu neplăcere că simpla rostire a lor era o blasfemie acum două decenii.  i aceste adevăruri, reduse la esen  , ar fi: Orice stat are servicii de informații secrete  i Orice serviciu de informații lucrează cu informatori. După părerea, deformată, a unora, România nu avea voie să aibă asemenea servicii de informații. Campania dusă împotriva celor care au lucrat în serviciile secrete – ofițeri  i colaboratori ai lor – continuă. De ce oare?

Filip Teodorescu: Cred că a i sesizat corect: blam nd un fost serviciu secret se induce teama, reținerea, dezangajarea în sufletul  i în min ile celor care des  soar  acum activități în acest domeniu. Remarca i că nu sunt condamnate dep  irile de atribuții, eventualele ilegalit  i comise în trecut de X sau de Y, ci, în general, activități, mijloace de muncă, instituții. Prin ce se deosebe te filajul de acum de acela efectuat în urmă cu 25 de ani? Prin

mijloace, desigur. Nu exista atunci posibilitatea urmăririi prin GPS, prin semnalul telefonului mobil, prin folosirea elicopterelor. Dar ca aspect de fond? Prin nimic. Prin ce se deosebe te folosirea mijloacelor tehnice de interceptare în prezent de cea de acum 25 de ani? Răspunsul este același: prin mijloacele mai perfec ionate, mai diverse, mai performante. Dar ca aspect de fond? Prin nimic. Folosirea acestor mijloace în trecut este calificată drept încălcare a drepturilor omului. Folosirea lor în prezent ce este?

Oameni care habar nu au despre munca de informații vorbesc plini de ifose despre aceasta, blamează, înjură, acuză  i tot ei condamn . De multe ori ei citează, ca exemplu luminos, activitatea serviciilor secrete din   rile pe care le denumim „democra ii consolidate”. Ar fi bine poate să se știe că în compara ie cu serviciile acestor   ri, Securitatea apare ca un mieluşel bl nd.

Paul Carpen: Crede i că ar fi bine ca revista VITRALII să aducă în dezbatere  i o asemenea temă?

Filip Teodorescu: Bine ar fi, dar nu știu dacă ar fi oportun. Oricum, să re inem ideea. Dar, să revenim la tema discutată.

Deși mijloacele  i metodele sunt în linii mari acelea i pretutindeni, desigur cu specificit  ile impuse de condițiile din fiecare țară în parte, noi mergem pe calea de a blama activitatea informativă desf  ur t  înainte de ‘89.

CNSAS continuă să consume sume uria e dintr-un buget național tot mai sărac, pentru ce? Pentru a  ine sub presiune psihică oameni care au, cei mai mul i dintre ei, în jur de 70 de ani. Am citit recent, în ziarul *Curentul*, un articol despre o decizie dată în cazul colonelului Trosca. Acel colonel ucis în fața MApN din ordinul dement al lui Nicolae Militaru. Ce spune decizia CNSAS? C  urma ii lui Trosca nu se pot bucura de calitatea de erou al revoluției a tatălui lor, pe motiv că acesta a încălcat drepturile omului dispun nd interceptarea de convorbiri telefonice  i filaj (printre altele, convorbirile aceluia i Nicolae Militaru, dovedit astfel ca agent al spionajului militar sovietic).

Paul Carpen: Când începusem, acum c teva momente, intervenția mea spun nd că au trecut totu i 21 de ani, inten ionam să relev ambele fa ete ale problemei. Nu am reușit să mă refer dec t la prima parte, la faptul că oamenii au alte preocupări imediate care  i determină să fie mai puțin interesa i de trecut. Cealaltă fa   a medaliei, ca să spun a a, ne impune să încetăm a mai

fi relativ pasivi, înghițind la nesfârșit tot felul de injurii și nedreptăți. Nu polemizăm cu nimeni, dar rostim adevărul. Adevărul care unora nu li se mai pare, poate, chiar atât de interesant. Dar care trebuie să rămână pentru Istorie. Pentru că, în bună măsură, până acum, în legătură cu evenimentele din decembrie 1989 s-a scris și continuă a se scrie o istorie falsă. Tăcerea noastră perpetuă poate fi interpretată drept acceptare, drept recunoaștere a unei acuze. Chiar dacă aceasta este în mod evident nedreaptă.

Acuzele globale, formulate otova, lipsite de argumentații pertinente, care au fost aduse la adresa unei instituții sau la adresa tuturor lucrătorilor ei sunt, principial vorbind, extrem de periculoase. Răspunderea pentru erori nu se poate stabili decât individual și în raport cu legea. Astăzi sunt acuzați informatorii, mâine ofițerii, poimâine un partid politic, apoi un grup etnic sau religios. Și Istoria umanității ne arată la ce tragedii se poate astfel ajunge. Inventarea de inamici este o armă veche de când lumea în mâna celor care vor să obțină ori să păstreze puterea. Iar inventarea de inamici s-a dovedit deosebit de eficientă în cazul societății puțin instruită și slab informată care era România anului 1989.

Despre atrocitățile comise la Sibiu, unde „inamicul” a fost clar definit de către Aurel Dragomir în persoana ofițerilor și subofițerilor MI, eu însumi am aflat abia acum niște detalii înfiorătoare. Bătăile repetate aplicate acestor „inamici” de către unii ofițeri și elevi militari din UM 01512, până la fracturarea oaselor, lipsirea conștientă de asistență medicală a celor aflați în suferință, refuzul de a-i primi pe cei uciși în cimitir sau (culmea ridicolului!), refuzul preotului de a sluji la înmormântare și multe alte asemenea trebuie să fie învățătură pentru toți cei care îndeamnă la ură, dar și pentru cei care răspund la astfel de îndemnuri.

Distrugerile aduse atunci Sibiului au făcut ca orașul să arate ca după război...

Filip Teodorescu: Vă întrerup o secundă. Păi, Aurel Dragomir, comandantul garnizoanei Sibiu, s-a comportat ca și cum a fost efectiv în război. Nu numai că tras cu tunul, cu aruncătoarele de grenade, că a folosit peste un milion de cartușe, că a vorbit în acte oficiale despre „operațiuni militare”, dar, așa cum ați arătat, a indus la subordonați ideea că ofițerii și subofițerii Ministerului de Interne reprezintă inamicul împotriva căruia trebuie dusă lupta.

De asemenea, să nu uităm că s-a vorbit despre aceştia ca despre „prizonieri de război”, bunurile confiscate de la ei erau considerate „captură de război”.

De altfel, chiar şi bunurile mele personale din biroul pe care îl aveam ca adjunct al şefului contraspionajului mi-au fost ridicate cu titlu de „captură de război”.  n cartea sa „ De la regimul comunist la regimul Iliescu”, domnul Virgil Măgureanu face referire la devalizarea de către militari a unei vile de protocol a Securităţii. Ei au capturat ca „pradă de război” şi au cărat cu camioanele tot ce se putea lua de acolo.

Nu cumva militarii de la UM 01512 se considerau în „Război”? Nu cumva ei caută să obţină scuze pentru ceea ce au făcut folosind paravanul acestui termen, după expresia „  la guerre comme   la guerre”? Pentru că, într-un asemenea caz ar trebui să fie pregătiţi pentru o veste proastă: România a ratificat două documente interna ionale care au prioritate f c  de legile interne: Convenția ONU asupra imprescriptibilit ţii crimelor de război şi a crimelor împotriva umanităţii (1970) şi Convenția europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanităţii şi a crimelor de război, adoptată la Strasbourg  n 1974.

Paul Carpen: Domnule preşedinte, discu ia cu dumneavoastră deschide mereu alte şi alte perspective, oferă noi unghiuri de abordare, cum ar fi şi această ultimă remarcă a dumneavoastră.

Cred că acest fel de discu ie liberă reprezintă modul optim de prezentare a punctelor dumneavoastră de vedere şi, de aceea, vă propun să continuăm astfel. Din păcate, considerente de spa iu tipografic ne impun să ne oprim, deşi mai sunt şi alte aspecte de dezbătut. Să le lăsăm, dacă sunteţi de acord, pentru numerele viitoare.

Filip Teodorescu: De acord să ne oprim, nu înainte însă de a adresa un apel tuturor veteranilor din serviciile rom neşti de informații să se alăture eforturilor noastre de restabilire a adevărurilor istorice. Disponibilitatea cu care colegii noştri de la Sibiu au răspuns solicitărilor dumneavoastră, accept nd să le fie zg nd rite r nile sufleteşti căpătate în urmă cu douăzeci şi unu de ani şi, trec nd peste traumele lor psihice, au contribuit la realizarea grupajului „Istorie trăită” din acest număr, reprezintă un exemplu pozitiv. Doresc să le mulţumesc şi pe această cale pentru strădaniile depuse şi să-mi exprim speran a că exemplul lor va fi urmat.

ISTORIE TRĂITĂ – SIBIU 1989

rubrică realizată de Paul Carpen

Monumentul ridicat în memoria ofițerilor și subofițerilor MI uciși la 22 decembrie 1989

Lt. Col. (r) Victor Manfred Burtea: Bazinul de înot

Col. (r) Viorel Sîrbu: „Securiști - teroriști, oca vă așteaptă!”

Col. (r) Ioan Botărel: Am fost condamnat la 19 ani închisoare

Gl. Bg. (r) Nichifor Ignat: Întrebări care încă își mai așteaptă răspunsul

Paul Carpen: Minciuna are picioare scurte

Paul Carpen: Așchii de gând

Potrivit rezolu iei nr. 639/VIII-3/2010 a Parchetului de pe lângă  nalta Curte de Casație  i Justiție, **„ n dosarul privind evenimentele din decembrie 1989 de la Sibiu, procurorii Secției Parchetelor Militare au dispus o solu ie de netrimiteră în judecată”**. A adar, pentru faptul că la Sibiu au murit  mpu ca i peste o sută de oameni, iar alți 280 au fost răniți, pentru uria ele pagube materiale, pentru arestările, perchezi iile  i deten iile ilegale nu este nimeni vinovat. Aceasta este decizia unor of teri care poartă pe epole i insemnele Justiției Militare. Este, totu i, o decizie care trebuie respectată.

Dar dincolo de judecata unor oameni aflați  i ei sub presiunea vremilor, va urma, negre it, judecata cea mare, JUDECATA ISTORIEI. Pentru ea depun astăzi mărturie, în paginile revistei „Vitralii – Lumini  i umbre”, patru of teri.

Sunt doar c tiva dintre sutele oameni care la Sibiu au suferit consecințele unor ordine aberante, nebune ti.

C tind relatările lor, prezentate în paginile ce urmează, m-am întrebat: „Ce fel de oameni suntem? C t de mult ne putem întoarce înapoi, în s lb tie, abandon nd condi ia de OM? Ce fel de medic este acela care refuză să acorde asistență de specialitate unui om în suferin   pe motiv că acela ar fi suspect – repet, suspect  i nu vinovat – de nu  tiu ce crimă? Cum pot fi sute de oameni lipsi i de libertate, lipsi i de dreptul la apărare, deținuți în condiții de Ev Mediu  i nimeni să nu dea socoteală pentru aceasta? Ni te tineri militari, după ce au cărat într-o pătură trupul unui of ter rănit, pe care Aurel Dragomir l-a scos din spital pentru a-l lăsa să moară alături de de inu ii din Sala de sport a UM 01512, se vaită: „*A fost cam greu, porcul!*” Ce fel de convingeri (politice, religioase etc.)  i animau pe ace tia?”  i, a a după cum arată domnul general (r) Nichifor Ignat în articolul cu care se încheie acest capitol,  irul întrebărilor fără răspuns, al întrebărilor care așteaptă, totu i, un răspuns indiferent de hot r rea Justiției de invocare a prescripției sau, mai degrabă tocmai datorită acestei decizii, este foarte lung.

Regimul comunist trebuia să fie înlăturat.  nchistarea sa în dogme sufoca na iunea. Of terii de Securitate  iau aceasta mai bine dec t 99% din popula ia țării.  i nu numai că nu au acționat împotriva cursului istoriei, dar nici măcar nu  i-au pus problema de a se opune valului de schimbări care m tura Europa răsăriteană. De ce trebuia atunci ca ei să apară în rolul aiuritor de „terori ti”, de apărători ai vechiului regim?

Vă lăsăm (ne)plăcerea de a citi cele ce urmează, de a emite propriile judec  i  i de a formula propriile dumneavoastră întrebări.

Paul Carpen

BAZINUL DE ÎNOT
Lt. Col (r) Victor Manfred Burtea

Scriu aceste rânduri în dorința sinceră de a contribui la reconstituirea întregului adevăr despre evenimentele care au avut loc la Sibiu în decembrie 1989. O fac din perspectiva ofițerului care avea atunci 20 de ani vechime în activitatea de contraspionaj, a celui care a fost martor, dar și victimă a acelor evenimente. Nădăjduiesc că rememorând câteva momente din calvarul prin care am trecut, eu și colegii mei, voi adăuga încă o piesă la vitraliul – uneori mai luminos, alteori mai întunecat – al istoriei contemporane a României.

Acțiunile de stradă care au avut loc la Sibiu în 21 decembrie 1989 au degenerat în vandalizarea sediului Miliției județene, care a fost atacat cu piatră cubică dislocată din pavajul străzii și cu cocktailuri Molotov. Au manifestat astfel, până noaptea târziu, 50-60 de persoane, majoritatea foști clienți ai Miliției. Sediul Securității a rămas neatins.

De aceea, voi începe relatarea mea cu noaptea de 21 spre 22 decembrie 1989.

În jurul orei 1 din acea noapte, împreună cu alți câțiva ofițeri de la Securitate și Miliție am ieșit în stradă, să „admirăm” dezastrul. În același scop au ieșit și câțiva ofițeri de la UM 01512, al cărei sediu era vizavi de Inspectorat. Ne cunoșteam, ne tutuiam, jucasem meciuri de fotbal împreună la orele de pregătire fizică. Scena străzii oferea o priveliște apocaliptică. La sediul Miliției nu mai era un geam întreg. Grilajele de fier de la parter și de la cele două intrări erau contorsionate, pavajul distrus, pietrele dislocate fiind folosite ca proiectile. Câteva autoturisme fuseseră răsturnate în mijlocul drumului și ardeau mocnit. În aer plutea o păclă deasă de fum înecăcios.

Deși făcea corp comun cu sediul Miliției, sediul Securității era practic nevătămat.

Tot efectivul de ofițeri se afla în unitate. Fuseseră trimise acasă doar femeile ofițeri și subofițeri, precum și dactilografele.

Două evenimente importante au marcat acea noapte. Primul – care avea să producă efecte nebănuite – a fost decizia conducerii Inspectoratului Județean Sibiu al MI, respectiv a colonelului Rotariu Iulian, de a părăsi sediul și de a muta punctul de conducere a unității vizavi, la comandamentul UM 01512. Compartimentul tehnic al Securității a transferat posturile telefonice de comandă ale MI la UM 01512.

În opinia mea, aceasta a fost o greșeală tactică. Comandantul UM 01512, locotenent-colonelul Aurel Dragomir, era o persoană imprevizibilă, un carierist notoriu, un om având manifestări schizofrenice. Exista riscul ca acesta să paralizeze comanda Inspectoratului MI, ceea ce s-a și întâmplat.

Ofițerii de Securitate din Inspectorat au respectat cu sfințenie ordinul de a nu părăsi sediul, de a nu folosi armamentul din dotare împotriva manifestațiilor, de a lua toate măsurile în interior pentru apărarea unității, a arhivei, a documentelor secrete.

Al doilea eveniment important din acea noapte l-a constituit convocarea unei scurte ședințe operative cu toți ofițerii de Securitate și Miliție, în cadrul căreia a fost elaborat un nou „plan de apărare” a celor două unități militare. El era bazat pe normele de apărare în vigoare, pe concluziile privind agresiunile din ziua precedentă, pe aprecierea că în ziua de 22 decembrie sunt iminente noi atacuri. Concret, era vorba despre întărirea pazei la punctele de acces în sediu, despre măsuri de prevenire, izolare și stingere a incendiilor.

Pentru acest plan de apărare, care a fost găsit ulterior de Armată în clădirea Securității, principalii săi autori, maior Marin Lucian și maior Pinciu Nicolae, ofițeri care răspundeau de Pregătirea militară și de Organizare-Mobilizare au fost ulterior condamnați la 17 și respectiv 15 ani închisoare și degradare militară. În obscurantismul ei, Procuratura Militară a considerat că acel plan conținea „măsuri împotriva revoluționarilor”.

Conform uneia dintre măsurile cuprinse în acel plan, în perimetrul interior al Inspectoratului – curtea în care se afla depozitul de armament și muniție, precum și o stație de carburant – a fost amplasat un pluton de militari în termen de la Unitatea de Trupe de Securitate. Militarii erau înarmați cu automate AKM și aveau fiecare un încărcător cu 30 de cartușe.

În dimineața zilei de 22 decembrie, în fața Inspectoratului a apărut un cordon de militari-elevi de la UM 01512, iar două TAB-uri patrulau „la pas” pe șoseaua dintre cele două unități militare. Ne-am spus atunci: „*Așa da! Se vede că șefii noștri au făcut un comandament comun cu cei de la UM 01512!*”

În jurul orei 10, în fața sediului Miliției au început să se adune din nou grupuri de oameni. Cereau „eliberarea deținuților”. Situația părea însă a fi sub control. Lumea de pe trotuare scanda, dar TAB-urile patrulau, iar cordonul de militari-elevi era pe poziție.

Dar, pe la ora 10.30, Dragomir și-a retras elevii și TAB-urile în unitate, iar manifestanții au ocupat strada. De la fereastra biroului am observat că elevii au luat poziția „culcat”, în interior, de-a lungul gardului UM 01512. Nu aveam însă cunoștință ce se întâmpla în alte părți ale Inspectoratului. Astfel, nu știam că între timp manifestanții reușiseră să forțeze poarta de la intrarea auto a Miliției, că pătrunseseră în curtea interioară a Inspectoratului, că îi dezarmaseră pe militarii de la trupele de Securitate de pe perimetrul interior care, îngroziți și având ordin să nu tragă împotriva civililor, nu au opus nici o rezistență. Având de acum arme, câțiva indivizi au pătrus prin ușa din spate în clădirea Miliției, împușcându-i pe rând pe lucrătorii pe care îi găseau prin birouri. Nu știam, de asemenea, că presați de „curățenia” pe care revoluționarii înarmați o făceau prin birouri, un grup de ofițeri de Miliție au căutat să se salveze la UM 01512, escaladând gardul. Au fost masacrați fără îndurare.

Ceea ce am înțeles însă imediat a fost faptul că a început să se tragă asupra noastră. Nu ne venea să credem. Cum să tragă Armata asupra noastră? Noi colaboram! De ce să o facă? Noi nu eram și nu puteam fi inamici.

Prea multe întrebări și prea puține răspunsuri. Tirul se întetea, devenind infernal. Proiectile din ce în ce mai mari străpungeau uși și geamuri, mușcau zidurile clădirii. Ne-am strecurat târâș spre subsolul clădirii, unde se afla serviciul tehnic, condus atunci de căpitanul Constantin Dudoiu. În paralel cu bombardamentul la care era supus sediul, s-a mai produs un eveniment grav: locotenent-colonelul Dragomir i-a arestat pe inspectorul șef, pe șefii Securității și Miliției, pe acei oameni care veniseră în unitatea lui pentru a acționa în colaborare cu scopul de a calma situația din oraș.

Noi, cei rămași în interiorul sediului, începeam o luptă grea de supraviețuire. O luptă disperată, fără mijloace de apărare, întrucât până în acel moment tot armamentul și muniția fuseseră depuse într-o încăpere de la subsol și încuiate cu lacăt.

Căpitanul Dudoiu, amic cu Dragomir, a reușit la un moment dat să ia legătura telefonic cu acesta. L-a rugat să trimită două TAB-uri în spatele clădirii Inspectoratului pentru a ne evacua, întrucât suntem împresurați și amenințați de numeroșii civili înarmați. Locotenent-colonelul Dragomir a refuzat orice ajutor, spunând: „*Nu pot să vin, că voi trageți în mine!*” I s-a explicat că de la noi nu trage nimeni, că tot armamentul este încuiat etc. Inutil! Focul de arme se întetea.

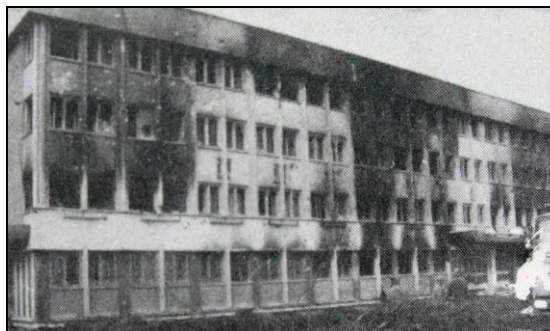
După eforturi disperate, căpitanul Dudoiu a reușit să-l prindă la telefon pe generalul Victor Stănculescu, ministrul Apărării, și l-a implorat să îi ordone locotenent-colonelului Dragomir să înceteze focul împotriva noastră și să ne salveze. A precizat că suntem neînarmați și că nu l-am atacat. Am urmărit discuția cu sufletul la gură. Ce a urmat însă, m-a stupefiat. După ce a încheiat convorbirea și a pus receptorul în furcă, Dudoiu a exclamat: „*Auzi ce zice Stănculescu? „E vina voastră! Voi l-ați atacat. Acum apărați-vă!”* Replica aceasta a generalului constituie, în opinia mea, instigare la escaladarea conflictului.

Consider că aceste cuvinte au o însemnătate deosebită. În loc să dispună o măsură prin care să fie salvați câțeva zeci de ofițeri și subofițeri aflați în pericol de moarte, generalul Stănculescu îi îndemna pe aceștia să răspundă cu foc împotriva Armatei.

Pericolul pentru noi venea atât din bombardamentul de artilerie ordonat de Dragomir, cât și din spate, din curtea interioară, unde un grup de huligani aduseseră o cisternă de benzină și pregăteau furtunurile pe care să le introducă pe geam la demisol, unde ne aflam noi, pentru a ne arde de vii. Am ales rapid să murim mai degrabă de glonț decât în flăcările stârnite de niște bezmetici.

Așa că am dislocat grilajul metalic exterior de la unul dintre geamurile care dădeau spre frontul clădirii, cel expus către UM 01512, dar care se afla totuși într-o poziție mai adăpostită. O scurtă privire asupra situației din stradă arăta că în fața intrării la Miliția municipiului se aflau vreo 40-50 de „revoluționari”, care se refugiaseră în acel unghi mort, ferindu-se de gloanțele care nu conteneau să vină către sediul Securității dinspre UM 01512.

Băieții plini de revoluție observaseră însă manevra noastră cu geamul de la parter și ne așteptau, înarmați cu diferite obiecte contondente, pentru a ne aplica un tratament pe măsura statutului nostru de „teroriști”. În aceste condiții nu ne rămânea decât o singură variantă de scăpare: alergare de-a lungul clădirii Securității, în bătaia focului automat de vizavi și apoi încercarea de refugiere, prin laterala clădirii, spre blocurile de locuințe.

*Clădirea Inspectoratului după atacul
din 22 decembrie 1989*

Unii colegi au fost răniți în cursul acestei tentative, dar eu am supraviețuit. Am fost ferit de gloanțe câtă vreme am fost „țintă vie în mișcare”, dar nu am fost ferit și de cele ce aveau să urmeze. Dincolo de „zona de foc” așteptau nerăbdători „revoluționarii”. Eram îmbrăcat în pantaloni, cămașă și o scurtă neagră de piele pe deasupra. Am fost oprit de un grup de cetățeni înfierbântați care m-au percheziționat și, negăsind nici un act asupra mea, au fost câteva momente descumpăniți. În acel moment a apărut un alt „revoluționar” care, fără a discuta, mi-a aplicat un pumn în ochiul stâng urlând: „Ăsta e securist! Să-l predăm la Armată!” În câteva secunde ochiul mi s-a învinetit, nu mai vedeam nimic cu el. Patru „revoluționari” m-au imobilizat și m-au „condus” în curtea Inspectoratului, unde, la gardul din spate, erau adunați colegii mei, aduși fie de elevii de la UM 01512, fie de „revoluționari”. În vreme ce eram târât către cordonul de militari care trebuiau să ne preia spre pază, un cetățean mai „nervos”, înarmat cu o rangă de fier a urlat către tovarășii săi: „Țineți-l bine, Hristosu’ mamii lui de securist, să-l omor!” În fața acestei amenințări, m-am smuls din scurta de piele de care eram ținut, abandonând-o în mâinile noilor ei proprietari și am alergat spre cordonul de militari, căutându-mi adăpost în spatele armelor lor automate. Rămăsesem în cămașă și pantaloni, dar eram în viață!

Treptat, la gardul din spatele Inspectoratului Județean al MI au fost adunați peste o sută de ofițeri și subofițeri. Cu toții arătau jalnic: bătuți animalic, plini de sânge, cu hainele rupte... Am fost așezați în coloană și, sub escortă, am început deplasarea spre incinta UM 01512. Pe stradă am văzut

atunci trupurile colegilor de la Miliție, căzuți în poziții grotești de-a lungul gardului UM 01512.

Nu voi uita niciodată imaginea cadavrului locotenentului Ion Corlaci, un tânăr ca bradul, ofițer bine apreciat profesional, din cadrul Serviciului Circulație Rutieră. Zăcea pe trotuar, întins pe spate, cu pieptul plin de sânge, cu ochii larg deschiși, mirat parcă de ce a putut să i se întâmple. La cinci metri mai departe, am pășit peste cadavrul căpitanului Voicu, apoi a trebuit să trecem pe lângă alți și alți colegi, băieți admirabili, alături de care muncisem, împreună cu care jucasem fotbal... Ei erau morți. Căzuseră nu luptând pentru Patrie, așa cum se obligaseră prin Jurământul Militar, ci victime ale unui comandant bezmetic, care a sperat să obțină o glorie personală prin crimele pe care le-a ordonat și pentru care a rămas nepedepsit.

Coloana noastră de „deținuți” a continuat să înainteze. Am intrat pe poarta principală a UM 01512 și am fost dirijați spre „Sala de sport”, o clădire semănând cu un hangar. Am fost aliniați în fața clădirii, în această acțiune elevii militari din așa-zisa escortă împărțind cu dărnicie lovituri cu patul armei. Am intrat apoi în incintă. Lângă intrare era o prelată militară, pe care am fost obligați să depunem toate obiectele de valoare pe care le aveam asupra noastră: inele, verighete, lăncișoare de aur, ceasuri de mână, bani lichizi, chei de mașină etc.

Nu s-a făcut nici un inventar, nu s-a întocmit un act de confiscare, nimic. Nici unul dintre noi nu am mai revăzut vreodată obiectele respective. Unde sunt? Această acțiune nu seamănă a tâlhărie? Nu seamănă, ca două picături de apă, cu depozitarea de valori a nefericiților care erau aduși în lagărele naziste de exterminare?

Noi, cei aproape 200 de „prizonieri”, am fost așezați pe podea, aliniați, la circa un metru unul de celălalt, cu mâinile la ceafă. În fața noastră a fost postat un pluton de elevi-militari, dotați cu automate AKM, cu glonț pe țevă. Judecând după epoleții lor, fără grade, am înțeles că erau din anul I. Cu siguranță, nu făcuseră mai mult de o ședință de tragere în poligon. Acum aveau privilegiul de a avea în față ținte vii, nu panouri din carton.

Era 22 decembrie în jurul orelor 18. Se întunecase. Soseau mereu noi „deținuți”. Erau jefuiți la intrare și apoi erau așezați lângă noi, tot cu mâinile la ceafă. Poziția aceasta, în șezut cu mâinile la ceafă devenise insuportabilă. Fiind sub amenințarea armelor, trebuia însă să ne supunem. În jurul orelor 22 a apărut un colonel de la UM 01512, în ținută de luptă: încins cu diagonală,

cisme înalte lustruite, cască de oțel pe cap. El le-a ordonat elevilor să ne lege mâinile la spate (cu sfoară de sac), procedând „cu maximă vigilență”. Sincer, era un progres. Poziția cu mâinile legate la spate era mai confortabilă decât aceea cu mâinile la ceafă.

Au început să apară o serie de probleme la care cei ce ne reținuseră nu se gândiseră din vreme. Eram răniți, plini de sânge, sub un puternic stres psihic. Mulți eram îmbrăcați doar cu cămașa de pe noi. Începuse să se instaleze hipotermia. Era, totuși, sfârșit de decembrie! Mai mult decât atât, toată noaptea de 22 spre 23 decembrie TAB-urile de pe perimetrul exterior au tras neconținut. Împotriva cui oare, din moment ce „teroriștii” erau arestați și se aflau sub pază în sala de sport? Evident, trăgeau în toate părțile pentru a menține atmosfera de teroare, de presiune psihică, pentru a simula apărarea împotriva unui atac asupra unității. Acesta era pentru noi pericolul cel mare: înscenarea unui atac având drept scop „eliberarea teroriștilor”, care le-ar fi permis să ne împuște pe toți pentru a preveni o eventuală „evadare”.

O altă problemă „neprevăzută” era aceea a satisfacerii nevoilor fiziologice. Într-unul din capetele sălii exista un grup sanitar cu patru cabine. Cel care avea nevoie să îl folosească trebuia să se anunțe, era apoi escortat de doi militari la toaletă, unde rămânea cu ușa deschisă, apoi era condus înapoi la locul său și mergea următorul. Se poate face un calcul cât dura „procedura” la peste 200 de oameni.

În acea noapte de groază, de 22 spre 23 decembrie, s-au petrecut câteva evenimente memorabile, pe care nu le voi uita tot restul vieții.

Către miezul nopții numărul nostru a crescut considerabil, fiind aduși în „arest” două plutoane de militari în termen de la Batalionul Trupelor de Securitate de pe Calea Poplăcii, în frunte cu comandantul lor, un căpitan tânăr. Chipul tumefiat al acestuia dovedea indubitabil că fusese tratat cu maximă „atenție” înainte de a fi arestat. De ce o fi ordonat Dragomir arestarea acelor copii, militari în termen, numai el poate ști.

Pentru mine însă, venirea lor a fost o adevărată salvare. Cum?

Acești băieți erau în uniformă, ei purtând ținuta de iarnă. Șansa mea a fost aceea că un grup dintre ei a fost așezat în imediata mea apropiere, eu doar în cămașă și pantaloni subțiri, fiind în prag de a face șoc hipotermic. Băieții de lângă mine mi-au observat tremuratură necontrolată, doi dintre ei s-au apropiat încet-încet până când am ajuns între ei și m-au încălzit, cât de cât, cu trupurile lor.

Un alt moment s-a produs în jurul orei 23, când a fost adus „arestat” maiorul Radu Balici, șeful Serviciului Cercetări Penale de la Miliția județului Sibiu, împreună cu patru subalterni ai săi. Erau în uniformă. După ce au depus bunurile personale pe prelata amintită, întinsă lângă intrare, unul dintre elevii care îl escortaseră pe maiorul Balici, în zelul insuflat de comandantul său, a dat să-i smulgă ofițerului epoleții de pe uniformă. Deși era împuns în coaste de țevile a două arme automate, ofițerul a replicat ferm, dar suficient de tare pentru a fi auzit de toată lumea: *„Ia mâna de pe mine, nenorocitul, că gradele astea nu mi le-ai dat tu, ci Țara! Și eu am muncit pentru ele!”* Și-a scos apoi singur, cu calm, epoleții și petlițele și le-a aruncat pe prelată. Am admirat cu toții acest gest plin de curaj și de demnitate.

Spre miezul nopții s-a produs o scenă cumplită. Zgomotul armelor cu care se trăgea în jurul sălii de sport devenise asurzitor, înnebunitor. Vibrațiile au făcut să se spargă câteva geamuri de pe lateralele sălii. Bătea un vânt subțire, de decembrie. La un moment dat s-a deschis ușa de la intrare. Au intrat patru elevi-militari, care cărau într-o prelată un corp omenesc. Ajunși în celălalt capăt al sălii, l-au basculat pur și simplu din prelată pe ciment și l-au acoperit cu un pled alb, de spital. Apoi, pe când se retrăgeau, unul dintre ei a remarcat cu voce tare: „Cam greu, porcul!” Am rămas cu toții înmărmuriți. Cine se afla sub pledul alb care începuse să se îmbibe de sânge? Nu-i vedeam decât picioarele goale și îi auzeam, din când în când, gemetele. Nu-l puteam ajuta cu nimic pe acel om. Aveam mâinile legate la spate și ordin să nu ne mișcăm. Spre dimineața zilei de 23 decembrie omul a tăcut. Murise.

Când militarii au scos omul mort pe o targă, l-am putut vedea. Era gol, cu trupul plin de sânge. I-am deslușit chipul. Era colegul nostru, locotenent-colonelul Silviu Chiran, un om blând și harnic, un devotat familist. Ulterior am aflat că în timpul încercării noastre de salvare, dânsul fusese împușcat în abdomen. A ajuns la Spitalul Județean Sibiu. Acolo a ajuns în cursul serii și locotenent-colonelul Dragomir pentru a „inventaria” morții și răniții din rândul ofițerilor de Securitate și Miliție. Mințind grosolan, Dragomir a afirmat că răniții din Securitate sau Miliție trebuie transferați la Spitalul Militar. În loc să își apere pacientul aflat la Terapie Intensivă, în zona lor de competență exclusivă, medicii au permis ridicarea acestuia. Din ordinul acelui bezmetic, Silviu Chiran a fost încărcat într-un TAB, adus în Sala de sport a UM 01512 și „depozitat” în maniera descrisă mai sus. Dacă această faptă, chiar luată singular, nu-l acuză pe locotenent-colonelul Dragomir Aurel de complicitate la

omor deosebit de grav, atunci înseamnă că degeaba am studiat Dreptul Penal la facultate.

Spre dimineața zilei de 23 decembrie, în Sala de sport i-a făcut apariia locotenent-colonelul Dragomir în persoană. Era în „tinut militară de luptă”, încins cu diagonală, cu cască de oel pe cap i mnui de piele în mini. Era escortat de trei elevi-militari, înarmați cu automate, care formau un „scut” în jurul comandantului lor, având în vedere „pericolul” la care se expunea acesta aprnd în preajma unor „teroriti”, chiar dacă acetia aveau mâinile legate la spate.

Comandantul nu s-a adresat însă „deinuilor”, ci elevilor din plutonul de pază, cărora le-a ordonat: „*Atenie, elevi! n fața voastră se află teroriti deosebit de periculoi. La cea mai mică micare, **tragei fără somaie!***” După care s-a răsucit pe clcie i a părăsit sala, escortat cu aceeai veneraie de elevii impresionai de vitejia comandantului lor...

Iată, aadar, cum un comandant de unitate i comandant de garnizoană militară i instiga subordonaii la omor calificat deosebit de grav, acetia dispunnd de mijloacele crimei (armele automate i muniia de război).

Crimele svrite de locotenent-colonelul Dragomir Aurel nu se opresc aici. El i are pe contiina nu doar pe ofițerii i subofițerii de Securitate i Miliție uciși, ci i pe civilii care au murit în acele zile (n total 102 persoane), întrucât tot din ordinul lui la Casa Armatei din Sibiu s-a distribuit civililor armament i muniție de război, operațiune care a început în după amiaza zilei de 21 decembrie i a continuat în zilele următoare. Numeroase omoruri au fost svrite de civili împotriva altor civili din ora, pe parcursul diferitelor acțiuni de verificare sau la barajele organizate de revoluționari.

n zorii zilei de 23 decembrie, niște elevi au adus salam tăiat, un co de pine i o marmit cu apă pentru colegii lor care fuseseră în garda de noapte. Pe noi ne chinuia foamea i setea. Dar, fiind „teroriti”, nu ni s-a acordat nici o atenie. Am asistat însă la un gest de mare umanism. Civa elevi din plutonul de gardă au aruncat printre colegii lor din Trupele de Securitate (care nu fuseseră legai cu mâinile la spate) cteva buci de franzelă i ciozvrte de salam. Ce au făcut aceti copii? Au rupt franzelele i salamul în bucele mici i le dădeau în gură ofițerilor la care puteau ajunge fără să se ridice în picioare!

Nici nu s-a pus problema celei mai elementare asistene medicale. Erau printre noi colegi cu plăgi mpucate, cu lovituri, cu răni deschise care continuau să sngereze... Nimeni nu a primit ajutorul cuvenit.

În cursul zilei de 23 decembrie ni s-a dat, pentru prima oară, apă. La intrarea în grupul sanitar au fost depuse două marmite cu apă potabilă, cu câte o cană de tablă legată cu lanț la fiecare dintre ele. Astfel, când un arestat mergea la toaletă, el putea să bea și o cană de apă. Mâncare nu am primit pe tot parcursul zilei.

Așa a trecut ziua de 23. În noaptea spre 24 decembrie canonada în jurul sălii de sport a fost reluată cu aceeași intensitate.

Dimineața zilei de 24 decembrie a adus cu sine „marea schimbare”: Am fost transferați din Sala de sport, la Bazinul de înot. Escorta a fost dublată, iar cele câteva sute de metri până la bazin le-am parcurs printr-un culoar de elevi care nu ratau ocazia să ne corecteze direcția de mers cu paturile de la armă.

Bazinul de înot al UM 01512 este o bază sportivă de dimensiuni olimpice, cu turn de sărituri de la 3 și 5 metri. În perioada respectivă pe fundul bazinului erau derulate și asamblate, cu ajutorul unor mașini de cusut speciale, mochetele produse la Cisnădie pentru Casa Poporului. Într-un capăt al bazinului se mai aflau atunci stive cu suluri imense de mochete încă neasamblate. Mașinile de cusut fuseseră înlocuite cu cuiburi de mitraliere grele. Pentru accesul pe fundul bazinului fusese confecționată o scară primitivă din două scânduri. Pentru confortul celor peste 300 de oameni, câți ajunsesem să fim, au fost aruncate câteva saltele dezafectate și, lucru foarte important în lupta noastră împotriva frigului, efecte militare date la reformă: vestoane cu câte o mânecă tăiată, pantaloni sfâșiați, pijamale vechi etc. Desigur, un astfel de echipament trebuia să aibă și un efect psihologic, să ne ilustreze gradul de înjosire la care ne coborau paznicii noștri. Dar, ne-am păstrat cumpătul. Deși arătam ca armatele lui Napoleon la retragerea din Rusia, cel puțin ne mai apăram de frig.

Numărul colegilor „arestați” la bazin creștea oră de oră. Au sosit colegi de la subunitatea de filaj, care se predaseră *in corpore* Armatei. Au fost, de asemenea, arestați colegii de la Școala de dresaj câini din Dumbrava Sibiului, care s-au prezentat benevol la sediul UM 01512.

Am aflat ulterior că în vreme ce noi ne aflam în Sala de sport a UM 01512, „băieții” lui Dragomir nu au stat degeaba. Au spart fișetele serviciilor de personal atât de la Securitate, cât și de la Miliție, au sustras listele cu adresele, datele personale, numere de telefon etc. Au fost trimise patrulare care au ridicat de la domiciliu tot personalul feminin al Inspectoratului – ofițeri,

subofițeri, dactilografe – care au fost internate ca „teroriste” într-un corp de cazarmă al UM 01512.

La Bazin au sosit și câțiva arestați civili, ca Vasile Brumar, fost director al OJT Sibiu, Adrian Chirca, fost barman la „Împăratul Romanilor”, ba chiar și un „revoluționar” tembel, care fusese surprins cărând printr-un cartier din Sibiu o roabă plină cu lăzi cu muniție furată de la depozitul Miliției. Pentru că trebuie spus că din seara zilei de 22 decembrie clădirea Inspectoratului devenise un sat fără câini. Aripa Securității era grav avariata de artileria Armatei și de incendiu, iar aripa Miliției fusese adusă în aceeași stare: incendiată, cu toate geamurile sparte, cu grilajele de la uși și de la geamuri smulse. În cursul nopții de 22 spre 23 decembrie a fost spart depozitul de armament, de unde au fost furate automate AKM, pistolete, lăzi cu muniție. După 1990 au durat ani până când s-a putut recupera o parte din armamentul furat atunci. Mai mult de jumătate nu s-a găsit nici până azi. Față de un asemenea jaf, furtul celor câteva flinte din depozitul de la Ciorogârla pare o simplă glumă.

Povestea barmanului Adi Chirca este tragică. Atunci când a fost internat la Bazin el avea accese de demență: se tăvălea pe jos zbierând, își rupea hainele de pe el. Când s-a mai liniștit a putut să ne povestească ce se întâmplase. Văzând că în oraș se trage fără întrerupere, și-a luat soția (însărcinată) și fetița de 4 ani și a plecat spre comuna Rășinari, cu mașina personală, un Olcit, pentru a-și pune familia în siguranță la rude.

La ieșirea din Sibiu, în zona Pădurii Dumbrava a întâlnit un „baraj” format din revoluționari și militari cu banderole tricolore la braț. Aceștia i-au făcut semn să oprească. Observându-i în ultima clipă, a trecut cu câțiva metri dincolo de baraj. Atunci unul dintre civili a deschis focul din spate, ucigându-i soția și fetița aflate pe bancheta din spate. El a fost atins de un glonț doar tangențial, la nivelul gâtului. A fost smuls din mașină și transportat ca „terorist” la Bazin. Omul nu știa ce s-a întâmplat cu ai lui: erau morți sau numai răniți?

Ascultându-l, am înțeles din ce cauză era acel om în pragul nebuniei. Am înțeles că se mai săvârșise o „faptă revoluționară” pentru care, poate, criminalul de atunci are astăzi statutul de erou revoluționar și se bucură de tot felul de subvenții plătite din impozite, precum și de celelalte numeroase avantaje pe care i le asigură legislația adoptată cu dărnicie ulterior.

După două zile și două nopți, când numărul persoanelor arestate ajunsese la circa 450, ni s-a dat prima hrană caldă: iahnie de fasole cu bucăți de

slănină de porc. Mâncarea a venit într-un hârdău, care a fost coborât în bazin cu ajutorul unei funii, întrucât nici un militar nu îndrăznea să coboare în „groapa cu teroriști”. Tot astfel au mai fost coborâte în bazin două coșuri cu pâine, ruptă în bucăți, nu tăiată, două marmite cu apă, care aveau și câte o cană de tablă legată cu lanț. Drept tacâmuri am primit, pentru 450 de persoane, 5 farfurii de aluminiu și 5 linguri. Mesele erau reprezentate de 5 bănci, din acelea folosite în sălile de sport. Fiind totuși militari, am stabilit o anumită ordine. În dreptul fiecărei bănci s-au format 5 coloane lungi, oamenii așezându-se în ordinea gradelor: colonei, locotenent colonei și tot așa, ultimii fiind civilii. Mâncam cu toții din aceleași farfurii (nespălate), cu aceleași linguri, pe care le ștergeam pe turul pantalonilor de uniformă. Un calcul simplu arată că servitul mesei în aceste condiții de către 450 de persoane dura circa 4 ore. Bineînțeles că în acest timp fasolea și grăsimea se sleiau. Dar, mie unul mi s-a părut cea mai bună fasole pe care am mâncat-o în viața mea de militar!

În paralel cu ritualul mesei se desfășura ritualul mersului la toaletă. În dreptul scării pe care se putea face accesul în bazin se forma o altă coadă, cu cei care aveau probleme cu grupul sanitar. Urcau câte două persoane, care erau conduse cu armele de la spate la toaletă și scara era ridicată. Când aceștia se înapoiau, se cobora scara, ei mergeau în bazin și alți doi căpătau permisiunea să urce. Și tot așa, ore în șir, zi și noapte.

Problemele cele mai grave nu constau însă în regimul de masă și toaletă, ci în faptul că mulți dintre colegii militari erau răniți, fie prin împușcare, fie datorită loviturilor primite. Printre noi se afla și medicul Inspectoratului, colonel dr. Iancu. În lipsa oricăror materiale medicale ori sanitare, el încerca cu disperare să îi bandajeze pe cei răniți cu bucăți de pânză rupte din cămăși, să îi acopere pe cei cu frisoane folosind vestoane cedate de alți colegi. A cerut insistent să discute cu vreo persoană competentă din UM 01512 pentru a obține sprijin medical. Toate apelurile lui au rămas fără răspuns.

La un moment dat, cred că în ziua de 25 decembrie, la marginea bazinului au apărut procurorul militar colonel Socaciu, de la Procuratura Militară Brașov, în uniformă, alături de locotenent-colonelul Dragomir Aurel cu nelipsita sa escortă înarmată.

Colonelul Socaciu ne-a explicat că suntem cu toții considerați „teroriști” care au acționat împotriva „revoluției democratice” și că urmează să fim judecați pe rând de către Tribunalul Militar al Frontului Salvării Naționale.

Atunci am auzit pentru prima oară de existența unei asemenea organizații în România. Urma să fim audiați individual, iar Tribunalul să decidă soarta fiecăruia. Am apreciat acest lucru un progres. Urma să fim judecați individual, nu împușcați individual. Desigur, nici perspectiva unor ani de pușcărie nu era de natură să ne liniștească.

Important este că dr. Iancu a profitat de această „audiență” pentru a cere urgent materiale medicale. Din „umanism” i s-a permis să meargă, sub escortă, la cabinetul medical al UM 01512 pentru a prelua unele materiale elementare. Am considerat aceasta o victorie!

A venit și a trecut Crăciunul lui 1989 și noi tot la blidul de fasole cu slănină ne încolonam...

Așteptam, într-o continuă presiune psihică să fim chemați la anchetă pentru a răspunde unor învinovățiri aberante. Printr-o încercare la fel de stresantă treceau familiile noastre. Auzise tot orașul că fusesem arestați de către Armată, dar nu se știa cine mai trăiește și cine nu, nu se știa în ce situație se află fiecare.

După ce m-a căutat la morga Spitalului Județean Sibiu, familia mea a încercat să mă identifice printre arestații din Bazin. Abia pe 29 decembrie, printr-o cunoștință, un colonel de la UM 01512, au aflat că sunt arestat. Băieții mei, care atunci aveau 5, respectiv 3 ani s-au bucurat strigând: „Tata trăiește, tata trăiește!”

Treptat, rândurile noastre au început să se subțieze. În primă urgență au fost scoși din Bazin ofițerii și subofițerii de la Serviciul Circulație al Miliției, pentru că în Sibiu se instalase un haos total. Blindatele lui Dragomir răscoleau pavajul și „arau” parcurile; semafoarele erau distruse; nenumăratele patrule și filtre puneau în primejdie viața oamenilor. Au urmat colegii de la Serviciul Judiciar al Miliției, căci furturile și jafurile la drumul mare erau în toi.

A fost prea târziu pentru a mai afla ceva despre lucrurile jefuite de militari din biroul de obiecte confiscate de la contrabandiști (țigări, băuturi alcoolice scumpe, aparatură electronică, valută), toate preluate, bineînțeles fără forme, de către subordonații locotenent-colonelului Dragomir. După 22 decembrie, când noi eram deținuți la Bazin, patrule formate din 2 militari înarmați și un civil cu banderolă tricoloră pe braț, și el înarmat, au efectuat percheziții la domiciliile „teroriștilor”, căutând obiecte care să dovedească vinovăția acestora. Cu ocazia acestor percheziții se „confisca” orice obiect de valoare le cădea sub mână, de la aparatură electronică portabilă, la bani sau

bijuterii. Evident că nu aveau mandat de percheziie, că nu încheiau vreun act constatator, că nu dădeau vreo explicaie privind motivele aciunii lor. Faptul că aveau „ordin verbal de percheziie” de la comandantul lor trebuia să fie suficient.

Apoi, la sfritul lunii decembrie, au fost scoi din Bazin colegii de la Serviciul Paapoarte. Se deschiseseră frontierele i numeroi cetăteni (dintre care o cotă însemnată o reprezentau cei de etnie romă) cereau urgent paapoarte.

Pentru noi, „teroriștii” rmai în Bazin, rutina masă – toaletă a continuat până în ajunul Anului Nou, cnd, spre stupefacia tuturor, pe marginea Bazinului a fost instalat un televizor alb-negru. Atunci am aflat ce evenimente se petreceau în România revoluionar. Am comentat, fiecare în felul său, componena noii echipe de conducere a rii, forota de actori i scriitori mai mult sau mai puțin cunoscui din jurul acesteia. Ce ne-a surprins pe toi a fost numirea generalului Nicolae Militaru în fruntea Armatei române. Un trădător, dovedit ca agent GRU, un bezmetic mnat de o ură viscerală împotriva Securittii care îl demascase. Aflnd i de crima svrit împotriva colonelului Trosca i a subordonailor săi de la USLA, ne-am temut ca nu cumva i noi, „securitii-teroriti” arestați în Bazinul de înot, să mprtim aceeai soartă.

La fel de mult ne-a uimit prezența în conducerea rii a spionului de profesie Silviu Brucan, client vechi al contraspionajului român.

ntre timp Procuratura Militară începuse să i facă serios treaba. Aproape zilnic erau convocai din Bazin, spre audiere, zeci de „reținuți”. Unii nu se mai întorceau, dar alii, probabil „suspecii”, reveneau. La începutul lui ianuarie 1990 numărul nostru scăzuse la circa 250. Treptat au început să se destindă i relaiile dintre noi i „paznici”, adică acei elevi-militari aezai în „dispozitiv” pe marginea bazinului. Bieii au început să neleag că nu suntem „teroriti”, aa cum li se spusese, ci oameni normali i panici. Acceptau, timid, chiar i dialoguri cu ofițerii care ieeau din bazin pentru a merge la grupul sanitar.

Un aspect risca însă să ia proporii: condițiile igienico-sanitare. De două sptmni eram privai de posibilitatea asigurării unei minime igiene personale. Nu aveam săpun, nu aveam periute de dini, ca să nu mai vorbesc de aparate de bărbierit.

Dar iată că, pe la începutul lunii ianuarie 1990 a apărut un „Ordin de zi” al locotenent-colonelului Dragomir, conform căruia „reinuii” din bazin aveau dreptul de a primi de la familie pachete cu alimente i îmbrăcăminte, inclusiv obiecte de igienă personală. Astfel în bazin s-a produs brusc o cretere a

nivelului de trai. Încă de la primele pachete primite de acasă, eu și un coleg al meu, al cărui socru era brutar, am rămas uimiți constatând că soțiile noastre – niște luptătoare adevărate – introduseseră în miezul franzelelor coapte de acel brutar sticlute de antibiotice în care erau ascunse scurte mesaje pentru noi, cu vești „din afară”. Asemenea mesaje s-au găsit în fiecare pachet. Am aflat astfel că „fetele” noastre nu au stat inactive în tot acest timp. Au contactat procurori și avocați, pe care i-au rugat să analizeze situația noastră. Ne comunicau să fim tari, să nu ne descurajăm, pentru că Procuratura Militară nu are nici un motiv pentru a ne acuza. Admirabil! Eram îndemnați noi să fim tari, pe când soțiile noastre se aflau singure acasă, nu doar nesigure de soarta noastră, dar având grijă și gospodăria și copiii.

Moralul nostru începea să urce pe o curbă ușor ascendentă. Dovadă o constituie următorul episod, pe care îl redau pentru latura sa amuzantă, dar și pentru stupizenia reacțiilor pe care le-a provocat. Astfel, spre a nu anchiloza complet, ne-a venit la un moment dat ideea să organizăm un joc cu mingea. „Mingea” a fost confecționată din două perchi de șosete primite de acasă, iar noi, așezați în cerc, o aruncam de la unul la altul. „Pedeapsa” pentru cel căruia îi cădea mingea consta în 10 flotări sau genoflexiuni, la alegere. Jocul n-a durat 10 minute, că pe marginea bazinului a și apărut un colonel cu cizme lustruite și încins cu diagonală, care a ordonat pe ton tăios:

– *Să înceteze imediat această activitate!!*

Jocul a încetat. Colonelul s-a întors să plece, nu înainte de a rosti printre dinți:

– *Ai dracului teroriști! Nici acum nu se lasă de pregătirea fizică!*

Halal IQ!

Tensiunea creștea pe măsură ce numărul celor de la bazin scădea, în cele din urmă rămânând un grup mic, de circa 30-40 de ofițeri, printre care mă număram și eu, care nu fuseseră chemați la anchetă. Mă tot întrebam ce se întâmplă.

Spre sfârșitul lunii ianuarie 1990, locotenent-colonelul Dragomir a ordonat transferarea celor

PROCURATURA JUD. SIBIU
Comisia de anchetă
Nr. 2741 din 04.02.1990

Exemplar nr. _____

ORDONANȚA

Anul 1990 luna FEBRUARIE ziua 04 comisia de anchetă examinând situația lui PURTEA VICTOR MANTESCU fiul lui IOAN și al ELISABETA născut la data de 30.01.1950 în ISPLET Jud. MEHEDINTI cu domiciliul în SIBIU str. CALEA BUCURĂVII nr. 16 bl. _____ sc. _____ ap. _____ județul SIBIU posesorul B.I. seria _____ nr. _____ nu are probe că se face vinovat de comiterea unor infracțiuni împotriva poporului în timpul acțiunilor revoluționare de răsturnare a dictaturii ceaușiste.

Pentru aceste motive comisia de anchetă dispune punerea imediată în libertate a susnumitului.

PROCURATOR ȘEF AL JUDEȚULUI SIBIU
Anchetator

rămași la arestul Comendurii Garnizoanei MApN Sibiu, aflat pe str. Dimitrie Anghel nr. 8. Acolo am petrecut alte 10 zile, în aceeași nesiguranță. Pe 1 februarie 1990 am fost chemat, în sfârșit, la „anchetă”. Într-un birou de la etajul I, unde am fost condus sub escortă, am fost întâmpinat de un locotenent-colonel în uniformă, al cărui nume nu îl cunosc întrucât nu s-a prezentat. Acesta m-a invitat să iau loc la o masă pe care se afla o coală de hârtie și un pix. Procurorul mi-a dictat conținutul declarației pe care trebuia să o scriu: că în timpul evenimentelor de la Sibiu din 21-22 decembrie 1989 nu am avut armament asupra mea, că nu am intervenit împotriva demonstranților și că astfel nu am acționat în nici un fel împotriva „Revoluției”. Am scris, pentru că totul era adevărat. După ce am semnat, procurorul a scos dintr-o mapă o hârtie (jumătate de coală A4), s-a uitat pe ea și a zis: „Stai o clipă, că aici ceva nu pușcă”(?) Cu o muchie de dosar și un pix a tras o linie și a mai completat ceva. Apoi mi-a dat hârtia să o citesc. Era o „Ordonanță” de punere în libertate, iar ceea ce corectase el cu pixul întrucât „nu pușca” era data de pe document la care ar fi trebuit să fiu eliberat: Data inițială, de 06 ianuarie 1990 a fost ștearsă și înlocuită cu 1 februarie 1990.

Așadar am mai fost privat 25 de zile de libertate. Procuratura Militară uitase de mine și „rătăcise” documentul de punere în libertate.

Dacă asta se poate numi justiție și respectarea drepturilor omului, atunci legislația în materie s-a scris degeaba.

De fapt însă, noi TOȚI fusesem victimele unei nelegiuiiri și ale unor abuzuri juridice crase. În ce Cod de Procedură Penală din lume se prevede eliberarea unei Ordonanțe de punere în libertate în lipsa unui Mandat de arestare? Unde rămâne dreptul la apărare, care în cazul nostru a lipsit cu desăvârșire?

După ce a făcut corecturile respective, domnul procuror mi-a spus că sunt liber și pot să plec acasă...

*

Închei aceste rânduri exprimându-mi speranța că ele vor contribui la alcătuirea Adevărului despre momentul de cotitură din istoria României care a fost decembrie 1989.

„SECURIȘTI – TERORIȘTI, OCNA VĂ AȘTEAPTĂ!”***Col. (r) Viorel Sîrbu***

Rememorarea evenimentelor pe care le-am trăit în decembrie 1989 îmi produce, întotdeauna, un adevărat chin sufletesc. Cu toate că au trecut de atunci mai bine de 20 de ani, aceste amintiri îmi revin în memorie neestompate, limpezi. În fața ochilor minții mi se derulează parcă un film. Un film despre fapte, situații și evenimente în care eu, foștii mei colegi, familiile noastre, am fost batjocoriți, umiliți, bătuți. Am fost lipsiți în mod abuziv de libertate. Ni s-a refuzat acordarea de asistență medicală atunci când eram în suferință. Ni s-a încălcat demnitatea și onoarea de ofițeri ai statului român. Ne-au fost aduse acuzații nedrepte, de-a dreptul aberante. Am fost amenințați, în mod repetat, cu împușcarea. Am fost etichetați drept „teroriști” și „criminali”.

În dinamica evenimentelor din decembrie 1989, Sibiul a avut un loc aparte, datorită faptului că la vremea respectivă Nicu Ceaușescu era prim secretar al comitetului județean PCR, iar în oraș erau concentrate multe unități militare ale MAPN. O consecință semnificativă a acestei situații o reprezintă numărul mare de morți și răniți pe durata evenimentelor, pagubele materiale importante, imobilele distruse în urma intervenției cu tehnică grea de luptă, cu armament și muniție de război realizată de unități ale MAPN, la ordinul dat de fostul comandant al UM 01512, Dragomir Aurel, care îndeplinea atunci și funcția de comandant al Garnizoanei Sibiu. Prin acțiunile sale iresponsabile acesta ținea să apară ca un adevărat „erou”, ca salvator al orașului din mâinile „teroriștilor”.

Iată cum s-au derulat evenimentele, privite din unghiul meu de vedere.

În seara zilei de 21 decembrie fusese forțată intrarea în sediul fostei Miliții, fuseseră sparte geamurile clădirii și incendiate mai multe autoturisme aparținând unor cadre de Miliție și Securitate, dar și unor civili care locuiau în blocurile din apropiere.

Drept urmare, în dimineața zilei de 22 decembrie 1989, în fața fostului Inspectorat județean al MI (în care se aflau sediile Miliției și Securității) a fost desfășurat un cordon alcătuit din elevi ai școlii militare de Infanterie (UM 01512), aflată în vecinătate. Măsura a fost inițiată în cadrul cooperării existente la acea dată între conducerea Inspectoratului județean al MI și comandantul Garnizoanei. Ea avea drept scop să prevină pătrunderea în cele două subunități a unor elemente turbulente, provocatoare, adunate în preajmă, dintre care mulți erau foști condamnați pentru infracțiuni cu violență și persoane aflate sub influența băuturilor alcoolice. La rândul lor, cele două subunități ale Ministerului de Interne aveau dispozitive de apărare dispuse la intrare și în interior, care trebuia să prevină pătrunderea unor persoane neautorizate, respectiv stingerea incendiilor, dacă acestea s-ar fi produs.

În acea dimineață, locul meu în dispozitiv era, alături de alți ofițeri, la ușa de intrare în sediul Securității. Aveam consemn ca, în cazul forțării, să folosim spray-urile lacrimogene pe care le aveam în dotare, să ne retragem în interior și să blocăm accesul, folosind un dispozitiv rudimentar, cu lanț și lacăt. Menționez că intrarea în sediu se realiza prin două uși mari din sticlă cu ramă metalică. La prima oră a dimineții tuturor cadrelor din unitate, ofițeri și subofițeri prezenți ni s-a făcut un instructaj amănunțit privind modul de acțiune, inclusiv referitor la utilizarea armamentului în conformitate cu prevederile legale. S-a insistat să nu facem uz de arme decât în situații cu totul și cu totul deosebite.

Până la ora anunțării morții generalului Milea (22 decembrie 1989 în jurul orelor 10.30), cordonul de elevi a reușit, deși cu greu, să reziste presiunilor așa-zisilor revoluționari, care urmăreau îndeosebi să pătrundă în sediul Miliției.

După ce la posturile publice a fost anunțată „trădarea săvârșită de generalul Milea”, dispozitivul de elevi-militari a fost retras în cazărmi.

Evenimentele s-au derulat apoi cu repeziciune și au degenerat în crime, fapte abominabile, adevărate scene de coșmar.

Accesul în sediul Miliției se realiza prin două uși. Mai exista un punct de intrare în parcul auto și în perimetrul interior, unde se aflau și depozitele de armament, muniție și cazarmament ale Inspectoratului. Ca urmare a presiunii exercitate, așa-ziii revoluționari au reușit să pătrundă prin forță în sediul Miliției, sub pretextul că voiau să îi elibereze pe deținuții din arest, deși anterior, mai mulți „delegați ai revoluționarilor”, cu acordul comenzii, fuseseră conduși în acest spațiu pentru a se convinge că nu mai există niciun arestat.

Mulțimea din stradă, devenită violentă, a început să agreseze cadrele de Miliție care ieșeau din sediu.

Cu stupoare am urmărit, fără a putea interveni, cum un ofițer superior de Miliție – locotenent-colonel Crâșmaru Vasile – era strangulat cu propria cravată de mai mulți indivizi, iar apoi lovit cu pumnii și picioarele.

În aceste condiții, de la grupa operativă a unității noastre ni s-a transmis din nou ordinul să nu folosim armamentul. Menționez că aveam asupra mea și un pistol mitralieră cu muniția aferentă. Oricine își poate da seama ce s-ar fi întâmplat dacă, în acele condiții de stres psihic, eu sau un alt coleg al meu care era înarmat și-ar fi pierdut cumpătul și ar fi recurs la armă pentru a-și apăra viața sau sediul instituției.

La scurt timp s-au auzit mai multe focuri de armă. Datorită faptului că strada din fața sediului nostru era plină cu oameni, din locul în care mă aflam nu am putut să îmi dau seama de unde se trăgea. Am văzut apoi un grup de cadre de la Miliția municipală, în frunte cu lociitorii comandantului, lt. col. Lodromănean și căpitan Voicu, care ieșiseră din sediu având asupra lor armamentul din dotare. Pentru a nu fi linșați de mulțimea furioasă și amenințătoare, aceștia au executat foc de armă în plan vertical, după care s-au îndreptat spre UM 01512 (aflată peste drum de Inspectorat) pentru a solicita protecție și a se pune la adăpost, idee total neinspirată. Unii membri ai grupului reușiseră să escaladeze gardul unității militare (poarta de acces era blocată de către „revoluționari”), câțiva se aflau pe gard, iar alții erau încă în stradă, când, din interior, ofițeri și elevi ai Școlii de Infanterie au deschis focul, măcelărindu-i pe colegii nostri milițieni. (Au fost astfel asasinați 25 de ofițeri și subofițeri).

Câteva clipe am rămas înmărmurit. Nu îmi venea să cred. Consideram că am halucinații. Nu reușeam deloc să înțeleg și să accept ceea ce văzusem.

Apoi gloanțele au început să șuiere și să lovească și în sediul nostru. Împreună cu ceilalți colegi din dispozitiv ne-am retras în interior, am blocat ușa și am urcat la etajul întâi. Circa 4 ore s-a tras continuu asupra noastră cu armament de diferite calibre.

Sediul era plin de moloz, din caloriferele găurite curgea apă, în aer plutea un praf înecăcios. Ne târam pe burtă, pentru a căuta un loc mai ferit, în zgomotul armelor automate și al mitralierelor care trăgeau în noi. Gloanțele șuierau, se loveau de pereți și ricoșau, pe jos era plin de cioburi de la geamurile sparte. Împreună cu alți colegi am găsit un loc mai adăpostit în casa scărilor, prin care se făcea accesul de la subsolul clădirii la etajele superioare. Aveam vedere spre curtea interioară și am zărit mai multe blindate ale armatei care dădeau ture, unul dărâmând chiar și gardul instituției. Nimeni nu spunea nimic, toți eram murdari, transpiram din greu și eram palizi. Nu aveam legături nici cu exteriorul, nici cu ceilalți colegi din clădire. Așteptam doar să înceteze tirul, despre care credeam că a fost declanșat dintr-o eroare.

Asediul a continuat și la un moment dat am auzit o bubuitură înfundată, diferită de celelalte zgomote. De la parterul clădirii a început să urce un fum înecăcios care ne sufoca. Cineva a spart un geam, dar prin gestul său nu a făcut altceva decât să asigure tirajul, fumul devenind tot mai mult și mai dens. Ulterior am aflat că s-a tras cu o încărcătură reactivă dintr-un aruncător de grenade, care a aprins arhiva BID-ului, situată la parterul clădirii.

Am fost nevoiți să părăsim acel loc în care nu se mai putea respira. Am ajuns în încăperile centralei telefonice guvernamentale, aflată la parterul clădirii, loc ferit, în care nu se produsese stricăciuni și unde erau adunați cei mai mulți ofițeri, subofițeri și personal civil din unitatea noastră.

După mai multe încercări, s-a reușit să se ia legătura atât cu generali având funcții de comandă în MAPN, cât și cu Dragomir Aurel, cărora li s-a comunicat situația de la Sibiu, precizându-li-se că Securitatea nu a deschis foc și nu trage, în timp ce Armata continuă să tragă. Apelurile au rămas fără rezultat.

În jurul orelor 16.00, profitând de o încetare temporară a focului, am decis să ieșim din clădire printr-un geam situat la parter, între sediile Miliției și Securității. Ajunși în stradă eram luați în primire de mulțimea care ne adresa cuvinte injurioase, ne lovea și ne eticheta drept „securiști – teroriști”.

Am încercat să scap luând-o la fugă pentru a ieși din mulțimea furioasă. În timp ce alergam am fost secerat de o rafală, trasă din Unitatea Militară 01512. Lovit de patru gloanțe, m-am prăbușit pe caldarâm. Nu știu cât am zăcut inconștient. Simțeam o căldură ciudată și ceva lipicios care mi se prelingea prin păr (unul dintre gloanțe mă rănise la cap, în spatele urechii stângi).

M-am trezit într-o mașină a Salvării care m-a transportat la Spitalul Județean, unde mi s-a acordat primul ajutor. Întrucât pierdusem mult sânge am fost internat la terapie intensivă. Acolo l-am întâlnit pe locotenent-colonel Chiran Silviu, șeful BID-ului la acea dată. Acesta fusese împușcat în abdomen și era într-o stare destul de gravă. (El a decedat ulterior, refuzându-i-se asistența medicală necesară). În spital, ca urmare a zvonurilor care începuseră să circule, am fost acuzați de unele infirmiere că am otrăvit apa potabilă care alimentează Sibiul.

Am rămas în spital până seara, când a venit în inspecție comandantul Dragomir Aurel, încadrat de gărzi de corp. Deși starea sănătății mele cât și a colegului Chiran se înrăutățise, Dragomir a dispus să fim transferați în sala de sport a UM 01512. Drumul până la sala de sport l-am făcut într-un autoturism Dacia 1300, păzit fiind de doi bărbați îmbrăcați în uniforme de gărzi patriotice (figuri necunoscute), înarmați cu pistoale mitralieră. Pe parcurs aceștia m-au amenințat de mai multe ori că voi fi împușcat întrucât sunt terorist. Am intrat în sala de sport după ce am primit câteva paturi de pistol mitralieră, „cadou” din partea elevilor de la UM 01512. Acolo mi-am revăzut colegii de muncă. A fost adus și locotenent-colonel Chiran Silviu, dezbrăcat complet. A fost aruncat într-un colț și ulterior acoperit cu o pătură. Lăsat fără nici un fel de asistență medicală, până dimineața a murit.

Și starea sănătății mele s-a agravat. Aveam frisoane, nu puteam să îmi stăpânesc dărdăitul, devenisem afazic, nu reușeam să mă exprim coerent și aveam un țiuit permanent în urechi.

Mi s-a luat un „prim interviu” de către căpitanul Petrescu de la UM 01512, care împreună cu câțiva elevi m-au dus într-un vestiar și mi-au aplicat câteva corecții, deoarece considerau că „refuz să vorbesc” și am „o privire de ucigaș drogat”. Pentru zelul și eroismul său, dovedit și în alte asemenea cazuri, Petrescu a fost avansat în zilele următoare la gradul de maior și numit

comandant al unei companii de Poliție Militară care a asigurat paza la procesul lui Nicu Ceaușescu.

În 24 decembrie, cu toții am fost transferați în vestitul bazin de înot al UM 01512, care a devenit cel mai inedit loc de detenție despre care am auzit vreodată. Eram păziți de ofițeri și elevi înarmați până în dinți. Accesul din și în bazin se făcea cu ajutorul unei scări de lemn, fixată în partea cu adâncimea de 1,80 m. În bazin au fost deținuți, în condiții inumane, câteva sute de oameni, cadre de Miliție și Securitate (unii au rămas acolo până la sfârșitul lunii ianuarie 1990), precum și câțiva „suspecți” din rândul civililor care fuseseră reținuți de Armată pentru cercetări. În cele trei zile în care am fost și eu acolo, la început ni s-a dat doar apă în niște bidoane de aluminiu și ni se arunca pâine. Ni s-a dat apoi hrană gătită în câteva marmite care erau coborâte în bazin, iar efectivele stăteau la rând pentru a mânca din acestea. Condițiile igienico-sanitare erau mai mult decât precare: peste 400 de oameni, câți eram în bazin, trebuia să ne servim, pe rând, de 5 gamele și 5 linguri. Dormeam pe faianța bazinului și pe câteva covoare persane (ce aveau ca destinație inițială Casa Poporului) întinse pe jos. Pentru a merge la toaletă trebuia să stai la rând pe mai multe șiruri și să urci scara ca să ajungi la cabinele aflate lângă vestiarele bazinului.

De la plecarea mea din Spitalul Județean și până în după amiaza zilei de 26 decembrie nu mi s-a acordat niciun consult medical și nu am primit tratament medicamentos, cu excepția a patru capsule de Ampicilină, singurele pe care le avea asupra sa și pe care mi le-a dat medicul unității noastre, locotenent-colonel Iancu Octavian, reținut și el în bazin. Doctorul Iancu și-a cerut scuze că nu mă poate ajuta mai mult și că nu îmi poate schimba pansamentele de la răni, întrucât nu are nici măcar fașă sterilă, deși a informat factorii de comandă ai UM 01512 că mai multe cadre necesită îngrijiri medicale. Nu a primit nici un răspuns la solicitărilor sale. Îmi amintesc că pe doi dintre colegi, Marina Ioan și Chistol Vasile, cu greu i-am mai putut recunoaște, atât erau de desfigurați și tumefiați în urma loviturilor primite de la așa-ziii revoluționari.

După ce, în 26 decembrie, Comisia de anchetă mi-a luat o primă declarație privind activitatea pe care am desfășurat-o și dacă „am tras în revoluționari”, am solicitat să mi se permită să merg la sediu pentru a verifica starea fișetului, motivând că întrucât eu sunt ofițer de contraspionaj, acolo se

află documente importante care dacă ar ajunge pe mâna unor răuvoitori, ar putea aduce atingere intereselor statului nostru. Mi s-a permis și, însoțit de către un ofițer și câțiva elevi de la UM 01512 înarmați, am mers la sediu. Era de nerecunoscut. Fațada Miliției era distrusă, arsă și înnegrită. Sediul nostru era ciuruit de gloanțe, încăperile devastate, fișetele (inclusiv al meu) forțate și sparte. La o primă privire nu lipseau documente. Fuseseră căutate și luate doar bunuri materiale și bani.

Am fost trimis apoi la Spitalul Militar din Sibiu, unde am fost investigat complex din punct de vedere al sănătății și tratat corespunzător, cu profesionalism și atenția necesară, îndeosebi de medicul chirurg, col. Cegăneanu, cât și de personalul mediu sanitar. La început am fost izolat într-un salon al secției Neurologie-Psihiatrie, în care se mai aflau colegul meu maior Sabău Ioan care avea maxilarul rupt urmare a „tratamentelor prietenoase” aplicate de manifestanți și „revoluționarul Dajbog”, originar din județul Vâlcea, care fusese rănit la un picior. Acesta avea antecedente penale (mai multe condamnări la fostul Decret 153, pe care le executase în diferite penitenciare). Salonul era prevăzut cu gratii metalice la ferestre și păzit la ușă de militari înarmați. Explicația care ne-a fost oferită a fost aceea că prin asemenea măsuri nu fac altceva decât să ne protejeze. În plus, militarii de pază ne însoțeau, pe mine și pe Sabău, la toaletă și ne obligau să stăm cu ușa deschisă în timp ce ne făceam necesitățile fiziologice. (Se aprecia că suntem extrem de periculoși și am fi putut încerca să evadăm).

Până după 1 ianuarie 1990 nu am reușit să îmi revăd soția și copiii. Când au venit la mine, un alt șoc: nu aveau voie să mă viziteze decât câte 30 de minute, de două ori pe săptămână. Pachetele pe care mi le aduceau erau controlate de un ofițer MApN, care asista și la discuțiile pe care le purtam cu familia. Soția mi-a relatat speriată că s-a mutat la socri (tot în Sibiu) care o dată pe zi merg să vadă locuința noastră. Tot de la ea am aflat că în 23 decembrie 1989 la locuința noastră s-a deplasat un tanc al MApN-ului care intenționa să deschidă focul asupra „cuibului de teroriști”. Această intenție nu s-a materializat datorită intervențiilor făcute de vecini, care i-au rugat și convins pe militarii din echipaj să nu deschidă focul deoarece le vor distruge și lor casele.

Fiul meu, pe atunci elev la ciclul primar, mi-a povestit că în oraș au apărut înscrisuri pe pereți, cu sloganuri precum „Securiști-teroriști, ocna vă

așteaptă!” sau „Securiștii-n mină, să ne dea lumină!” În naivitatea lui mi-a spus, ca să mă liniștească, să nu îmi fac probleme, deoarece el s-a interesat și a aflat că minerii lucrează doar 6 ore pe zi și că timpul care îmi va rămâne disponibil pentru a-l petrece împreună va fi mult mai mare decât cel pe care îl aveam când eram ofițer.

O situație, care acum mi se pare ușor ilară, trăită în Spitalul militar o reprezintă încercarea „revoluționarului Dajbog” de a ne liniști și încuraja, după o anchetă la care atât eu cât și mr. Sabău am fost supuși (de doi procurori care nu și-au declinat identitatea) și care ne-a creat îngrijorare și supărare.

Fac o paranteză. În cadrul anchetei la care a fost prezent și șeful secției Neuro-Psihiatrie din Spitalul militar, colonel dr. Sîntimbreanu, mi s-a cerut să îmi denunț colegii care au tras în revoluționari. Am răspuns că nu știu niciunul. De asemenea am fost întrebat dacă eu am tras, fapt pe care l-am negat. Domnul colonel dr. Sîntimbreanu a intervenit, cerându-mi să le spun procurorilor seria armei din dotare (lucru pe care în opinia doctorului trebuia să îl cunoască orice ofițer), pentru a putea fi verificată. În situația în care arma va fi găsită curată, ar însemna că nu am tras cu ea. Am răspuns respectuos că eu lucrez cu informații și că, deși am în dotare un pistol, nu țin minte seria acestuia.

Unul dintre procurori mi-a dat de înțeles că s-ar putea să regret lipsa de cooperare și că, dacă cineva va declara despre mine că am tras, voi fi condamnat.

Revenind acum la Dajbog, acesta a sesizat probabil îngrijorarea care se citea pe figurile noastre după discuția cu procurorii. Ne-a spus că el cunoaște majoritatea închisorilor și a început să ne instruiască asupra comportamentului pe care trebuie să îl adoptăm în penitenciar, în situația că vom fi condamnați, care sunt drepturile deținuților, ce constituie „fapte deosebite” care au drept urmare scoaterea la raport la comandantul locului de detenție, care sunt funcțiile pe care trebuie să le obținem pentru a avea o „viață mai dulce”, care sunt obiectele ce constituie valori în interiorul locului de recluziune, rolul banilor și locurile în care aceștia se pot ascunde, cum se pot introduce disimulat anumite valori, ce munci putem solicita să prestăm pentru a putea ieși din celulă și altele.

La 1 februarie 1990, deși rănilile nu erau complet vindecate mi s-a comunicat că voi fi transferat la arestul Comendurii Garnizoanei, pentru continuarea anchetei.

La scurt timp a sosit șeful Comendurii Garnizoanei, căpitanul Simion, pe care îl cunoșteam de la ședințele cu părinții, fiica mea fiind colegă de clasă cu fiul lui. Deși nu aveam haine civile la mine, ci eram în pijama, peste care îmbrăcasem un halat, iar în picioare aveam papuci de casă, am fost luat, încătușat de căpitanul Simion și încadrat de doi subofițeri, toți cu pistoale mitralieră. Așa am fost plimbat prin spital, ca „un adevărat terorist”, de la etajul 2, unde era salonul, până la parter, în vâzul bolnavilor, al aparținătorilor acestora și al cadrelor medicale. Am fost urcat într-o mașină și transportat la Comendura Garnizoanei, unde căpitanul Simion m-a legat cu cătușele de un calorifer, spunându-mi că voi rămâne așa până la venirea procurorului militar. Nu mai rețin cât am stat încătușat, o oră, poate două. În tot acest timp eram privit cu dispreț de ofițerii din MApN care treceau prin încăperea respectivă.

Procurorul militar, un căpitan, nu îmi mai rețin numele, s-a arătat a fi un om de treabă și înțelegător. Mi-a scos cătușele, mi-a dat o listă cu întrebări (cred că 13) la care trebuia să răspund. M-a lăsat în biroul pe care îl ocupa și mi-a spus că după ce voi redacta declarația să i-o las pe masă, furierul lui urmând să mă conducă la subsol, la arest.

Condițiile din arest erau sub orice critică. Acesta se compunea din două încăperi în care erau paturi de metal suprapuse. Aici mi-am întâlnit foști colegi. Împotriva unora era începută urmărirea penală, alții își citeau rechizitoriile de trimitere în judecată, toți fiind acuzați de fapte grave pe care nu le comiseseră, dar care erau regizate și puse în scenă de Procuratura militară și de Armată.

Am rămas două zile la arestul Garnizoanei. Între timp făcusem din nou febră, ca urmare a unei infecții apărute la una dintre răni. Am solicitat procurorului să mi se acorde asistență medicală și drept urmare am fost trimis din nou la Spitalul militar.

De data aceasta, condițiile de supraveghere din spital au fost îndulcite. Am fost mutat într-un salon la chirurgie în care erau internați și civili, puteam să merg neînsoțit la pansat și să folosesc postul public de telefon.

Am fost externat în 19 februarie 1990 și întrebat dacă am nevoie de concediu medical (?!). În cursul lunii ianuarie 1990 fusesem trecut în rezervă o

dată cu toate cadrele din fosta Securitate județeană. M-am prezentat la Comenduirea Garnizoanei Sibiu, la procurorul militar colonel Socaciu (șeful Parchetului militar Brașov care coordona anchetele de la Sibiu). Mi-a înmănat un petic de hârtie prin care mi se comunica faptul că, în urma cercetărilor efectuate s-a dispus neînceperea urmăririi penale, în cazul meu. Hârtia îmi era necesară și pentru a-mi ridica jumătate din salariu pe lunile decembrie 1989 și ianuarie 1990.

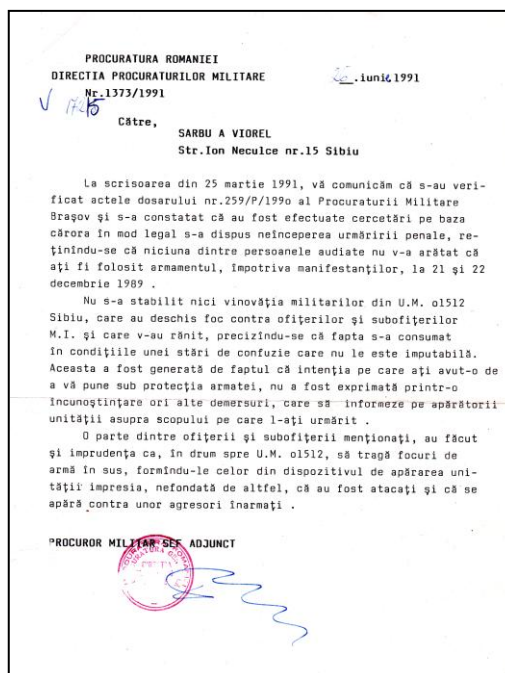
Ulterior am înaintat Parchetului militar Brașov o plângere penală pentru tentativa de omor săvârșită asupra mea. În total dispreț și descalificant pentru orice jurist a fost răspunsul pe care l-am primit la „sesizarea înaintată”. Mi s-a comunicat că am fost rănit într-o „situație de confuzie” și că nu a fost identificat autorul.

Cercetările în legătură cu cele petrecute la Sibiu au fost multă vreme întrerupte. Apoi, cu o întârziere de 19 ani, în 1998, Parchetul de pe lângă Tribunalul teritorial București a reluat cercetările privind evenimentele de la Sibiu din 1989. Au fost audiate zeci și sute de persoane: cadre care activaseră în Securitate sau Miliție, civili, răniți, urmași și aparținători ai celor decedați în decembrie 1989.

Inițial s-a dispus trimiterea în judecată a lui Dragomir Aurel și a altor cadre militare.

Apoi dosarul s-a tot plimbat între Parchetul militar și

Înalta Curte de Casație și Justiție până când a intervenit prescrierea faptelor penale. Invocând acest temei legal, în martie 2010 procurorii Secției Parchetelor militare au dispus netrimiterea în judecată atât a lui Dragomir Aurel, cât și a celorlalți militari cercetați.

AM FOST CONDAMNAT LA 19 ANI DE ÎNCHISOARE

Colonel (r) Ioan Botărel

 in să subliniez, de la bun început, că pentru chinurile prin care am trecut  i pentru umilin ele pe care le-am îndurat nu port ură sau du m nie nimănui. Scriu totu i aceste r nduri, întrucât cred că este necesar ca fiecare dintre cei care am participat la evenimentele petrecute în decembrie 1989 la Sibiu – fie că am fost martori, fie că am fost victime – să depună mărturie pentru istorie. Genera iile viitoare trebuie să primească informații reale, dezbrăcate de haine politice, trebuie să afle vinov  iile reale, să cunoască pericolul mortal care se creează pentru o țară atunci când Justi ia devine o slugă a Politicului.

 n tot timpul activității mele am lucrat numai în sectoare informativ-operative, cu excep ia unei perioade de un an, c nd am activat într-un compartiment de sinteză. Am avut astfel posibilitatea să cunosc foarte bine realit  ile sociale dinainte de 1989, am cunoscut starea de spirit, nemul umirile popula iei, știu că aceste date au fost folosite pentru informarea organelor de decizie, singurele abilitate să întreprindă măsuri de îndreptare a situației.

 n zilele premergătoare evenimentelor din decembrie, activitatea ofițerilor din cadrul Securit  ii Sibiu s-a desf  urat în conformitate cu normele legale curente, singurul element suplimentar fiind consemnarea în unități a cadrelor, cu dispoziția expresă de a nu se implica în acțiuni stradale.

 n seara zilei de 21 decembrie 1989 protestatarii din fața Miliției s-au datat la acțiuni violente: au atacat sediul cu sticle incendiare  i cu pietre desprinse din pavaj, au încercat să pătrundă în clădire, au incendiat ma inile din parcările învecinate etc. Ei au lansat amenin area că a doua zi  ,Vom veni  i vă vom măcelări! 

 n acest context, conducerea Inspectoratului a dispus suplimentarea măsurilor specifice pentru protecția  i paza instituției și pentru combaterea eventualelor incendii. Am primit misiunea ca împreună cu al i doi colegi să realizăm un post de supraveghere  i de prevenire a pătrunderii persoanelor

neautorizate prin garajul auto, situat pe latura de sud a clădirii. Acest post a fost instalat la etajul I, la geamurile de deasupra acestui obiectiv.

În dimineața zilei de 22 decembrie manifestările au fost reluate. După ora 11, manifestanți violenți au pătruns în sediul Miliției și, în jurul orelor 12, aproximativ 150 de astfel de persoane au ajuns în curtea Securității. În fața acestei mulțimi, soldații de la Trupele de Securitate-Miliție care aveau misiunea de a apăra perimetrul sediului, pentru a evita o confruntare, s-au retras spre garajul auto al unității. Văzându-i că părăsesc posturile, l-am întrebat pe comandantul lor, un locotenent major, „Măi, voi ce faceți?” Nu am primit nici un răspuns. Imediat, după câteva secunde doar, a apărut un grup care se manifesta violent și încerca să pătrundă în sediu. Înainte ca soldații să închidă ușile garajului spre interior pentru a le bloca accesul, câțiva civili au reușit să pătrundă o dată cu ei.

În acest moment mă aflu la postul de pază încredințat, alături de locotenent colonel Cîrnești și maior Sabău. De acolo am strigat la manifestanți să părăsească incinta Securității. În urma somațiilor, aceștia s-au retras după zidul clădirii pentru a se feri de eventualele focuri de armă. Dar, ca să-i incite, câțiva agitatori au strigat: „Nu fugiți, măi, că au gloanțe oarbe!”

Pentru a demonstra că folosim gloanțe adevărate, am tras o serie scurtă de automat (4-5 cartușe) în asfaltul din curte. Zgomotul specific de ricoșet i-a făcut pe manifestanți să se retragă pe unde veniseră. Unii au sărit gardul, alții au ieșit pe poarta de acces a mașinilor. În circa cinci minute, timp în care s-au mai tras focuri de avertisment în plan vertical, toți au părăsit incinta. Constatând că nu mai este nici un pericol de pătrundere în sediu, le-am spus colegilor „Bine că au plecat fără nici un incident”.

Pentru faptele descrise mai sus, la data de 12 ianuarie 1990 am fost condamnat la 19 ani detenție pentru comiterea infracțiunii de tentativă de omor deosebit de grav, sentință rămasă definitivă după judecarea recursului 8 zile mai târziu, pe 20 ianuarie 1990.

Dacă cineva mi-ar fi spus că aș putea ajunge la pușcărie pentru o faptă pe care nu am comis-o, i-aș fi răspuns că e nebun. Atât de multă încredere în Lege și Dreptate aveam atunci!

Revenind la ziua de 22 decembrie, pe la ora 16.30, încercând să părăsesc sediul atacat tot mai violent, mi-am fracturat piciorul și am ajuns la Spitalul județean.

După Anul Nou a venit la mine un procuror în haine civile, care mi-a cerut să dau o declarație amnunit privind sarcinile i misiunile pe care le-am avut în 21-22 decembrie. A doua zi i-am nmnat declarația, pe care a luat-o fără să o citească. Pe data de 6 ianuarie mi s-a pus piciorul în ghips. Nici nu se întărise bine lucrarea, când am fost ridicat i dus la bazinul de înot de la UM 01512. Eu fiind imobilizat parial, nu am fost coborât în bazin, ci am fost izolat în vestiar. Nu mi-a spus nimeni că sunt arestat.

Ulterior, citind sentința mea de condamnare din 12 ianuarie 1990, am aflat că am avut mandat de arestare din data de 5 ianuarie.

n perioada ct mă afluam în vestiarul bazinului, cred că pe 9 sau 10 ianuarie, a venit la mine un alt procuror, un tânăr în uniformă militară, care a discutat cu mine pe marginea declarației pe care o dădusem anterior, eu relatnd aceleai aspecte, în vreme ce el i nota ceva într-un carneel.

n dimineața zilei de 12 ianuarie, pe la 8-9 dimineața, elevul care mă păzea mi-a spus să mă pregătesc că la ora 9.45 plecăm la proces. Am rămas perplex.

Revenindu-mi m-am întrebat cum este posibil un proces fără să fii acuzat de ceva, fără să i se prezinte un rechizitoriu, fără să-i poi asigura apărarea. Dar, în acele zile orice abuz era posibil. Norocul meu a fost acela că soția aflase din ziarul *Tribuna* că urma să fiu judecat pe 12 ianuarie i îl contactase pe avocatul Magdea ca să mă apere.

n edina de judecată am aflat din rechizitoriul procurorului Anton Socaciu că sunt trimis în instana pentru că am „tras focuri de armă cu pistolul automat pe deasupra mulimii de oameni din curtea sediului i împrejurimi, punnd în pericol viața acestora”, faptă încadrată la infracțiunea de tentativă de omor deosebit de grav.

n zadar avocatul meu a arătat că nu există nici o legătură între focurile de avertisment trase de mine i persoanele care apar în rechizitoriu ca rănite, deoarece acestea au fost rănite la ore i în locuri diferite în raport cu momentul i locul unde m-am aflat eu. Apărătorul a insistat să fie audiați cei răniți, pentru a se stabili cu precizie locul în care s-a aflat fiecare. Zadarnic. Instana a preferat să ofere satisfacie maselor învolburate de „revoluție”, maselor manipulate prin lozinca „securiti-teroriti”. Noua putere trebuia să inspire teamă în jur, pentru ca populaia să i dea ascultare. Nu ar fi fost prima oară când cineva care nu are încredere în fora argumentelor sale recurge la argumentul forei pe care a dobndit-o sau i-o arogă.

La 20 ianuarie, c nd s-a judecat recursul, m-am trezit în sala de judecată cu un apărător din oficiu, care a sus inut acelea i aspecte de evidentă lipsă de temei  i de dovezi clare pentru condamnarea mea în prima instan . Nu a avut nici un succes. A a-zi ii terori ti trebuiau condamna i cu orice pre . M-am interesat ulterior de ce avocatul Magdea, bine cunoscut pentru calit  ile  i competența sa, nu a mai fost apărătorul meu  i la instan a de recurs. Motivul? După prima  edin  de judecată a fost amenin at că dacă nu renun  la apărarea mea va avea de suportat consecin e  i daune pe măsură. Aceste amenin ari veneau atât telefonic, c t  i nemijlocit, la domiciliul său, din partea unor „manifestanți” care îl vizitau.

Citind multă literatură istorică, am ajuns la concluzia că în marile evenimente – răscoale, revolu ii, războaie – există întotdeauna  i un număr de victime nevinovate, de oameni care s-au aflat într-un loc nepotrivit la un moment nepotrivit. A  putea accepta ideea că p n  la un punct a  putea fi  i eu o asemenea victimă colaterală. De aceea, c ut nd împăcare cu mine  i cu lumea, am  i afirmat uneori că „Nu po i fi supărat pe istorie”.

Nu  mi poate însă schimba nimeni convingerea că atunci, la 22 decembrie 1989, mi-am făcut datoria de ofițer, ap r nd acel punct  ncredin at spre pază.  i am făcut aceasta fără a produce daune sau suferin e de nici o natură celor care participau, con tient sau mai puțin con tient, la schimbările sociale din România.

 i-a pus însă cineva întrebarea ce s-ar fi putut întâmpla dacă noi abandonam misiunea  i manifestan ii înarmați cu b te, cu lan uri  i unii chiar cu arme de foc ar fi pătruns în sediu? Oare to i ofițerii  i subofițerii, care erau înarmați, ar fi a teptat lini ti i să fie maltrata i sau  mpu ca i în propria lor instituție?

M-am g ndit mereu –  i m-am cutremurat de fiecare dată – la ce s-ar fi putut întâmpla dacă atacul declan at asupra noastră cu toate tipurile de armament dinspre UM01512 ar fi început cu o jumătate de or  mai devreme, când curtea era plină de manifestanți. Cum am mai fi putut noi să dovedim că nu suntem vinova i, când mor ii ar fi fost în curtea noastră?

Din momentul c nd am fost condamnat definitiv la 19 ani de detenție a început  i calvarul luptei mele cu o Justiție care încetase a mai fi unul dintre pilonii de bază ai societății rom ne i.

  n să relev că nu am reprezentat un caz izolat. Din primul grup de condamna i definitiv la pedepse între 10  i 20 de ani au mai făcut parte căpitan Vanga Liviu, comandantul Miliției orașului Cislădie, lt. major Marcu Aurel,

ofițer din Cislădie, și maior Bunda Ioan, cel care a primit denumirea de „primul terorist al țării”. Ofițerilor de la Cislădie li s-a adus acuzația gravă de omor, în condițiile în care aceștia luaseră măsuri pentru a nu se implica în confruntări cu protestatarii violenți. Manifestanții atacaseră și incendiaseră Primăria orașului Cislădie, după care, cu o înverșunare greu de explicat, au atacat sediul Miliției, folosind sticle incendiare, un tractor cu lamă, cu care au rupt poarta metalică de acces, dar și cu focuri de armă trase din turnul bisericii evanghelice din apropiere. În această situație tensionată, cadrele de sub comanda căpitanului Vanga Liviu au executat ordinul de a se retrage într-o unitate a Ministerului Apărării din apropiere, luând cu ei armamentul din dotare, iar armele rămase în sediu au fost dezafectate prin scoaterea închizătoarelor. Întrucât pe parcursul confruntării au rezultat doi morți din rândul manifestanților agresivi, ofițerii au fost condamnați la ani grei de pușcărie.

La 13 februarie 1990 a avut loc procesul în cadrul căruia au fost condamnați ofițerii cu funcții de conducere în cadrul Inspectoratului: colonel Rotariu Iulian, inspector șef, locotenent colonel Petrișor Teodor, șeful Securității, locotenent colonel Silvestru Nicu, șeful Miliției, colonel Pădineanu Gh., locuitor al șefului Miliției județene, colonel Popa Vasile, șeful Miliției municipiului Sibiu, maior Lucian Marin și căpitan Pinciu Nicolae. Aceștia au fost acuzați și condamnați pentru complicitate la infracțiunea de genocid. Ulterior, instanțele de recurs au infirmat acuzațiile în toate aceste cazuri, argumentând nevinovăția cadrelor noastre și dispunând achitarea și punerea lor în libertate.

Acesta ar fi tabloul sintetic al contextului în care am fost condamnat. Pe mine nu numărul de ani ai condamnării mă apăsau cel mai mult, pentru că eram conștient că furia maselor care fuseseră otrăvite prin abile acțiuni de manipulare desfășurate de instituții specializate, străine și române, avea să se potolească.

Durerea cea mare pentru mine, ca și pentru ceilalți colegi ofițeri, a fost umilința la care am fost supuși în perioada de detenție, încă din momentul arestării. Menționez doar câteva exemple, poate nu cele mai grave. În timp ce mă aflam la Spitalul din Sibiu, cu piciorul fracturat tensionat cu greutate, la salonul special în care mă aflam alături de alte cadre rănite, salon păzit de civili înarmați cu arme automate, se perindau tot felul de persoane din spital, inclusiv bolnavi, care veneau să vadă cum arată teroriștii orașului. Când la 21 ianuarie 1990 am coborât din duba care ne transportase la Penitenciarul Aiud, am fost întâmpinați de circa 30-40 de deținuți care ne acuzau că suntem „criminali” și „teroriști” și proferau tot felul de injurii. La penitenciar am fost cazați într-o

cameră separată la etajul al II-lea al celularului central al închisorii. Imediat au început să vină la vizeta camerei diferiți deținuți care proferau tot felul de amenințări. După trecerea celor 21 de zile de carantină am fost scoși la muncă. Noi fiind izolați de ceilalți deținuți, mulți dintre aceștia veneau la geamul atelierului nostru în timpul pauzei de masă doar pentru a ne amenința. Am cerut maistrului, un civil cumsecade, să dea cu vopsea pe geamuri, pentru a ne scuti de spectacolul acela degradant.

Cadrele militare au suportat calvarul umilințelor și al privațiunilor cu stoicism. Dar ceea ce s-a întâmplat însă cu membrii familiilor noastre – soții, părinți, copii – este greu de imaginat, este greu de explicat logic. Cadrele de miliție ucise în fața UM 01512 nu au putut fi îngropate la Sibiu, autoritățile civile cu atribuții în domeniu și chiar preoții nefiind de acord cu aceasta. În această situație morții au trebuit să fie transportați în localitățile natale, unde, în unele cazuri, au urmat alte umilințe (unele rude au trebuit să sape singure groapa, un preot a refuzat ceremonia înmormântării).

Șirul faptelor nedemne de titlul de „om” este mai lung, dar nu doresc să insist pe acest făgaș. Afirm doar că noi am fost condamnați în locul altora, în locul adevăraților vinovați. Nu istoria este vinovată pentru abuzurile, ilegalitățile, comportamentele inumane apărute atunci. Firesc este ca aceia care au dirijat sau executat aceste abuzuri să plătească, astfel încât asemenea lucruri să nu se mai repete.

Majoritatea coplesitoare a victimelor de la Sibiu și Cîsnădie au apărut după 22 decembrie, deci după ce cadrele și personalul civil din Securitate și Miliție se predase Armatei și era „reținut” în sala de sport și apoi în bazinul UM 01512. O întrebare simplă nu poate fi evitată: cine au fost autorii?

Fără a intra în amănunte privind calvarul luptei mele cu Justiția, arăt doar că după 23 de luni de detenție am fost eliberat, iar după 2 ani și 4 luni am fost achitat pentru lipsa vinovăției ca element al infracțiunii.

Trebuie să menționez că la procesul prin care am fost achitat am constatat o altă atitudine a instanței. Președintele acesteia, colonelul Constantin Lucescu, le-a spus unor martori audiați, care pătruseseră în incinta unității în 22 decembrie, că ar trebui să fie condamnați pentru aceasta. Când a citit sentința de achitare a mea, același judecător mi-a spus: „*În mod normal n-ar trebui să fii achitat, ci mai degrabă condamnat pentru că nu ți-ai făcut până la capăt datoria de apărare a unității conform legilor și regulamentelor militare*”.

ÎNTREBĂRI CARE ÎNCĂ ÎȘI MAI AȘTEAPTĂ RĂSPUNSUL***General bg. (r) Nichifor Ignat***

*Niciodată nu e prea târziu,
Dar va fi din ce în ce mai greu*

Ori de câte ori pașii mă mai poartă acum de-a lungul drumului pe care l-am parcurs zilnic, timp de peste 40 de ani, zăbovesc câteva clipe în fața celor două monumente ridicate de o parte și de alta a străzii care poartă numele pompos de „strada Revoluției”. Și mereu mă gândesc că poate era mai inspirată ideea unui singur monument, eroii nefiind „ai noștri” și „ai voștri”, ci ai neamului românesc.

Ultima întâlnire cu memoria celor uciși la Sibiu în decembrie 1989 a fost aparte: eram năpădit de sentimente contradictorii, de regrete, de nedumeriri, de revoltă, dar răsăreau timid și unele speranțe. Trecuseră doar câteva zile de când aflasem că prin Rezoluția Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Parchetelor Militare s-a dispus „scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, respectiv neînceperea urmăririi penale” în dosarele revoluției de la Sibiu, întrucât în cauză „a intervenit prescripția răspunderii penale pentru faptele comise în decembrie 1989, fapte în urma cărora a rezultat uciderea, rănirea sau lipsirea de libertate a unui număr însemnat de persoane ori distrugeri însemnate de bunuri”.

Iată de ce acest element de noutate a accentuat sentimentele mele de revoltă, dar a generat și o rază de speranță în legătură cu acel eveniment:

Revoltă, pentru că îmi revin neconținut în fața ochilor chipurile colegilor uciși atunci și ale căror nume sunt înscrise pe monumentul din fața Poliției județene, scenele de neînchipuit din 21 și 22 decembrie, propriile

pătimiri – care nu pot fi uitate vreodată – din perioada detenției mele în incinta UM 01512 (la Sala de sport și în bazinul de înot), din timpul anchetelor și proceselor care au urmat, pasaje din cărțile scrise despre cele întâmplate la Sibiu în acele apocaliptice zile. În treacăt fie spus, trebuie să constatăm că multe dintre aceste lucrări se abat de la adevăr și nu putem să nu ne întrebăm de ce se străduiesc unii cu atâta sârg să cosmetizeze sau chiar să denatureze realitatea.

Speranță, pentru că, teoretic cel puțin, se creează posibilitatea ca, în urma prescrierii caracterului penal al acțiunilor sau inacțiunilor celor implicați, să avem mai ușor acces la zona „adevărului adevărat” (nu a celui fabricat, dictat, scris și regizat de mânuitori din umbră). Atunci vom primi, poate, și din partea factorilor de decizie militară, răspunsuri obiective la multele întrebări care continuă să preocupe comunitatea sibiană și nu numai.

Ar fi un semnalul unui gest de natură să aline durerile urmașilor celor uciși, ale celor răniți atunci, să vegheze la seninul odihnei în ceruri a eroilor noștri. Aceasta cu atât mai mult cu cât, din rațiuni partizane, imediat după evenimente, dar și ulterior, de-a lungul anilor, unii slujitori ai condeiului au prezentat o față denaturată a evenimentelor. Lucrările lor cuprind frânturi de adevăr, abil amestecate cu minciuna, întâmplări auzite și nu trăite, relatări imposibil de verificat care, de cele mai multe ori, provin de la persoane interesate. O preocupare constantă a acestor persoane pare să fie aceea de a culpabiliza, la comandă, anumiți adversari, care sunt selectați după șoaptele diversioniste ale unora dintre cei implicați. Perpetuarea în timp a unor asemenea practici poate umbri memoria celor căzuți în decembrie 1989, indiferent de care parte a străzii se află azi monumentul lor.

Iată de ce cred cu tărie că a sosit momentul să rostim integral adevărurile, chiar și pe cele care ne produc disconfort, care ne supun judecății publice nu doar după normele legilor, ci și după cele ale moralei. Și aceasta pentru că, prin trecerea timpului, consecințele penale ale acțiunilor care au semănat lacrimi și suferințe, care au făcut victime și au provocat distrugerii sunt de acum excluse.

În opinia mea, s-ar contura, ca o primă urgență pentru odihna veșnică a eroilor înscriși pe plăcile celor două monumente de pe strada Revoluției,

înlăturarea nedumeririlor care persistă încă cu privire la împrejurările și cauzele morții lor, dintre care prezint succint câteva, pe care le-aș considera edificatoare:

- Căpitan Niță Octavian, de la UM 01606 este considerat „căzut în luptă pentru apărarea centralei telefonice din B-dul Mihai Viteazu”. Conform Rezoluției 685 (p) a Comisiei de anchetă Sibiu a Procuraturii Militare Brașov, „căpitan Niță Octavian a fost împușcat de militari ai UM 01512, corp B, în 22 decembrie, în timp ce, la ordin, inspecta acoperișul centralei telefonice, în căutarea unor presupuși teroriști”.
- În cartea lui Paul Abrudan, fost colonel la UM 01512, intitulată „Sibiul în revoluția din decembrie 1989”, carte publicată în 1990, se menționează că elevii sergenți Ciul Ioan Manuel și Serdenciuc Cristian au căzut la datorie, în lupta cu teroriștii. Din alte relatări rezultă că primul a fost strivit de un TAB în incinta UM 01512, iar cel de al doilea a fost împușcat în curtea aceleiași unități în condițiile nerespectării consemnului postului de santinelă.
- Semne de întrebare ridică și cazul p.m.c. Hoza Marcel Vasile, care oficial a „căzut la datorie pentru apărarea Casei Armatei”. Civili aflați alături de Hoza susțin că un elev-militar i-a somat să plece, după care a tras, împușcându-l mortal pe Hoza.

*Monumentul ridicat în memoria ofițerilor și subofițerilor
MApN morți în decembrie 1989*

Ar fi de asemenea folositor, mai ales pentru a trage cuvenitele învățăminte pentru viitor, să se descrie în mod corect condițiile în care 25 de cadre ale Inspectoratului Județean al MI Sibiu au fost ucise în timp ce încercau să se refugieze în incinta UM 01512, situată peste drum, pentru a se salva de furia unei mulțimi atâțate de câțiva infractori provocatori. Acești oameni erau militari sub jurământ, aflați, poate fără voia lor, în acel loc de răscruce și de maxim interes pentru diversioniștii care urmăreau să declanșeze un conflict între Armată și Securitate. Ei au preferat să își asume un risc uriaș, să se expună unor pericole cu urmări fatale pentru mulți dintre ei, dar, respectând ordinul primit, nu au folosit armamentul din dotare împotriva celor care îi atacau și atacau sediul instituției. În locul ajutorului cerut într-un moment de restriște, ei au primit de la camarazii de peste drum gloanțe ucigașe. Iar cei care au tras în ei erau tot militari, erau oameni cu care se salutaseră zilnic, erau cei cu care până atunci împărțiseră bucuriile și grijile vieții de fiecare zi.

Mai mulți dintre supraviețuitorii acestei tragice situații prezintă următorul detaliu petrecut imediat după pătrunderea civililor înarmați în clădirea Miliției:

La insistențele colegilor care erau îngroziți de perspectiva reeditării celor întâmplate cu o seară înainte la Cugir și Cisnădie, locțiitorul șefului Miliției municipale, căpitanul Voicu Nicolae, a luat legătura, telefonic, cu locotenent colonelul Lomnășan Mircea, ofițer de Contrainformații la UM 01512, solicitând protecția Armatei. La scurt timp după aceasta i s-a comunicat acceptul comenzii UM 01512 „de a veni la ei”. Din păcate ambii ofițeri, oameni de o înaltă ținută profesională și morală, nu mai pot vorbi, ei nemaifiind printre noi.

Paradoxală și peste puterea mea de înțelegere este explicația dată că acei 25 de oameni s-ar fi constituit într-un comando cu misiunea de a ocupa UM 01512, a captura tehnica de luptă a acestei unități, pentru a o împiedica să intervină de partea revoluției! Adică vreo 30-40 de oameni, majoritatea în vârstă, cu mâinile goale și ridicate (în semn că solicită protecție) pleacă la atac cu câteva pistoale Carpați pentru a ocupa o unitate de luptă cu peste 2000 de profesioniști înarmați cu armament divers, de la puști mitraliere la tunuri și

tancuri! Cum poate o minte rațională crede o asemenea minciună? Cum funcționează logica unei persoane care susține astfel de enormități?

De fapt în acele zile au mai fost și alte încălcări grave ale regulilor elementare de umanism și de ducere a luptei. Cele mai lovite zone ale clădirii Inspectoratului Județean al MI Sibiu au fost exact acelea unde, după începerea tirurilor, au fost arborate cearșafuri albe, ori de unde se făceau apeluri pentru încetarea focului.

Ar trebui elucidate condițiile în care la câteva secunde după ce demonstranții aflați în fața sediului Inspectoratului aplaudaseră instalarea pe frontispiciul clădirii Miliției a unei lozinci pe care era scris „Noi suntem cu poporul”, un glonte l-a lovit pe elevul Mițiți Dan, martorii din procesele de la Sibiu susținând că s-a tras de pe acoperișul unuia dintre blocurile învecinate.

Acest lucru se impune cu atât mai mult cu cât tragica întâmplare a avut loc în timpul unei îndelungate absențe a locotenent-colonelului Dragomir Aurel, comandantul UM 01512 din punctul de comandă, când s-a dezlănțuit focul asupra sediilor unităților MI, urmate de șirul de violențe soldate cu morți și răniți. Poate răspunde locotenent-colonelul Dragomir de glonțul cui a murit acest tânăr și nevinovat militar?

Tot el și ceilalți membri ai comenzii de atunci a UM 01512 trebuie să spună adevărul despre misterioșii actori îmbrăcați în combinezoane negre observați de mai mulți locuitori ai Sibiului în zilele de 21, 22 și 23 decembrie îndeosebi în proximitatea unităților militare. La fel despre cei care, anterior declanșării focului, au ocupat anumite puncte în imobilele învecinate unităților MApN, imobile distruse ulterior ca fiind „cuiburi de teroriști”.

Să fi făcut ei parte din grupul de 40 de tineri – atipici ca vestimentație, bagaje și comportament – observați de mai multe persoane care au călătorit de la Sibiu la București cu avionul Rombac în seara zilei de 20 decembrie? Martorii afirmă că atât la îmbarcare, cât și la sosirea lor în Sibiu, acești pasageri speciali s-au bucurat de un tratament neobișnuit, fiind transportați cu autobuze având însemnele Armatei.

Membrii comisiilor de cercetare a evenimentelor de la Sibiu nu au insistat pentru clarificarea acestor aspecte, a căror lămurire ar putea deschide larg poarta adevărului atât de necesar sibienilor și nu numai lor.

Casta militară sibiană (activi sau la pensie) este frământată de aceste probleme și de multe altele asemenea lor. Nu pot să închei fără să evoc întrebarea poate cea mai prezentă și azi pe buzele sibienilor interesați de adevăr și dreptate:

De ce în după-amiaza zilei de 22 decembrie și în zilele următoare la Sibiu au continuat tirurile cu toate tipurile de armament, a crescut numărul morților și răniților, au crescut distrugerile materiale? La momentul respectiv, cei arătați cu degetul ca fiind teroriști, respectiv angajații MI, fuseseră deja reținuți și depuși în incinta UM 01512 (48 de ore în Sala de sport și apoi între 10 și 48 de zile la Bazin).

În aceste condiții, cine putea împușca în afară de cei care dețineau și gestionau armament? Răspunsul este ușor de dat, dar datori să-l rostească în mod clar și fără părtinire sunt cei care și-au asumat conducerea operațiunilor militare în Sibiu.

Onoarea și demnitatea militară ne obligă pe toți să ne străduim mai mult pentru a face să se risipească întunericul care învăluie faptele petrecute în acele zile, mai ales că acum, prin instituirea prescripției, zăgazurile care barau drumul adevărului către lumină au căzut.

Niciodată nu e prea târziu, dar va fi din ce în ce mai greu.

Salutăm și sprijinim cu convingere demersurile laudabile ale redacției revistei VITRALII de a contribui la aflarea adevărului, singura cale pentru a genera o atmosferă curată, pentru a înlătura suspiciunile, pentru instaurarea calmului, a păcii și bune înțelegeri între toți membrii comunității sibiene.

MINCIUNA ARE PICIOARE SCURTE

În decembrie 1989, când în Sibiu încă mai fumegau ruinele dezastrului produs de tancuri, când nu toți morții fuseseră îngropați, când câteva sute de cadre ale Ministerului de Interne erau deținute în de acum celebrul bazin de înot al UM 01512, un colonel din Ministerul Apărării Naționale, pe numele său Paul Abrudan, începe să scrie un soi de jurnal de front¹, cu scopul mai mult decât evident de a contribui și el, alături de alți scribi, la construcția istoriei false a acelor zile. Iată tonul sforăitor în care debutează această scriitură:

„Lucrarea de față a fost începută în timpul desfășurării revoluției de eliberare a poporului român de sub regimul odioasei dictaturi ceaușiste și a clanului său, revoluție la care, cel puțin în primele două zile, tot Sibiul a luat parte”.

În vara aceasta, după mai bine de 20 de ani de „cercetări”, au fost prescrise crimele săvârșite în acest oraș, în decembrie 1989, de către cei care aveau arme și știau să le mânuiască. Atunci de ce nu am uita și ierta și crimele săvârșite cu stiloul?

Răspunsul la această întrebare trebuie dat de la bun început și într-un chip cât se poate de clar: nu ne propunem, sub nici o formă, o polemică cu autorul acelei cărțuții. Ba, parcă întrucâtva îl putem chiar și înțelege. Căci, așa cum zicea cronicarul Miron Costin, nu sunt vremile sub om, ci bietul om sub vremi. În plus, la urma urmelor, colonelul Abrudan și-a prezentat punctul de vedere. Drept pe care îl avem fiecare.

Ne referim însă la cartea respectivă întrucât ea are și o valoare documentară, citează câteva zeci de declarații și acte oficiale. Credem că nu ne putem permite să trecem cu buretele uitării peste anumite pasaje din istoria noastră și nici să lăsăm ca ea să fie privită în oglinzi strâmbe. Oamenilor li se pot răpi drepturi, li se pot răpi proprietăți, dar nu li se pot răpi amintirile.

Și mai este ceva. În nemiloasa confruntare cu Timpul, fardul gros, aplicat ca o mască pe obrazul unor realități neconvenabile pentru unii, a început să se topească. Ies la iveală riduri adânci, zbârcituri, cicatrici. Vopseaua de pe fațadele ridicate în grabă pentru a ascunde în spatele lor

¹ *Sibiul în revoluția din decembrie 1989*, Editor: Casa Armatei, Sibiu, 1990

adevăruri incomode se scorojește și cade. Cad zidurile înseși. Oamenii se trezesc din amorțeala indusă prin spaime, prin amenințări, prin crearea de false probleme. Oamenii refuză să se mai lase manipulați. Și cei mai mulți dintre ei vor să știe cum a fost posibil ca atunci să creadă ceea ce au crezut, să acționeze așa cum au acționat. Lor le este sete de adevăr. Și adevărurile ies la suprafață. Tot mai multe. Tot mai dureroase. Se dovedește încă o dată că Minciuna are niște picioare foarte scurte. Scurte de tot.

De la antici ne-au rămas numeroase învățăminte, numeroase lecții de viață. „*Audiatur et altera pars*”, cereau judecătorii romani. Am citit în paginile precedente relatările unor ofițeri din Inspectoratul județean al MI Sibiu. Se cuvine de aceea să cunoaștem, în continuare, și relatarea asupra aceluiași eveniment făcută de un ofițer al UM 01512.

Iată, așadar, câteva pasaje din cartea colonelului Abrudan. Fiecare cititor are libertatea de a analiza argumentele cu propria-i judecată, de a formula puncte de vedere proprii. Opiniile autorului acestei intervenții, vor fi, de aceea, cât mai restrânse cu putință.

Un aspect deosebit de important se relevă citind cartea colonelului Abrudan și anume maniera simplistă, aflată cu mult sub nivelul vremii, al funcției și al gradelor deținute, în care dânsul, ca și Aurel Dragomir, „tartorul” iadului în care a fost cufundat pentru câteva zile Sibiul, ca și mulți alți militari din subordinea acestuia din urmă au judecat, au analizat situația și au acționat. După părerea lor, existau „Buni” și „Răi”. Iar cei „buni” erau reprezentați de Armată, care avea menirea sfântă de a-i descoperi și distruge pe cei „răi”.

„*Încercând să fugă din țară, (...) odiosul dictator și sinistra lui soție au fost arestați. În timpul acesta (...) o parte din personalul subordonat Ministerului de Interne, colaboratorii lui și teroriștii au trecut la acțiune armată și, folosind întregul arsenal al luptelor de diversiune, au socotit că vor înfrânge armata și revoluția populară, readucându-l la putere pe fostul lor stăpân*”. (pag. 7).

De ce erau cei din Ministerul de Interne „*the bad guys*”, cum ar zice astăzi cineva instruit la serialele de televiziune, ne spune tot autorul:

„*Tiranul a dezvoltat aparatul represiv, pe care l-a fidelizat prin salarii mari și numeroase avantaje și privilegii, (...) s-a îngrijit de înzestrarea sa cu armament, muniție, adăposturi la sol și subterane, cu depozite de muniții, alimente, medicamente și multe altele*”. (pag. 8).

Această dihotomie coboară uneori în zone de-a dreptul ilare. Ne amintim cum Moș Teacă, eroul lui Bacalbașa, își instruia soldații să împiedice răspândirea epizootiei: santinela instalată în capul satului soma și-l întreba pe cel ce se apropia dacă este „vită sănătoasă ori bolnavă”. Cam tot astfel, atunci când au fost întrebați cum îi deosebeau pe teroriști de cetățenii nevinovați, mânuiitorii mitralierelor de pe elicopterele care au îngrozit Sibiul au replicat senin că „teroriștii fugeau”!

Jurnalul de operații al Școlii militare de ofițeri activi de infanterie (UM 01512) descrie în următorii termeni momentul asasinării celor 25 de cadre MI care căutau la vecinii lor militari scăpare din fața unei mulțimi isterizate, setoasă de sânge: „*Sub acoperirea focului executat din cele două clădiri, un grup de ofițeri și subofițeri, trăgând cu pistoale și pistoale mitralieră, au escaladat gardul școlii și, pătrunzând cu forța, o parte dintre ei s-au îndreptat spre intrarea principală, o altă parte spre intrarea de lângă centrala telefonică*”. Și continuă colonelul Abrudan: „*La acest atac direct și prin surprindere, personalul școlii a răspuns cu foc. Toți cei care au încercat să pătrundă sau au pătruns prin efracție în incinta cazărzii, fiind omorâți, răniți sau arestați*”. (pag. 43).

Să privim fugitiv aspectul logic al acestor afirmații. Vasăzică o mână de oameni, cunoscuți ca ofițeri și subofițeri, care vin cu mâinile ridicate căutând protecție, sunt considerați un pericol pentru o unitate de luptă care dispune de tancuri, aruncătoare de grenade, mitraliere și de un efectiv impresionant. Și asupra acestor nevinovați, dintre care mulți chiar purtau uniformă militară, se deschide foc.

Sibiu, Piața Mare, decembrie 1989

Ce s-a întâmplat la Sibiu nu a fost însă un caz singular. Tot un pericol au fost considerate și mașinile care îi aduceau pe luptătorii USLA, la chemarea ministrului Apărării, în fața sediului Ministerului, sediu care fusese transformat într-o adevărată fortăreață. „Nimiciți prin foc și călcare cu șenilele!”, acesta a fost ordinul primit de echipajele tancurilor. Așa au fost uciși colonelul Trosca și ceilalți uslași.

Analizând cele întâmplate la Sibiu pe 22 decembrie 1989, unii reprezentanți ai Justiției Militare au abdicat de la logică. Ei au considerat că militarii care au tras asupra ofițerilor și subofițerilor MI care își căutau adăpost în curtea UM 01512 au fost îndreptățiți să își apere unitatea. Spre deosebire de aceștia însă, s-a considerat că militarii MI nu aveau dreptul să își apere instituția și viețile proprii nici chiar atunci când civili înarmați, pătrunși în sediu, îi hăituiau prin birouri pentru a-i împușca, iar alți civili introduceau furtunurile unei cisterne cu benzină pe geamurile de la demisol spre a incendia clădirea.

Apropo de derapaje ale logicii. Cât de viciată a fost, probabil, în acele momente gândirea ofițerilor și elevilor militari de la UM 01512, cum li s-a insuflat lor rapid ideea „inamicului”, pe care ei nu-l cunoscuseră până atunci decât sub forma „forțelor albastre” pe care până atunci le mutaseră de colo până colo pe hartă, o arată următorul pasaj. Descrierea făcută de colonelul Abrudan este de un ridicol tragic. În mintea lui, ofițerii și subofițerii care fugeau din sediul instituției lor ca să-și salveze viața nu aveau alt țel decât acela de a captura drapelul de luptă al Școlii de ofițeri de infanterie!

„Doi dintre atacanți s-au apropiat de intrarea principală, unde se afla drapelul de luptă al școlii, pentru a-l captura. Deși au deschis foc asupra santinelei de la drapel, elevul caporal Ilie Ciocan, acesta, dând dovadă de curaj, calm și o bună pregătire militară, i-a secerat pe atacanți, lovindu-i mortal, pe unul chiar lângă el și pe celălalt la intrarea în clădire”. (pag. 47).

Iată și relatarea elevului caporal Ilie Ciocan asupra aceluiași eveniment:

„Doi civili înarmați au sărit gardul și în fugă au vrut să intre în comandament pe ușa principală. Unul dintre ei a intrat în hol, încercând să mă împuște. Am fost mai iute de mână decât el. Am tras și l-am lovit în cap. A căzut jos ca fulgerat, cu pistolul mitralieră lângă el, într-o baltă de sânge. Al doilea atacant, care tocmai urca scările pentru a pătrunde în comandament, cu intenții criminale, de asemenea n-a mai avut timp să tragă în mine. L-am lovit lângă treptele de la intrare. A căzut jos și acesta”. (pag. 47).

La fel de ilustrativ pentru inducerea ideii de „inamic” este și un pasaj din relatarea maiorului Gheorghe Moise privind faptele sale de arme din momentul când ofițerii și subofițerii MI căutau adăpost în incinta UM 01512:

„Un grup de milițieni, cam 12 la număr, săriseră gardul școlii și se îndreptau către ambele intrări ale comandamentului, pentru a-l captura. În

momentul acela am deschis focul în serii scurte asupra lor și am tras până când toți aceștia au căzut jos. După scurt timp, un alt grup de trei milițieni îl urma pe primul, sărind peste gard. Pe aceștia i-am somat: Mâinile sus! Aruncați armele! Atacanții s-au supus pentru câteva secunde. Dar în vreme ce primii doi se grăbeau să arunce armele, al treilea – căpitan de miliție, a îndreptat pușca mitralieră către mine. N-a mai avut timp să tragă. Eu am fost mai iute de mână. Am apăsât pe trăgaci. Au căzut toți trei. Am mai tras câteva gloanțe asupra lor, până când am văzut că nu mai mișcă”. (pag. 50)

Unde și mai ales cum or fi trăind acum Ilie Ciocan și Gheorghe Moise? Și unul și celălalt, ca și șeful lor, Aurel Dragomir fuseseră martori, mai bine de o zi și o noapte, la scandalul și distrugerile făcute chiar vizavi de Școală de către așa-zișii revoluționari. Cum poți să crezi că oamenii aceia, care fugeau îngroziți din sediul Miliției ca să-și salveze viața, veneau să-ți fure ție drapelul? Cum poate un maior al armatei române să tragă asupra unor ofițeri ai armatei române doar pentru că i s-a părut ciudată mișcarea unuia dintre ei? Cum poate el împușca niște oameni care se predaseră, ba mai mult, după ce i-a doborât rănindu-i, să tragă asupra lor până a văzut „că nu mai mișcă”?

Vitejia maiorului Gheorghe Moise continuă pe parcursul a ceea ce colonelul Abrudan definește drept „prima zi de luptă”.

Război sau pace?

O scurtă paranteză: Într-o dezbatere termenii sunt deosebit de importanți. Cuvântul „Război” revine în mod repetat pe parcursul relatării colonelului Abrudan, dezvăluind că **militarii UM 01512 se considerau într-un război**. Se spune: „**Conducerea acțiunilor militare** în primele trei zile s-a făcut de către comandantul garnizoanei, lt. col. Aurel Dragomir și șeful de stat major, lt. col. Milan Irimescu (...) **În timpul desfășurării operațiunilor militare**, etc., etc. (pag. 97. Sublinierea noastră).

Victor Atanasie Stănculescu își amintește următorul dialog purtat cu ministrul Apărării, Nicolae Militaru:

„Când am auzit lovitura de tanc de nimicire a mașinilor de la USLA, i-am spus:

- Dom'le, v-am spus că nu trebuie să vină până aici că e noapte și se poate întâmpla o nenorocire? Iar el a răspuns:

- *Lasă, dom'le, că la război e ca la război!*"²

Personal, cred că nu este vorba de celebrul dicton „*À la guerre comme à la guerre*”, întrucât într-o altă relatare, generalul Militaru i-ar fi răspuns șefului USLA, în prezența lui Ion Iliescu, „*Așa e la război, colonele!*” Este deci de reținut că generalul Militaru considera că Armata este angajată într-un război.

Revenind: maiorul Gheorghe Moise, cu echipajul transportorului blindat care îl avea drept ochitor pe căpitanul Romulus Balaș, „*a deschis foc cu mitralierele de 7,62 și 14,5 mm asupra sediilor Miliției și Securității*”. El declară: „*Am tras asupra unui ABI aflat în fața intrării la Securitate, pe care l-am scos din luptă, lovindu-i cauciucurile. Apoi am tras asupra etajului 1 de la Miliție, de unde eram împrășcați cu foc; am mutat tragerea asupra etajului 3; de aici am transferat focul asupra garajului de la Miliție, până când agresorii au încetat să mai tragă*”. (pag. 53). Acțiunea sa nu era izolată. Se arată în carte în legătură cu acest moment: „*Subunitățile de elevi și cadrele au ripostat puternic cu armamentul automat, aruncătoare de grenade AG 7 și AG 9, mitraliere de pe transportoare blindate*”. (pag. 52).

În legătură cu referirile de mai sus, din care rezultă, conform afirmațiilor autorului, că garnizoana Sibiu se considera în război, mai aducem în atenție o altă dezvăluire făcută în carte la capitolul intitulat „*25 decembrie. Ultimele lupte*”: „*Menționăm că TAB-ul comandat de maiorul Emil Nedelcu și maiorul Vlad s-a deplasat la Leagănul de copii **pentru a introduce substanțe chimice în subsolul clădirii** și a-i obliga astfel pe eventualii teroriști ascunși acolo, să se predea*”. (pag. 99. Sublinierea noastră).

Sub semnătura locotenent-colonelului Aurel Dragomir, în Jurnalul de operații al Școlii militare de ofițeri activi „Nicolae Bălcescu”, la 28 decembrie 1989 se menționează: „*În județul și municipiul Sibiu, **confruntarea militară** dintre armată și teroriști a încetat*”. (pag. 130, sublinierea noastră). Aceeași idee, a conflictului armat, se degajă și din bilanțul cu care se încheie cartea: „*În luptele cu grupurile și elementele teroriste, unitățile militare din Sibiu au tras un milion de cartușe diferite, peste 650 P.R.N.D., peste 300 de proiectile de tun 23 mm, trei lovituri de tun de pe tanc, 7 lovituri de grenade AG 7 și AG 9, au consumat peste 61 de tone de motorină, peste 14 tone petrol și 40 de tone de benzină*”. (pag. 111). Ce fel de „Pace” era aceea în care se

² În sfârșit, adevărul... Generalul Victor Atanasie Stănculescu în dialog cu Alex Mihai Stoenescu, RAO International Publishing Company, 2010

deschide foc de pe transportoare blindate și tancuri, când se trage cu tunul, când sunt ridicate în aer elicoptere care execută foc cu mitralierele, când se folosesc cantități impresionante de muniție, inclusiv muniție chimică? Și dacă nu era „Pace”, întrucât însăși conducerea UM 01512 și a garnizoanei folosește termeni precum „confruntare militară”, „acțiuni militare”, „operațiuni militare”, atunci ce era?

Nu cumva dâșii credeau chiar că se află în „Război”? Nu cumva își caută, și acum, scuze sub paravanul acestui termen, după expresia „*À la guerre comme à la guerre*”? Pentru că ar trebui să nu se uite faptul, menționat și într-un alt material din acest număr al revistei, că România a ratificat două documente internaționale care au prioritate față de legile interne: Convenția ONU asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității (1970) și, din 1999, țara noastră este parte la Convenția europeană privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanității și a crimelor de război, adoptată la Strasbourg în 1974.

Despre evenimentele petrecute acum 21 de ani s-au scris sute, poate mii de volume. Unul dintre acestea rezumă miile de documente analizate de către Comisia senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989. Este vorba despre cartea senatorului Sergiu Nicolaescu intitulată **„Lupta pentru putere: Decembrie 1989”**. Acolo se arată că după teleconferința din 17.12.89, Nicu Ceaușescu, în calitate sa de prim-secretar al comitetului județean de partid și președinte al Consiliului județean de apărare a anunțat factorii de conducere din județ că „din acest moment se află în **stare de război**”. El ar fi cerut comandantului garnizoanei, locotenent-colonel Aurel Dragomir, șefului de Stat Major al gărzilor patriotice, colonel Vasile Dumitru Radu, și inspectorului șef la Inspectoratului județean MI, colonel Iulian Rotariu, să ordone unităților subordonate „să tragă fără somație”.

În legătură cu evenimentul din 22 decembrie, când mai mulți ofițeri și subofițeri MI care căutau adăpost în incinta UM 01512 au fost uciși sau răniți, Sergiu Nicolaescu apreciază că principalul vinovat este locotenent-colonelul Aurel Dragomir, dar alături de el sunt în culpă și șeful Inspectoratului și adjuncții săi pentru Miliție și Securitate, care se refugiaseră deja în incinta Școlii de Infanterie și care nu au luat măsuri pentru a asigura retragerea subordonaților lor sub protecția armatei.

Aurel Dragomir a condus acțiunea de „neutralizare” a așa-zişilor invadatori, după care s-a purtat violent, ca un învingător, supunându-i pe cei arestați „la un tratament inadmisibil”.

*

În legătură cu acest tratament, există un volum de reportaje, semnat de Ion Țârlea: **„Moartea pândește sub epoleți. Sibiu ‘89’**³. Un şir de declarații cutremurătoare ale celor care au avut de suferit atunci în urma unor ordine demente: ofițeri și subofițeri MI aliniați la zid și bătuți cu patul armei, cu acest supliciu delectându-se, împreună, ofițeri ai UM 01512 și elevi-militari; lovirea cu pumnii și picioarele a arestaților legați; înfometare, lipsire de apă, condiții improprii de detenție; lipsirea de ajutor medical sau ajutor medical impropriu (răni cusute pe viu); executarea de către un căpitan, pe platoul din fața corpului de gardă, a locotenentului Gelu Cristea, care fusese reținut și era, în momentul uciderii sale, dezbrăcat în chiloți și cămașă (declarație maior Vincențiu Toma, pag 178); declararea de către procurori a celor reținuți drept „prizonieri de război”; proferarea de injurii și amenințări, inclusiv amenințări cu moartea, la adresa deținuților, în acest sens acționând nu numai elevii-militari și ofițerii UM 01512, ci și un polițist, colonelul Suceavă, cel trimis de noile autorități să reorganizeze Poliția la Sibiu etc, etc.

Opresc înșiruirea ororilor care au fost comise atunci în incinta UM 01512 și pe care le descrie Ion Țârlea. Nu pentru că nu ar mai fi și altele. Ci pentru a nu zgândări răni sufletești cicatrizate poate. Nu îmi pot însă reprimă o întrebare chinuitoare: Ce anume a putut declanșa asemenea izbucniri cu caracter patologic? Cineva, pasionat de aforisme, mi-a atras atenția asupra unui citat din Euripide: **„E la fel de primejdios să-i dai unuia care și-a ieșit din minți o sabie, ca și unui ticălos puterea”**.

Ce te faci însă când cel care are în mână o sabie își iese din minți?

Citind presa militară din ultima perioadă am remarcat că psihologi și juriști militari au început un binevenit proces de analiză a „dilemelor profesionale și psihomorale ale liderului militar” astfel încât „situații nedorite, de genul celor petrecute în timpul evenimentelor din decembrie 1989, să nu se mai repete”.

Este dorința tuturor.

Paul Carpen

³ Ion Țârlea: *Moartea pândește sub epoleți. Sibiu 89*, Editurile Bassco 2000 și Mustang, București 1993

AȘCHII DE GÂND

În cursul discuțiilor și al lecturilor impuse de pregătirea acestui număr al revistei au apărut numeroase idei, puncte de vedere, aprecieri, informații care nu au putut fi tratate pe larg, așa după cum ar fi meritat, pentru a nu ne abate de la filonul principal al temei abordate. Pe de altă parte însă, luate fiecare în parte, ele se dovedeau prea interesante, prea incitante pentru a fi total trecute cu vederea.

De aceea, credincioși titlului revistei noastre – **Vitralii** – vă prezentăm câteva dintre aceste frânturi de realitate având culori diverse, pentru a vă alcătui, fiecare, propriul tablou. Facem aceasta și pentru că știm, de asemenea, că din capete de informații cei ce se pricep știu să alcătuiască ansamblul.

Extemporalul

În dimineața zilei de 21 decembrie 1989, locotenent-colonelul Aurel Dragomir, comandantul Școlii militare de ofițeri de infanterie „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, a ordonat ca elevii cursanți să fie convocați pe platoul de adunare, unde urma să aibă loc un miting de exprimare a adeziunii la politica partidului și a statului și de înfierare a dezordinilor de la Timișoara.

După ce a deschis acest miting, el i-a dat cuvântul colonelului Victor Neghină, lector de Istorie în cadrul Școlii. Bun orator, având exercițiul discursului public și al dominării auditoriului, colonelul Victor Neghină le-a insuflat elevilor o determinare deosebită, i-a făcut, așa după cum relatea un participant, să vibreze la cuvintele lui. Dânsul a făcut apel la o mobilizare sporită a tuturor militarilor pentru a se putea dejuca manevrele imperialiste și acțiunile destabilizatoare ale „huliganilor” de la Timișoara. De asemenea, dânsul le-a cerut elevilor un angajament ferm pentru apărarea cuceririlor orânduirii socialiste.

O scurtă paranteză: Cine va avea curiozitatea să caute pe Internet va avea surpriza să constate că, în pofida celor 80 de ani ai săi, domnul Victor Neghină este astăzi un activ corespondent de presă, un loc de seamă în preocupările sale ocupându-l tematica militară.

Conform informațiilor publicate de Ion Țârlea în cartea sa „*Moartea pândește sub epoleți. Sibiu '89*”, după miting o parte dintre elevi au mers în sălile de curs, unde au dat un „Extemporal”, sau „Lucrare de control”, sau „Test la învățământul politic”, denumirea diferind de la o subunitate la alta. Tema a fost însă unică: „Aprecierea poziției secretarului general al partidului în legătură cu evenimentele de la Timișoara”.

Este evident că asemenea declarații scrise date de elevii militari constituiau un gaj suplimentar pentru mobilizarea lor la executarea ordinelor. Vai de cel care nu acționa suficient de hotărât pentru „apărarea cuceririlor socialismului” după ce își exprimase anterior în scris determinarea de a face aceasta.

Contagiunea psihică

Moartea elevului Mițiți Dan Ionel, la amiaza zilei de 22 decembrie, a produs în rândul colegilor lui, cursanți ai Școlii de ofițeri de infanterie, un adevărat șoc. Ca o boală molipsitoare urâtă, în rândul acestora s-a propagat – și nu poate fi exclus că a fost ajutat să se propage – un adevărat val de ură. În paralel, a fost identificat (la sugestia cui, oare?) și singurul dușman capabil de o asemenea crimă: ofițerii și subofițerii MI aflați vizavi de Școală, în clădirea Inspectoratului județean. Ei au devenit astfel ținta urii generale.

Venit în Școală doar cu câteva luni în urmă – Mițiți era în anul I – acest tânăr ucis în mod absurd le-a apărut elevilor cursanți ca o jertfă care trebuia răzbunată. Nu doar în momentele fierbinți când îi mitraliau pe ofițerii și subofițerii MI care căutau adăpost în incinta Școlii, ci și mai târziu când îi băteau, când îi țineau flămânzi, când îi umileau pe acești ofițeri și subofițeri deveniți în acele zile prizonieri ai lor, ei își găseau o justificare pentru gesturile degradante, reprobabile pe care le comiteau, în iluzia că restabilesc cât de cât balanța dreptății. Deși cu toții știau că fostul lor coleg nu mai poate fi înviat de nimeni și de nimic.

Armata de ocupație

Marele teoretician militar Clausewitz afirma – citez aproximativ, fără a dăuna sensului frazei – că „Poți face orice cu armele, cu excepția unui singur lucru: să stai pe ele”.

Așadar, a ocupa un teritoriu este o sarcină mai simplă decât administrarea aceluia teritoriu cucerit.

Trupele de ocupație au reprezentat, aproape întotdeauna, un ghimpe în inima populației autohtone. Trecând peste celelalte aspecte, deloc neglijabile nici ele, – spolieri, impunerea unor noi obiceiuri și moravuri, a unei noi culturi, a unei noi limbi de comunicare în raporturile cu autoritățile etc., etc. – trupele străine au fost un mijloc de umilire, un permanent „Remember” al înfrângerii. Desigur, tabloul este complex, nuanțat. Spre exemplu, generalul MacArthur a impus modernizarea în doar câțiva ani a Japoniei înfrântă în război. Consecințele pozitive ale măsurilor sale au fost incontestabile. Cu toate acestea, un viol săvârșit la Okinawa, câteva decenii după război, de către niște militari americani beți, zguduie întreaga țară și prilejuiește reluarea cererilor ca americanii să plece la ei acasă.

Ideea pe care țin să o subliniez este aceea că ocupantul are, din start, puține șanse de a se face acceptat și cu atât mai puțin, iubit. Măsurile dure pe care, în mod inerent, deținătorul forței are tendința să le ia pentru a se impune nu pot avea decât un efect imediat. Intimidarea, generarea de spaime, de frică, pot crea aparent impresia supunerii. În realitate, pe termen mediu și lung, asemenea atitudini nu fac însă altceva decât să conducă, pe căi diverse, la contestare, la coagularea forțelor opoziționiste.

În 1989 la Sibiu, câțiva militari s-au automistificat drept „salvatori” ai orașului, s-au îmbrăcat în ținută de luptă, s-au înconjurat de gărzi de corp, au tras cu armament greu, au plimbat tancurile și transportoarele blindate pe străzi, căutând un dușman pe care să îl distrugă. Și vai de cei care au fost bănuți că ar putea să le stea în cale. Dușmanul nu a fost găsit, dar aceasta i-a deranjat mai puțin. Principalul lucru era acela că puteau să își exhibiționeze forța. Câteva zile orașul a fost practic sub ocupație militară.

Este posibil ca unii să încerce să vireze pe terenul lunecos al comparațiilor: „Las’ că 100 de morți, câți au fost la Sibiu, sau câțiva oameni maltratați într-o detenție ilegală nu înseamnă cine știe ce. În lume se petrec lucruri mai grave...”

Așa este. În lume s-au petrecut în ultimii ani – și se petrec și astăzi – nenorociri poate mult mai mari. Dar nu trebuie să uităm niciodată că lucrul cel mai grav care i se poate întâmpla unui om este să îi fie luată viața. Iar acela care răpește viața altcuiva – exceptând războiul, legitima apărare sau execuțiile decise de justiție – este pretutindeni tras la răspundere.

Să nu uităm că fiecare dintre cei uciși la Sibiu a lăsat în urma sa un gol, a produs o rană în inima părinților, a soției sau a iubitei sale. În urma celor uciși atunci au rămas copii orfani... Să nu uităm că fiecare arestare reprezintă o traumă pentru cel lipsit de libertate... Să nu uităm că fiecare zi de detenție ilegală este o crimă...

Iar amatorilor de comparații li se poate aminti și un alt fapt. Când în toamna lui 1941 a ocupat Odessa, armata română și-a instalat comandamentul într-o clădire care fusese anterior căptușită cu explozibil de către geniștii sovietici. În pofida avertismentelor primite, verificările au fost superficiale. Consecința: clădirea a fost aruncată în aer și numeroși ofițeri și soldați români și-au pierdut viața. Mareșalul Antonescu a ordonat represalii: pentru fiecare ofițer român sau german mort să fie executați 200 de cetățeni sovietici și pentru fiecare soldat mort sau rănit 100 de cetățeni¹. Acest ordin a fost dus la îndeplinire de către ofițeri și soldați ai armatei române. Pentru aceste fapte și altele asemenea, Antonescu a fost declarat criminal de război, judecat și executat.

Acțiunile militare de la Sibiu, din decembrie 1989, nu au avut nici o justificare. Faptul că Justiția militară nu a putut stabili, în 20 de ani, responsabili și responsabilități pentru peste o sută de decese violente, pentru câteva sute de detenții ilegale, pentru maltratarea unor persoane aflate în custodia UM 01512 este o realitate. Dar justiția cea mare, Justiția Istoriei, va reuși în cele din urmă, fără îndoială, să așeze fiecare lucru la locul său.

Până atunci, să nu uităm lecția Trecutului: rolul armatei nu este nici acela de a impune ordinea publică, nici acela de a administra teritoriul.

Paul Carpen

¹ Cristian Troncotă, *Glorie și tragedii*, Ed. Nemira, București pp. 70-86

O SITUAȚIE-LIMITĂ DIN VIAȚA UNUI OFIȚER DIN FOSTA DIRECȚIE A V-A

În 22 decembrie 1989, la ora 12.09, sub presiunea mulțimii de oameni adunați în Piața Palatului pentru răsturnarea regimului politic, decola spre necunoscut, de pe terasa Comitetului Central al partidului, într-o atmosferă ajunsă la paroxism, elicopterul în care se afla președintele țării, Nicolae Ceaușescu. Alături de acesta erau soția sa, Elena, doi demnitari de partid și de stat, precum și doi ofițeri din garda prezidențială aflați în misiune de securitate și gardă.

Decolarea respectivă, intrată în istorie, s-a efectuat sub amenințarea directă a capturării președintelui țării de către un grup de manifestanți, unii înarmați cu diferite obiecte contondente bine și din timp meșteșugite, iar alții cu pistoale mitralieră cu pat rabatabil. Acest grup, care ajunsese pe terasa respectivă cu câteva clipe înainte de decolarea elicopterului, a fost pe punctul de a-l captura pe președintele țării și, după expresia unor manifestanți violenți, de a-l judeca „*pe loc*”, într-o manieră medievală.

În acea situație-limită, calitatea mea de militar, respectiv misiunea mea de ofițer din garda prezidențială, m-au obligat să asigur securitatea decolării elicopterului prezidențial, deci securitatea personală a președintelui țării, chiar cu prețul vieții. Am îndeplinit acea misiune atât cât mi-au impus și permis atribuțiile legale de serviciu, iar destinul m-a ferit să fiu obligat să recurg la folosirea armamentului din dotare pentru a apăra viața, integritatea fizică și sănătatea președintelui țării.

Prin decolarea elicopterului prezidențial și navigarea acestuia în spațiul aerian al țării, misiunea în acea situație-limită fusese îndeplinită, întrucât președintele țării intrase sub protecția Armatei. Însă, în momentele care au urmat, viața mea a intrat într-o situație-limită, fiind dezarmat cu violență și agresat fizic de către unii manifestanți înfierbântați care m-au acuzat, sub amenințarea cu aruncarea de pe terasă, că eram vinovat pentru faptul că „*tiranul*” scăpase de judecata poporului.

Sunt conștient că am scăpat ca prin minune dintr-un posibil măcel care putea avea loc pe terasa Comitetului Central, lipsind o clipită pentru ca acolo să se producă un violent schimb de focuri, în care eu eram victimă sigură. Pronia

și mintea mea de țăran, dar și cugetul și rațiunea „*inamicului*”, pe care-l vedeam la față, m-au ferit de moarte. Am fost dezarmat prin somație de către cei înarmați cu arme de foc, care mi-au confiscat pistolul mitralieră, pistolul „*Makarov*”, stația radio „*Motorola*” și pumnalul din dotare. În schimb, mi-au permis să păstrez legitimația de serviciu, de ofițer în Departamentul Securității Statului, U.M.0666, București, precum și Buletinul de Identitate și m-au îndemnat să plec acasă (ați citit bine: „*să plec acasă*”!).

Faptele acelui moment în care un șef de stat a părăsit puterea sub presiunea mulțimii, caracterizat ideologic drept *fuga dictatorului pentru a scăpa de răspundere*, au fost descrise în felurite modalități. Unii martori oculari le-au redat în funcție de interesul afirmării lor în noul context socio-politic, iar alții din nevoia protejării propriei vieți în fața mâniei celor care au ajuns ulterior deținătorii resurselor de putere. Nu au lipsit nici dintre cei care le-au relatat „*din auzite*”, dar nici dintre cei care le reinventează mereu, pentru a readuce „*momentul*” în actualitate, spre a abate atenția „*mulțimii*” de la unele probleme grave ale contextului socio-politic. Pentru a nu fi suspectat că știu mai multe amănunte decât au ieșit la suprafață în cadrul procesului penal intentat celor 4 ofițeri din garda prezidențială în prima parte a anului 1990, mă simt obligat să fac apel la judecata istoriei, singura care are căderea să definească acel „*moment*” sub semnul adevărului, adică fără ură și fără părtinire. Un singur lucru am de adăugat în acest moment: pe terasă am auzit pentru prima oară, de la grupul de manifestanți, numele unuia dintre cei care urmau să preia puterea după înlăturarea lui Ceaușescu. Acesta era *Corneliu Mănescu*.

Mai importantă cred că este relatarea momentelor trăite în ziua de 22 decembrie 1989, după părăsirea sediului Comitetului Central și luarea contactului cu realitatea tumultuoasă a „*străzii*”. O asemenea relatare, în premieră, constituie interpretarea noilor realități de către un om care până în urmă cu câteva minute fusese ofițer în garda personală a președintelui țării, dispărut în neant. Aceasta nu mă obligă să pretind nimănui să creadă ceea ce afirm, întrucât constituie propriul meu adevăr...

*

Am fost ajutat să plec de pe acea terasă, unde grupul de manifestanți savura într-un mod specific victoria asupra „*tiranului*” și „*dictatorului*”, de către un tânăr, aproape un copil, care purta o cămașă albă peste pantaloni, legată peste umăr cu o eșarfă tricoloră, iar pe cap cu căciulă, parcă era *Nică a lui Ștefan a Petrii Ciubotarul* din poveștile lui Ion Creangă. Alături de o femeie

care se afla în grupul de manifestanți, acel copil mă apăraseră cu corpul său de urgia războinică a unor „*bruneți*”, care au început să-și verse furia pe mine, pentru că nu i-am lăsat să-l facă pe Ceaușescu „*carne de mici*”.

Văzând că n-am făcut nimic rău, dar că sunt în mare suferință, cu fața zdrelită din care începuse să curgă sânge, acest copil s-a lipit de trupul meu. Apoi m-a rugat să ascult îndemnul de a pleca acasă, pentru a nu mai încasa ciomege sau de a nu risca să fiu aruncat de pe terasă. Eu eram conștient că trebuie să plec de acolo, însă îmi dădeam seama cât de periculoasă era coborârea de pe terasă până la parter în vreme ce un fluviu de manifestanți urcau treptele spre terasa acelei clădiri. Astfel, l-am rugat pe acel copil să mă ajute să ajung la parter. El s-a oferit să mă ajute, dar mi-a spus că nu știe pe unde să iasă din clădire, întrucât n-a mai fost niciodată acolo și nici nu mai știe pe unde a urcat. Atunci l-am rugat să mă ia de braț, ceea ce a acceptat, fiind însă puțin amuzat de ceea ce-i cerusem. Astfel, însoțit de acel copil care, aparent, mă ținea strâns de brațul mâinii stângi, m-am îndreptat spre mijlocul terasei, cu gândul de a ieși pe scările interioare și de a coborî la parter. Am trecut fără probleme prin mulțimea de manifestanți care ajunsese pe terasă, unde, înfrățiți cu ceilalți, sărbătoreau victoria împotriva vechiului regim.

Mă simțeam un om scos pe nedrept din istorie, dar, văzând ce se întâmplă în imediata mea apropiere, încercam să mă bucur în tăcere că scăpasem cu viață. Deodată, lângă bordura de beton care traversa mijlocul acelei terase, l-am zărit pe Paul Niculescu-Mizil, unul dintre demnitarii de frunte ai statului și regimului politic. Acesta urcase pe terasă, îmbrăcat într-un costum gri, de tip „*vânător*”, cu bluză al cărei guler era întors peste gulerul hainei, cu capul descoperit, înaintând încet, cu mâinile la spate, spre locul de unde decolase în urmă cu câteva minute elicopterul prezidențial. Atunci am avut impresia că avea un zâmbet sau regret în colțul gurii, privind gânditor spre traseul pe care plecase elicopterul cu Nicolae Ceaușescu și ceilalți „*pasageri*”. M-am uitat lung la el, apoi am dat din cap, semn că-l salut cu respect și aș fi vrut să-l întreb ce se întâmplă acolo, însă mi s-a blocat mintea și n-am fost capabil să formulez întrebarea. El m-a observat și m-a recunoscut, fără îndoială, căci mă văzuse de atâtea ori în preajma președintelui țării. Dar și-a întors privirea în altă parte, semn că era bine să-l las în pace, căci nu are ce să-mi comunice. Însă, un bărbat care ajunsese în acel moment pe terasă l-a recunoscut și a strigat: „*E Mizil!*”. Alt manifestant, dintre cei care sărbătoreau deja victoria asupra vechiului regim

politic, a vrut să se repeadă la el, însă un membru al grupului inițial sosit pe terasă a strigat răspicat și tare: „*Pe dânsul să-l lăsați în pace, că-i de-al nostru!*”

Pentru o clipă mi s-au împietrit picioarele, întrucât am realizat, cu certitudine, că acolo se petrecea, în fapt, o luptă pentru putere, timp în care mulțimii i se crease impresia că face revoluție. Imediat m-a fulgerat prin minte întrebarea: „*Oare și Mizil era alături de Corneliu Mănescu?*”. Acest scenariu, judecat prin prisma relațiilor din ultimii ani dintre familiile lui Paul Niculescu-Mizil și Nicolae Ceaușescu, începea să se deșire prin fața ochilor mei și să-mi pară posibil. Însă, nu puteam să înțeleg de ce era nevoie de asemenea dramă istorică, în care eu și alții ca mine, devenisem personaje de tip „*Acarul Păun*”, sau „*Lupul cel rău*”.

Văzând că omul se face că nu mă cunoaște în acea situație-limită pentru mine, am dat din cap a lehamite, apoi mi-am continuat drumul spre ieșirea de pe terasă, fiind ținut strâns de acel copil de brațul mâinii stângi. Am mai avut timp să-mi rotesc ochii peste acea terasă care se umpluse cu manifestanți. Atunci am observat că unii colegi, care ajunseseră acolo la fel ca mine sau se refugiaseră din calea valului de manifestanți, erau deja „*integrați*” în acea mulțime care umpluse, practic, terasa clădirii. Unii discutau deja cu manifestanții, oferind explicații asupra topografiei clădirii. Cei care reușiseră să-și ascundă armele sau să le mascheze, recurgeau la legende pentru a explica prezența lor acolo și a evita contactul dur cu manifestanții. Însă, cei care au păstrat armamentul asupra lor, potrivit regulilor militare, ținând morțiș să-l predea unei autorități, erau bruscați de manifestanți mai violenți.

Am început să cobor scările pentru a ajunge în holul de la etajul 6 al clădirii, strângând cu brațul meu stâng mâna dreaptă a copilului care nu se dezlipea de mine. Cu o batistă umezită în propria mea salivă îmi tamponam sângele de pe față, încercând să-mi maschez suferința și chiar să zâmbesc. Pe scări urca un șuvoi de oameni, tineri și bătrâni, femei și copii, care salutau victoria cu două degete ridicate sub forma literei „V” și se bucurau în fel și chip de izbândă. În acel moment am simțit că din spate mă zoreau alți manifestanți, care își satisfăcuseră curiozitatea și doreau să coboare pentru a fi martori la constituirea noii puteri. Unul dintre bărbații care cobora grăbit, în vârstă cam de 50 de ani, i-a spus unui tovarăș de-al său, mai în vârstă și destul de obosit de efortul făcut cu urcatul scărilor până pe terasa clădirii: „*Să ne grăbim, căci altfel ne iauăștia macaroana!*”. Tovarășul său i-a răspuns: „*Nu-i lășăm!*”. Replica celui mai tânăr și mai hotărât a sunat astfel: „*Ne adunăm toți*

la etajul 1, în fața cabinetului lui Ceaușescu. Acolo trebuie să apară”. Auzeam și nu-mi venea să cred că deja erau mai multe grupuri concurente de „revoluționari” care doreau să ia puterea și că unii știau deja unde trebuie să se adune pentru „a pune țara la cale”.

Holul de la etajul 6, care traversa clădirea de la un capăt la altul, era plin de oameni. Ușile încăperilor erau larg deschise, iar în interior pătrunseseră mulțime de curioși, care se înghesuiau să vadă cum trăiau „aleșii” lor, acum deveniți „odioși”. Unii se minunau, însă cei mai mulți se dezumflau repede, după ce constatau că „nu-i cine știe ce” prin birourile respective. Unii făceau comparație cu birourile șefilor de la întreprinderile la care lucrau, fiind și din cei care afirmau că s-au lămurit deja cu „cuiburile de îmbuibăți” care populau clădirea C.C.-ului.

După ce-am văzut din mers aceste scene, am început să cobor cu grijă scările de marmură spre etajele inferioare. Aceeași mulțime de oameni, tineri și bătrâni, femei și copii, urcau spre terasă, mai mult împinși și îndemnați din spate. Văzându-mă însoțit de acel copil, încins cu eșarfă tricolor peste cămașa cea lungă, nimeni n-a avut nici măcar curiozitatea să mă întrebe cine sunt. Probabil că au crezut că eram „tata și fiul” care se întorceau satisfăcuți de pe terasa sediului C.C.-ului, de unde fugise cu elicopterul Nicolae Ceaușescu. Eu încercam să-mi păstrez mimica feței cât mai firească, tamponându-mă cu salivă pentru a opri sângerarea. Am reușit să ajung cu bine până la etajul 2 al clădirii. Pe scări am întâlnit două sau trei grupuri mai agresive, între care se aflau mulți bruneți, înarmați cu bâte, cabluri de oțel împletit, cu coadă de lemn, bucăți de fier beton sau cuțite. I-am salutat cu semnul „V”, adică le-am recunoscut victoria, iar aceștia au urcat scările cu repezeală, pentru că lucrau „în regie proprie”, știind că-și pot însuși tot ceea ce devenea în acele momente „captură de revoluție”.

Ajuns la acest etaj, am înaintat spre intrarea „B”, însoțit de acel copil, pentru a ajunge în stradă și a merge acasă, așa cum mă îndemnaseră pe terasă acei manifestanți înarmați cu pistol mitralieră cu pat rabatabil. După câțiva metri am văzut, pe holul respectiv, cum un grup de manifestanți violenți dădeau cu pumnii și cu picioarele într-un bărbat îmbrăcat în civil, probabil un activist de partid, scos cu forța de prin birourile respective. L-am văzut la față, dar n-am recunoscut cine era și cum îl chema. Omul stătea chircit, lipit de peretele holului și își apăra fața de lovituri, fără să riposteze sau să se vaita, încasând cu stoicism loviturile acelor minți înfierbântate. Din tâmpile i se

prelungea o dâră de sânge, semn că fusese lovit de cineva cu un obiect contondent. Am tresărit, m-am oprit o clipă, din instinct, dar cum puteam să-l scap de acei agresori fără să nu-mi atrag mânia lor nehibzuită asupra capului meu destul de șifonat pe terasă? L-am strâns cu putere de braț pe însoțitorul și protectorul meu, iar acesta a înțeles că-i ceream ajutorul pentru a-l scăpa pe acel amărât de prigoană. Copilul a strigat destul de tare: „*Lăsați-l în pace! Ce-aveți cu el? Ce v-a făcut?*”. Imediat au sărit în ajutorul celui agresat câțiva oameni care ajunseră din curiozitate în acel lor, astfel că acel mic grup violent l-a lăsat în pace, continuându-și drumul pentru a găsi alți posibili activiști sau ofițeri din Direcția a V-a și a-i folosi pe post de sac de box.

Mi-am continuat drumul pe holul respectiv, constatând că majoritatea încăperilor fuseseră lăsate la discreția „*vizitatorilor*”, care le scotoceau, luând de acolo anumite „*suveniruri*”. La cele pe care foștii locatari le încuiaseră înainte de a le părăsi, ușile erau forțate cu diferite obiecte, în special cu răngi, pentru a fi deschise. Unde nu reușeau cu răngile, unii mai puternici se repezeau în uși cu umărul și cu picioarele, după care grupurile care până atunci asistaseră curioase se îmbulzeau înăuntru, pentru a pune fiecare mâna pe ceva. Țin minte că un bărbat, care asista curios și mirat de pe hol la o asemenea descindere, l-a întrebat pe un *revoluționar* de ce a luat mapa de lucru dintr-un cabinet al unui șef mare. Acesta a răspuns: „*Eu cum să dovedesc că am fost aici?*”. Acel bărbat a replicat destul de cumpătat: „*Și dacă ăsta se întoarce, ce faci?*”. N-am mai avut timp să aud ce răspuns a dat *revoluționarul* respectiv, căci am fost nevoit să merg înainte, împins din spate de alte grupuri care se mișcau curioase, dar haotic, dintr-o parte în alta.

Astfel am ajuns în dreptul mării săli de ședințe a Consiliului de Stat, care era extrem de rar folosită, fiind transformată într-un fel de „*galerie de artă*”. Acolo fuseseră depozitate diferite obiecte de artă, precum: statuete, figurine, tablouri de valoare, obiecte din ceramică sau din porțelan, covoare și carpete, primite din țară sau de la diferite personalități străine, precum și obiecte de argintărie sau din aur, primite drept cadou de către președinte de la diferiți vizitatori străini sau lucrate în atelierile Gospodăriei de Partid. Acestea erau evaluate periodic de către o comisie de specialiști și luau drumul muzeelor, erau vândute pentru a mări fondurile Gospodăriei de Partid sau erau făcute cadou, pe bază de reciprocitate unor oaspeți străini.

Ușile masive ale sălii de ședințe a Consiliului de Stat, făcute din lemn furniruit cu mahon, fuseseră larg deschise, iar înăuntru era un furnicar de

oameni, dornici să lucreze „*în regie proprie*”. Pe holul din fața sălii erau alte zeci de oameni curioși, care priveau cu gura căscată la un spectacol unic. M-am oprit pentru o clipă și am privit și eu cu mare mirare acel spectacol inedit, alături de copilul care se transformase în îngerul meu păzitor. Câțiva indivizi, cocoțați pe masa lungă de ședințe dansau de bucurie, alții se îmbrățișau, iar unul cu o bătă mai lungă spărgea minunile de policandre care atârnav nevinovate pe tavanul măiestrit lucrat pentru o sală cu asemenea destinație. Doi indivizi, destul de albi la față, dotați cu bâte de *baseball*, se postaseră la cele două capete ale mesei de consiliu și jucau *baseball* cu obiectele din ceramică, porțelan sau cristal. Unul le arunca pe deasupra mesei, iar celălalt le lovea în zbor, cu bătă, cu mare precizie, încât acestea se făceau țandări, în aplauzele și strigătele de bucurie ale celor din apropiere.

Mai motivate erau câteva grupuri de bruneți, care veniseră pregătiți pentru a aduna „*prada*”, având asupra lor cearceafuri, fețe de masă sau pături. Aceștia nu erau interesați de jocuri sportive, adunau de zor obiectele care le făceau „*cu ochiul*”, apoi le introduceau la repezeală în „*papornițele*” făcute din cearceafuri sau fețe de masă, după care le luau în spate și încercau să iasă cu ele din clădire. Deosebit de pricepute în astfel de activități erau „*pirandele*”, care doseau fără frică pe sub fustele lor lungi astfel de obiecte, până arătau ca luptătorii de Sumo. Cu tablourile era ceva mai greu, întrucât nu puteau fi scoase întregi din clădire. Astfel, unii le tăiau cu cuțitul pe lângă ramă, iar alții, mai „*miłoși*” și probabil mai atenți la astfel de valori, încercau să le desfacă cu grijă de pe ramă. „*Pânzele în ulei*” astfel decupate, erau făcute sul și ascunse rapid sub haine, după care noii „*proprietari*” încercau să se facă nevăzuți.

Am constatat, însă, că în acel loc ajunseseră și câțiva oameni care încercau să oprească respectivele „*capturi revoluționare*”. Însă, în euforia victoriei asupra „*dictatorului*” și „*tiranului*”, care înfierbântase minților primului val de revoluționari, nu-i asculta nimeni. Un bărbat cu barbă, probabil cunoscător al valorilor încorporate în acele obiecte, se certa cu câteva brunete, cu fuste lungi, care-i replicau că „*acum totul este a poporului*” și că „*poporul face ce dorește*”. Văzând acea scenă, mi-am zis că „*așa-i în orice revoluție*”, amintindu-mi că studiasem mai profund momentul cuceririi Bastiliei în timpul revoluției franceze din anul 1789. Primul val nimicește totul în calea sa, în numele unor lozinci bine ticluite, al doilea val încearcă să conserve cea ce a rămas „*în picioare*”, iar ultimul val se căiește pentru prăpădul care s-a făcut și încearcă să o ia de la capăt. L-am privit pe însoțitorul meu, spunându-i încet:

„*Îți place ce faci?*”. Copilul a clătinat din cap, semn că nu-i de acord cu ceea ce vedea, apoi s-a cufundat în muțenie, îndemnându-mă să ne continuăm drumul.

Cu impresia acelei priveliști de neconceput în urmă cu câteva ore, am continuat drumul spre intrarea „B” a clădirii, însoțit de îngerul meu păzitor. Am coborât scările pe lângă „*Bufetul special*”, care-i deservea în primul rând pe membri CPE-ului, dar și pe ceilalți activiști de partid și de stat care lucrau în acea clădire. Acolo am fost martorul unui alt spectacol memorabil. Ușile bufetului erau larg deschise, iar din interior ieșeau cu brațele pline de bunătați atât „*fețe albe*”, cât mai ales plebeii cei bruneți, care arătau că n-aveau nimic cu nimeni, dar că profitau de răzmerița poporului pentru a lucra „*în regie proprie*”. Unul dintre aceștia, care tocmai ieșise din bufet cu un coș de nuiele încărcat cu „*bunătați*”, striga cât îl țineau puterile: „*Haleală și beutură, fraților!*”, iar altul care-l însoțea adăuga „*Haleală pentru popor!*”, ambii împărțind generos din captură celor întâlniți în cale.

După cum aveam să aflu ulterior, în acest timp întreaga clădire a C.C.-ului, inclusiv cantina de la subsolul acesteia, era cucerită de revoluționari. Fosta putere politică s-a dezagregat de la sine, iar în locul acesteia se instalase un vid de putere, în care nu mai funcționa nici o lege. Fiecare își făcea legea, fără să dea nimănui socoteală, iar orice încercare din partea unor „*oameni de bine*” de a opri excesele unor „*revoluționari*” era considerată un sacrilegiu. Puțini se încumetau, în acele momente, să încerce să oprească cetele de războinici să-și facă dreptate așa cum le dicta conștiința.

Astfel, fără să-mi spună cineva nici „*du-te mai încolo*”, am ajuns în holul de la intrarea „B” a clădirii Comitetului Central, care era înțesat de oameni. Ofițerii din Serviciul „*Gărzi*” al Direcției a V-a, care răspundeau de accesul în clădire prin acea intrare, dispăruseră, aparent fără urmă. Ulterior am aflat că în momentul forțării ușii de către primul val de „*revoluționari*”, ofițerii din postul respectiv au urcat în fugă spre etajele superioare, pentru a evita orice altercație și mai ales vărsare de sânge. Fiecare a scăpat cum a putut de armamentul din dotare, după care s-au amestecat printre „*revoluționari*” și, în funcție de orientare și de noroc, au reușit să iasă din acel infern.

Atribuțiile lor fuseseră preluate ad-hoc de către un grup de 5-6 „*revoluționari*”, constituiți într-o „*Gardă a revoluției*”. Aceasta instituisese un adevărat „*baraj*” pentru tot ceea ce intra și ieșea prin acel punct, devenit strategic. Am observat că respectivii *revoluționari* ascultau de un bărbat înalt, cu mustață, care făcea pe șeful, dând ordine aproape ca un militar, iar doi dintre

aceștia erau înarmați cu pistoale mitralieră. În acel moment, din camera de armament a postului de la intrarea „B”, care fusese deschisă prin forțarea ușii, alt „*revoluționar*” începuse să împartă arme, respectiv: pistoale „*Makarov*” sau „*Stecikin*”, dar și pistoale mitralieră, unor tineri care doreau cu nerăbdare să apere revoluția cu brațul lor înarmat. Se produsese acolo o adevărată hărmălaie, căci am înțeles că trebuia înarmat, în primul rând, grupul care instituisese controlul acelei „*trecători*”.

În timp ce, mai mult pe bază de încredere, erau împărțite arme unor civili, de la etajele superioare coborau, unul câte unul, activiști de partid, de pe la diferite cabinete. Unii dintre ei fuseseră destul de rău șifonați, fiind coborâți „*în pumni*” de către unii „*revoluționari*” mai zeloși, care-și revărsau mânia pe acești funcționari mărunți, în lipsa „*celor mari*”, care încăpuseră pe mâna altora, mai norocoși. Un asemenea funcționar avea capul legat cu un prosop, iar din tâmpile îi curgeau șiroaie de sânge. Acesta era târât, practic, spre holul de la parter de către un „*revoluționar*”, care îl înjura de mama focului.

Unii dintre cei care primiseră arme satisfăcuseră stagiul militar, dar am observat că erau și tineri care se uitau la ele ca la „*sfintele moaște*”. Atunci am simțit că încărunțesc, gândindu-mă la ceea ce s-ar putea întâmpla dacă acești tineri vor fi nevoiți să le folosească în confruntarea cu „*inamicii*” revoluției. După ce primea arma, fiecare nou posesor de armă se făcea nevăzut în clădire. Unii urcau scările, alții o luau de-a lungul holului de la parter, pentru a fi prezenți acolo unde-i chema datoria de revoluționar. În acest timp, prin intrarea „B” continuau să pătrundă în clădire alți „*revoluționari*”, în majoritate tineri, plini de entuziasm, unii cu steaguri tricolore în mâini, din care decupaseră stema țării, îmbrăcați cât mai revoluționar posibil. Aceștia își manifestau adeziunea la revoluție prin strigăte de victorie și prin arătarea semnului victoriei, fiind primiți necondiționat în clădire, fără control, după care dispăreau care încotro pentru a fi părtași la acel moment unic în viața lor.

În clădire încercau să pătrundă și alții, mai în vârstă, care susțineau că sunt „*revoluționari*”, dar cei din baraj îi luau la întrebări, parlamentau și numai după ce aceștia făceau dovada că erau „*cu revoluția*” erau lăsați să intre. În schimb, cei care încercau să iasă din clădire erau luați în primire de către revoluționarii din baraj și percheziționați cu rigoare, scotocindu-le toate buzunarele și ungherele hainelor. Acea „*gardă a revoluției*” confisca tot ce considera că trebuie confiscat de la „*slugile fostului regim*”, cum le spunea un revoluționar. Cei cercetați, care nu prezentau probleme, erau grupați, câte 4-5

lângă ușă, după care, la intervale de câteva minute, aceste grupuri erau „slobozite” în stradă, pentru a fi fluierate și huiduite de către mulțimea de afară.

În acest timp, eu stăteam nedezipit de însoțitorul meu, care era salutat cu entuziasm și admirație de către membrii „gărzii revoluției”. Aceștia-l băteau pe umăr pentru curaj și loialitate față de revoluție, semn că nu era nevoie să fim legitimați sau precheziționați. Astfel am prins curaj, strângându-l de mână cu putere, semn că-i mulțumesc pentru ajutor. La un moment dat am zărit lângă peretele holului respectiv un coleg cu gradul de maior, ofițer în Serviciul 2 (aghiotanți). Din modul în care arăta, am înțeles că scăpase nevătămat până în acel moment de mânia revoluționar-proletară. Avusese noroc și cu fața lui de revoluționar de profesie, căci cei mai violenți manifestanți, din primul val, l-au considerat, cu siguranță, unul de-al lor. Stătea retras, cu căciula în mâna dreaptă și paltonul pe mâna stângă și asista îngrijorat, dar cu multă precauție, la ordinea instituită de acea „gardă a revoluției”. Din poziția adoptată mi-am dat seama că și el aștepta ocazia de a putea ieși din clădire cu capul rotund și cu șira spinării dreaptă. De aceea, am convenit împreună din priviri, că nu ne cunoaștem, pentru a nu fi luați la ochi, descoperiți și cotonogiți sau chiar jertfiți pe altarul revoluției.

M-am tras aproape de peretele de lângă ușă, împreună cu acel copil, așteptând în tăcere momentul în care urma să se constituie următorul grup, care urma să fie redat poporului în stradă pentru a-l blagoslovi. În timp ce membrii acelei gărzi revoluționare percheziționau alți activiști de partid, proaspăt sosiți în hol, dar unii destul de șifonați, l-am întrebat cu voce șoptită pe acel copil dacă iese din clădire sau rămâne acolo. El mi-a răspuns tot șoptit că rămâne în clădire. În acel moment s-a format grupul de 5-6 funcționari, iar unul dintre „gardiști” mi-a făcut mie și păzitorului meu semn să ne integrăm în grup. Am executat porunca fără crâcnire, în timp ce alt gardist a strigat să ieșim mai repede, că-i mare înghesuială acolo. Am dat mâna cu copilul respectiv, care încă stătea nedezipit de mine și am apucat să-i spun doar atât: „Mulțam, copile. Nici nu știu cum te cheamă”. Mi-a răspuns scurt: „N-are importanță. Duceți-vă sănătos”. M-am lipit de acel grup de activiști eliberați „pe cauțiune”, fiind ultimul în grup, în timp ce păzitorul meu s-a tras câțiva pași înapoi, luat la întrebări de către un „gardist” mai zelos, pentru că le încurcă acțiunea de formare a convoaielor cu activiștii fostului regim. Am întors pentru o clipă privirea înapoi și l-am privit fulgerător în față pe acel copil. Din acel moment nu l-am mai văzut niciodată. Unii ar spune că a intrat în Pământ, însă

eu spun cu mare credință în destin că s-a înălțat la Ceruri. Astfel am reușit să ies din clădirea Comitetului Central. Fiind ultimul din grup, am coborât agale cele câteva scări, pentru a nu da impresia că mi-e frică. Astfel am ajuns practic, în strada Onești, după care intrarea „B” a devenit din nou ermetică, pentru ca revoluționarii să repete operațiunea de verificare a activiștilor fostului regim.

În strada Onești, în fața intrării „B”, era adunată o mulțime de oameni, cei mai mulți în vârstă, curioși, care afișau un calm aparent, dar și mulți tineri surescitați. Aceștia din urmă erau dornici de a pătrunde în sediului Comitetului Central al Partidului Comunist, pentru a participa la scrierea istoriei. Unii manifestanți aflați încă în stradă încercau să intre în clădire, însă se loveau deja de vigilența „*gardiștilor*” care puseseră stăpânire pe intrare, reușind numai după ce erau selectați după criteriile revoluționare. De la etajele clădirii și chiar de pe terasă, cei mai curajoși manifestanți, ajunși la înălțime, salutau mulțimea din Piața Palatului și din strada Onești, fluturând steaguri tricolore sau alte obiecte, în semn de victorie și de cucerire a locului.

În momentul în care grupul din care am făcut și eu parte a ieșit din clădire, o voce baritonală și răgușită a strigat din răspuțuri: „*Huo! Grașilor! Umflașilor!*” *Uite la ei ce grași sunt!*”. Strigătul respectiv mi-a fulgerat cugetul, iar pentru câteva clipe m-am privit și mi-am dat seama că nici în cerința respectivă nu mă încadram, întrucât aveam greutatea cerută de regulamentele militare. Câțiva tineri, printre care erau și doi sau trei bruneți, s-au și repezit să le aplice activiștilor corecții revoluționare. Însă un bătrân mai cu scaun la cap, prevăzând că acolo s-ar putea întâmpla fapte nedorite, s-a interpus între aceștia, i-a domolit pe cei înfierbântați, spunându-le: „*Ce-aveți cu ei? Țștia nu-s decât niște funcționari mărunți! Ția grași sunt acolo, sus*”!”. Astfel, agresorii s-au liniștit, iar eu am reușit să mă contopesc în mulțimea din stradă, făcându-mi cruce cu limba că am scăpat cu viață.

Am traversat strada încet, trecând prin acea mulțime de oameni fericiți de a trăi asemenea zi istorică. Am ajuns pe celalalt trotuar al străzii, de unde am putut să privesc în liniște la ceea ce se întâmpla în acel punct devenit planetar și cosmic. În Piața Palatului, o mulțime de oameni eliberată de constrângerea de a aplauda la comandă, privea radioasă spre balconul clădirii Comitetului Central, de unde în urmă cu mai bine de o jumătate de oră încercase să vorbească Nicolae Ceaușescu. Mulți dintre oamenii adunați acolo participaseră la adunări populare și mitinguri, unde-l aclamaseră pe fostul președinte. În acel moment, la același balcon se schimbaseră vorbitorii, iar mulțimea îi aclama, îi

aplauda ori îi ovaționa pe aceștia, după mesajul transmis, iar pe cel care dispăruse în neant, devenit „*dictator*” și „*tiran*”, îl fluiera și-l huiduia în lipsă, cu mânie proletară. Oamenii se schimbau între ei, dar obiceiurile marilor adunări și grandioaselor cuvântări se perpetuau. Atunci mi-am permis să-mi spun mie un adevăr la care cugetasem de-a lungul întregii mele cariere de ofițer: „*Pleacă ai noștri, vin ai noștri*”!...

După ce m-am orientat asupra situației tactice, mi-am răsucit căciula pe cap, după modelul căzăcesc și am luat-o agale, strategic, spre bulevardul Magheru, unde se produceau alte fapte demne de luat aminte. Astfel, integrat pe tăcute în mulțimea de oameni care se îndreptau spre Televiziune, pentru a o elibera din mâinile dictaturii și a o reda poporului, am reușit să ajung acasă, purtând în suflet bucuria scăpării cu viață...

Dr. Aurel V. David

EVENIMENTELE DIN DECEMBRIE 1989 ÎN PERCEPȚIA UNUI OFIȚER DE INFORMAȚII INTERNE (III)

3. Cum să produci „teroriști” - 23 decembrie și zilele următoare

Când m-am întors la unitate în dimineața zilei de 23 decembrie, am aflat de la colonelul Gheorghe Rațiu, șeful direcției din care făceam parte, că în timpul nopții dânsul executase o misiune menită să dezamorseze un zvon lansat în contextul diversiunii „securiști-teroriști”. Conform acestui zvon generalul Nicolae Pleșiță, pe atunci comandantul Centrului de reciclare și perfecționare Grădiștea, „se îndrepta spre București cu o formațiune de tancuri”. Generalul Iulian Vlad, care se afla la Comandamentul Militar din sediul fostului Comitet Central, precizase că în opinia sa informația nu este credibilă, dar, pentru clarificarea situației, i-a solicitat să se deplaseze totuși la Grădiștea și să facă verificări.

Pentru cei din Departamentul Securității Statului, zvonul în sine era de neluat în considerație, întrucât Școala de la Grădiștea nu dispunea decât de o companie de militari în termen, care nu era dotată cu tehnică de luptă și avea doar misiunea de a asigura paza, curățenia și lucrările la ferma de legume.

Colonelul Gheorghe Rațiu a ajuns la Școala de la Grădiștea, pe la ora 02,00, unde nu se întâmpla nimic deosebit. Generalul Nicolae Pleșiță era în cabinetul său de lucru, îmbrăcat în pijama și urmărea evenimentele la televizor, în compania câinelui său.

Generalul Nicolae Pleșiță a explicat că, aflând de la generalul Burcă (fost până în 22 decembrie la Secția Militară a C.C. al P.C.R.), că în clădirea fostului Comitet Central se constituise un Comandament Militar din care făcea parte și generalul Iulian Vlad, și-a oferit și el serviciile, pentru a se ralia la schimbările în derulare.

Colonelul Gheorghe Rațiu a mai primit și numeroase alte solicitări de verificare a unor zvonuri și informații privind riscuri ori acțiuni diversionist-teroriste în diferite zone ale Capitalei direct de la Comandamentul Politic și Comandamentul Militar din Televiziune.

Din relatările sale rezultă că cele mai multe solicitări au fost transmise de comandorul Cico Dumitrescu și de locotenent-colonelul Răgălie de la

Comandamentul Militar din Televiziune, care au sunat la telefon de 10-15 ori pe zi, mai ales în intervalul 23-25 decembrie, precum i de Petre Roman de la Comandamentul Politic în 3-4 situații.

Colonelul Gheorghe Raiu susine că a încercat să evite trimiterea unor cadre ale unitii în asemenea misiuni, care implicau riscuri majore, în condițiile în care Direcia I era o unitate informativă i nu de intervenție. La insistena solicitanilor, care invocau faptul că organele de poliie (miliție) nu mai aveau forțe disponibile în acest scop i/sau că era vorba de instituții aflate în competența Direciei I (spitale, Televiziune etc.), a acceptat totui să trimită în ora cadre ale unitii în misiuni de informare în zone în care, chipurile, se derulau acțiuni diversionist-teroriste.

Astfel, în dimineața zilei de 24 decembrie, comandorul Cico Dumitrescu i-a comunicat că la noul sediu al Ministerului Apărării Naionale i la clădirea în construcie avansată a Hotelului Partidului de pe Calea 13 Septembrie (n prezent Hotelul Marriott) ar exista cuiburi de teroriti care trag în populaie, i i-a solicitat să trimită o echipă operativă în teren pentru a verifica informaia.

n acest context, colonelul Gheorghe Raiu l-a desemnat pe maiorul Cornel Ionașcu să formeze o echipă cu care să se deplaseze în zonele indicate pentru a verifica informaia.

Maiorul Cornel Ionașcu a selecionat în acest scop trei tineri ofițeri (cpt. Ion Petre, locot. Ion Gabrian i locot. Haret Dobre), precum i pe unul dintre revoluționarii care veniseră în cadrul unitii noastre în ziua de 22 decembrie.

Grupul a plecat în misiune fără armament, pentru a evita eventualele complicaii la controalele pe care le făceau prin ora diverse echipe de revoluționari i militari.

Din raiuni de protecție a grupului, comandorul Cico Dumitrescu i locotenent-colonelul Rglie au solicitat colonelului Gheorghe Raiu să comunice datele de identificare ale mijloacelor de transport i traseul pe care urma să se deplaseze grupul, pentru a fi dai în consemn la dispozitivele de control din zonă ale M.Ap.N.

Deplasarea s-a făcut cu două autoturisme, o Dacie i un ARO.

n momentul când grupul a ajuns la clădirea nouă a M.Ap.N., pe la ora 11,00, era linite. Maiorul Cornel Ionașcu a cerut relaii de la un militar în termen din dispozitivul de pază, care a infirmat informaia/zvonul privind existena unor trăgători ce ar trage în populaie i maini.

Pentru edificarea completă asupra situației, maiorul Cornel Ionașcu și însoțitorii săi au intrat în incintă și au urcat pe terasa clădirii. La apariția pe terasă a maiorului Cornel Ionașcu și a altor doi ofițeri, a început să se tragă asupra lor cu rafale de pușcă automată, dar și cu tir ținut (foc cu foc), de către o formațiune compusă din cel puțin 3-4 trăgători. Tirul era executat din direcția Academia Militară, trăgătorii putând fi poziționați în zona Stadionului “Progresul”.

Ofițerii în cauză s-au adăpostit rapid și au scăpat fără răni. Când au coborât de pe clădire, focul a încetat.

Ajuns la unitate, maiorul Cornel Ionașcu a raportat situația colonelului Gheorghe Rațiu, dar acesta i-a spus că ar fi înțeles greșit că teroriștii acționează în zona clădirilor M.Ap.N. și a Hotelului Partidului, în fapt probleme mari fiind la Spitalul O.R.L. de pe Bulevardul Panduri.

La Spitalul O.R.L., maiorul Cornel Ionașcu și însoțitorii săi au constatat că nu sunt probleme de genul celor invocate. Directorul spitalului, dr. Hociotă, i-a informat că solicitase să fie apărați de armată, în urma primirii unor telefoane conform cărora urma să fie atacați de teroriști.

În aceste circumstanțe, ofițerii au indicat doctorului Hociotă unele măsuri de protecție a personalului spitalului (întărirea dispozitivului de pază a căilor de acces, reducerea la minimum necesar a iluminării interioarelor spitalului etc.).

O altă intervenție solicitată Direcției I – Informații Interne de către Comandamentul din Televiziune viza efectiv neutralizarea a „doi teroriști care reușiseră să ajungă într-o zonă din interiorul Televiziunii de unde puteau periclita intrarea postului național în emisie” în ziua de 24 decembrie.

În dimineața respectivă, pe la ora 8,15, colonelul Gheorghe Rațiu a fost contactat telefonic de Petre Roman, care i-a cerut să trimită o echipă de ofițeri care cunosc sectorul emisie al Televiziunii pentru a-i neutraliza pe cei 2 „teroriști”! În vâltoarea derulării evenimentelor, colonelul Gheorghe Rațiu nici nu a mai încercat să explice că ofițerii unității noastre nu aveau nici o pregătire în materie antiteroristă. Întrucât studiourile centrale de radio și televiziune se aflau în competența Direcției I în ce privește activitatea informativă și antidiversiune, trebuia să facem față și acestei provocări.

Pentru a da curs solicitării, s-a apelat la un ofițer de la o altă unitate, care lucrase în Direcția I până în 1988 și răspunsese de activitatea informativă și antidiversiune în cadrul Televiziunii, maiorul F., precum și la doi ofițeri din unitate: maiorul Mihai Gavrilu și căpitanul Gheorghe Huidu.

Grupul a fost dotat cu pistoale automate și o cutie cu grenade, iar deplasarea a fost efectuată cu un tanc al Armatei din dispozitivul de apărare al Televiziunii, care i-a preluat pe cei trei ofițeri dintr-o zonă centrală a orașului.

Datorită disfuncțiilor în materie de comunicare între Comandamentul Politic din Televiziune, care solicitase venirea ofițerilor respectivi, și dispozitivul militar de pază și control acces, ofițerii noștri nu au putut intra timp de mai multe ore în instituție, rămânând la punctul de control din Str. Pangratti în regim de semireținere. Problema a fost deblocată în momentul în care maiorul F. a reușit să-l contacteze pe generalul Tudor, șeful Dispozitivului Militar de Apărare a Televiziunii. Li s-a permis celor 3 ofițeri să intre în instituție, însă fără armamentul și muniția cu care veniseră, acestea fiind reținute la postul militar de pază de la intrarea din Strada Pangratti.

Din discuțiile purtate cu generalul Tudor și cu alte persoane din instituție a rezultat că în cursul nopții precedente avuseseră loc unele incidente soldate cu focuri de armă la subsolul clădirii în care se află și studiourile de emisie, fapt ce a indus temeri privind unele riscuri teroriste de natură a periclita reîntrarea în emisie în dimineața respectivă. În fapt, incidentele se produseseeră între persoane înarmate care acționau pentru apărarea Televiziunii haotic, fără o coordonare unitară, trăgând în tot ce li se părea suspect. Mai multe persoane găsite prin zonă fuseseră reținute, clarificându-li-se situația, om cu om, de către generalul Tudor, maiorul F. și șeful dispozitivului de pază al Comandamentului Trupelor de Securitate, care asigurase paza instituției până în 22 decembrie.

După clarificarea problemei cu persoanele suspecte de la subsol, ofițerilor noștri nu li s-a permis reînțoarcerea la unitate, ei fiind reținuți la dispoziția Comandamentului Militar, într-o încăpăre de la etajul XI al blocului turn, unde au rămas trei zile și trei nopți cu un statut de semiarest. Nu au putut contacta în acest timp pe nimeni, nici familiile și nici șefii profesionali, care nu au cunoscut nimic despre situația lor în tot acest interval de timp. Semnificativ pentru statutul lor din acele zile este faptul că erau conduși la WC sub escortă militară înarmată.

În plus, spațiul care le fusese destinat asigura o expunere maximă pe timpul „tragerilor de noapte”, datorită ferestrelor mari și joase ale sediului administrativ al Televiziunii.

Pentru a se conferi cât de cât o justificare pentru reținerea celor trei ofițeri în sediul Televiziunii, Comandamentul Militar le-a solicitat să redacteze un proiect de regulament al ... Gărzilor Patriotice. Cu toate că solicitarea nu

era credibilă și nici nu dispuneau de pregătirea profesională pentru un asemenea demers, cei trei ofițeri, îndeosebi căpitanul Gheorghe Huidu, au luat-o în serios și au trecut la treabă.

La insistențele maiorului F., în ziua de 27 decembrie, după ce împușcăturile încetaseră, li s-a permis ofițerilor noștri să revină la unități.

Am prezentat aceste misiuni executate de cadre ale Direcției I – Informații Interne în zone fierbinți în decembrie 1989, la solicitările directe formulate de exponenți ai comandamentelor politic și militar din Televiziune, deoarece contextul acelor zile, insistențele cu care au fost solicitate, riscurile survenite pe parcursul derulării lor etc. ridică numeroase semne de întrebare. A fost realmente necesară și oportună trimiterea în misiuni de cercetare și intervenție antiteroristă în zone de conflict ori controlate militar a unor ofițeri de securitate în civil și cu armament și muniție asupra lor ? Ce surprize îi mai puteau aștepta pe ofițerii conduși de maiorul Cornel Ionașcu în misiunile de la noul sediu al M.Ap.N. și Spitalul O.R.L. Panduri dacă, din motive obiective, nu schimba traseele de deplasare și mijloacele de transport comunicate la Comandamentul Militar? S-a urmărit cumva compromiterea Direcției I, unitate informativă de bază a D.S.S.?

În momentul respectiv, în vârtoarea evenimentelor, pătaniile colegilor noștri trimiși în asemenea misiuni au fost puse pe seama degringoladei în care intrase toată lumea datorită enigmaticului fenomen terorist și lipsei de coordonare între principalele forțe care încercau să-l combată.

Astăzi, la peste 20 de ani, percepția s-a schimbat, convingerea colonelului Gheorghe Rațiu, a ofițerilor implicați în aceste misiuni și a semnatarului acestor memorări fiind aceea că **solicitățile de acest gen ale unor exponenți ai Comandamentului Militar din Televiziune au reprezentat acțiuni deliberate de atragere a unor efective ale Securității în zone de conflict militar pentru a se putea susține diversiunea „securiști-teroriști”**.

De menționat că misiunile prezentate mai sus au fost consemnate în ordinele de zi pe unitate, iar ofițerii participanți au întocmit rapoarte cu privire la cele constatate și la modul de derulare a lucrurilor.

Nu a fost lipsită de riscuri nici situația celorlalte cadre ale Direcției I, care au fost chemate în unitate în dimineața zilei de 23 decembrie, unde au rămas până pe 8 ianuarie 1990. În acest interval de timp, atât cadrele unității, cât și revoluționarii veniți pe 22 decembrie mergeau acasă la 2-3 zile doar pentru a se primi și a aduce provizii alimentare.

Timp de cteva zile, îndeosebi în perioada 23-27 decembrie, am fost supui, permanent i sistematic, unui bombardament informaional diversionist, atât pe canale mediatice, ca toată lumea, ct i – interesant de reținut – pe cele oficiale.

Când ne referim la canalele oficiale, avem în vedere nu ierarhia profesională, ci fluxurile de comunicare cu conducerea Armatei, sub oblăduirea căreia a fost trecut Securitatea din 22 decembrie, i cu Comandamentul Politic (nucleul de putere constituit în jurul lui Ion Iliescu).

Pe lângă antrenarea unor echipe operative în misiuni de verificare ori chiar neutralizare a unor presupuse acțiuni diversionist-teroriste, de genul celor prezentate, efectivul Direciei I a fost supus unor presiuni psihologice care nu s-au soldat cu consecine dezastruoase doar datorită disciplinei exemplare a cadrelor i prezenei de spirit a comandantului.

Pe canalele oficiale, parveneau la intervale scurte de timp, att ziua ct i noaptea, „informații” care semnalau riscuri iminente la adresa unitătii i a cadrelor ei. Acestea mergeau de la intenia unor grupuri de civili de a fora intrarea în sediu pentru a ajunge la documentele operative i/sau să se răzbune pe securitii considerai vinovai pentru toate relele Pmntului, până la riscuri de atac armat din partea unor comandouri de arabi. Deveniseră frecvente anunurile de genul: „2.000 de libieni se îndreaptă spre București și intenioneaz să atace Miliia Capitalei pentru eliberarea conaionalilor arestați ca teroriti...”, tiut fiind faptul că unittile informative centrale ale Securittii i aveau sediul în aceeai clădire.

La semnalarea unor riscuri de acest gen, ofițerii i subofițerii unitătii (aproape 100 de cadre) primeau de la armurier armamentul din dotare (pistoale Carpai) i câte două cutii de cartue (24 buci) i luau poziii de luptă la căile de acces (ui, ferestre), în baza unui plan gndit pentru situații în care teritoriul României ar fi fost vremelnic ocupat de inamic extern. După momente de tensiune i încordare, deseori prelungite, tot din dispoziii superioare se ordona încetarea alarmei de luptă i depunerea armamentului i a muniiei.

n acest context tensionat, receptivitatea cadrelor fa de diverse pericole ce puteau surveni, induse sau nu în scop diversionist, era ct se poate de ridicată, ntmplrile la care fuseseră supui subminnd serios fundamentul psihologic individual i colectiv. Astfel, la un moment dat, s-a vehiculat chiar ideea că revoluționarii venii în cadrul unitătii ar preconiza să convoace

întregul efectiv al unităţii în sala de şedinţe de la etajul II şi să-l lichideze prin producerea unei explozii.

Pe acest fond, s-a ajuns la un moment paroxistic de psihoză colectivă. În noaptea de 24/25 decembrie, pe la ora două noaptea, în rândul cadrelor Direcţiei I s-a insinuat temerea că ar putea fi atacate de colegii de la Direcţia a II-a, Contrainformaţii economice. Momentul declanşator l-a constituit decizia locotenent-colonelului Gheorghe Stan – locţiitor al şefului unităţii, aflat la comandă în locul generalului Emil Macri, care fusese trimis în misiune la Timişoara – de a ordona subordonaţilor, la acea oră târzie, o trambalare a armamentului şi muniţiei din dotare fără anunţarea unei stări de pericol. Întrucât magazia cu armament a Direcţiei a II-a se afla la etajul IV, unde jumătate din spaţiu era ocupat de Direcţia I, mişcarea a fost sesizată. Acţiunea inopinată şi la o oră neconvenţională a Direcţiei a II-a de a se înarma, coroborată cu desolidarizarea publică a locotenent-colonelului Gheorghe Stan faţă de „componenta represivă a Securităţii” în apariţia sa la Televiziune din după amiaza zilei de 22 decembrie, a indus ideea unui posibil risc la adresa cadrelor Direcţiei I.

În linişte şi pe întuneric, au fost trezite şi alertate toate cadrele unităţii, care s-au înarmat şi au luat poziţie de luptă în dispozitiv de apărare pe etaje.

Situaţia a fost dezamorsată de colonelul Gheorghe Raţiu, care, în acel context tensionat şi riscant, s-a dus la cabinetul lui Stan, un etaj mai jos, şi a clarificat lucrurile. Locotenent-colonelul Stan luase decizia să-şi aducă armamentul mai aproape, de la etajul IV la II, deoarece Direcţia a II-a era cea mai expusă la un eventual atac din exterior, la etajul II putându-se pătrunde şi prin escaladarea ferestrelor care dădeau spre platoul de la Miliţia Capitalei.

Alerta pe care o generau asemenea zvonuri, în sine aberante, trebuie circumscrisă realităţilor acelor zile de coşmar. Avem în vedere amploarea şi virulenţa diversiunii mediatice „securişti – terorişti”, deciziile paranoice de atragere a unor efective ale unităţilor de securitate în ambuscade vizând susţinerea acestei diversiuni, care s-au soldat cu numeroase pierderi umane (echipajele uslaşilor conduse de locotenent-colonelul Gheorghe Trosca şi tinerii elevi ai Şcolii de subofiţeri de transmisiuni de la Câmpina a Comandamentului Trupelor de Securitate), încercarea dementă a generalului Nicolae Militaru de organizare a unei „reviste de front” cu efectivul Unităţii Speciale de Luptă Antiteroristă pe stadionul Ghencea, prilej cu care să se

 nsceneze o diversiune care să faciliateze lichidarea acestuia pe motiv de terorism.

 n tensiunea  i confuzia care cuprinseseră cadrele Direc iei I în acele zile, simpla scăpare a unui cartu  pe  eav  ar fi avut urmări de neimaginat. Un merit deosebit  i în pre nt mpinarea unor asemenea incidente l-a avut colonelul Gheorghe Ra iu, care a  tiut să gestioneze situația cu tact  i fermitate. Con tient de faptul că subordona ii săi nu erau familiariza i cu manipularea armamentului (la tragerile de exerci iu, c teva pe an, li se puneau în mână pistolete bine reglate), colonelul Ra iu a aten ionat clar  i ferm că, datorită situației speciale din acele zile, asimilată stării de război, îl va  mpu ca cu m na sa pe cel care va trage fără ordinul său expres.

Trebuie eviden iat  i spiritul de ordine  i disciplină de care au dat dovadă cadrele unit  ii, care avea să le salveze de la multe riscuri ulterioare, în contextul acțiunilor de demonizare a Securit  ii. Faptul că în decembrie 1989 la Direc ia I, ca  i la celelalte unități informative ale Securit  ii, nu s-a tras nici un cartu   i armamentul din dotare a putut fi predat intact a fost deosebit de important în acele zile, c nd fusese lansată  i  ntre inut  mi ele te diversiunea „securi ti-terori ti”. De o deosebită utilitate, în același context, s-a dovedit  i măsura luată de conducerea Direc iei I de a men ine cadrele în unitate în acele zile confuze, deplasările în ora  f c ndu-se pentru perioade scurte  i pe trasee care evitau zonele conflictuale. Această conduită a avut ca urmare faptul că, nici atunci  i nici ulterior, nu au planat suspiciuni de implicare în vreun fel a unor cadre ale unit  ii în acțiuni diversionist-teroriste. Este de menționat că toate cadrele Direc iei I, ca  i cele ale celorlalte unități ale Securit  ii, au prezentat, în ianuarie 1990, rapoarte scrise privind activit  ile desfășurate și locurile frecventate în perioada 17-31 decembrie, concret pe zile  i ore.

Pe bună dreptate, se pune întrebarea ce a întreprins Direc ia I  i Departamentul Securit  ii Statului în general în acele zile fierbin i pentru clarificarea diversiunii teroriste.  n ce privește Direc ia I, contribu iile sale au vizat interferen ele unor fapte  i  nt mpl ri suspecte cu domeniile avute în competență. Spre exemplu, pe 27 decembrie, postul central de Radio a difuzat o emisiune umoristică al cărei text a fost suspectat a reprezenta un mesaj pentru terori ti. Din măsurile de verificare la Radiodifuziune a rezultat că înregistrarea respectivă fusese făcută de o forma ie umoristică student esc  cu 2-3 ani înainte  i fusese preluată din fonotec  pentru ocuparea spa iului devenit disponibil prin eliminarea emisiunilor ideologice. Prin trimiterea în spitale a

unor ofițeri, însoțiți de civili veniți în cadrul unității pe 22 decembrie, au fost obținute date privind numărul și soarta internaților suspecți de terorism, care de regulă au fost preluați de reprezentanți ai Armatei, pierzându-li-se urma.

La nivelul D.S.S., generalul Iulian Vlad a mobilizat capacitățile informaționale încă funcționale pentru a descifra fenomenul diversionist-terorist, dar nu a mai apucat să finalizeze, întrucât în ziua de 31 decembrie 1989 Departamentul Securității Statului a fost desființat iar conducerea acestuia (generalii Iulian Vlad, Gianu Bucurescu și Aristotel Stamatoiu) arestată.

Prin efectul acestei decizii politice, care a reprezentat momentul efectiv al destrukturării organizatorice a Securității, unele unități considerate (pe ce temei?) ca fiind legate de regimul comunist (Direcția a V-a – Securitate și Gardă) ori exponente de vârf ale componentei represive (Direcția a VI-a – Cercetări Penale și Securitatea Municipiului București), precum și Direcția a IV-a – Contraintformații Militare au fost desființate, iar celelalte au fost incluse în Ministerul Apărării Naționale și subordonate DIA, personal generalului Gheorghe Logofătu, un apropiat al lui Nicolae Militaru.

Încă din 27 decembrie 1989, la fișetele care conțineau documente operative a fost aplicat un sigiliu al Armatei, ofițerii nemaiputând avea acces la propriile documente decât din ordin și în prezența reprezentantului DIA în unitate, colonelul D.S.

În scurt timp, colonelul D.S. avea să fie desemnat la conducerea unității, mai întâi ca locțiitor, apoi, în jur de 01.02.1990, comandant. În câteva luni, au fost aduși ofițeri de Armată – cu sau fără pregătire de informații, activi sau în rezervă, în toate colectivele de muncă ale unității, mulți dintre ei fiind numiți pe funcții de conducere. În acest mod, s-a realizat preluarea sub control de către DIA a întregului sistem informativ național intern. Nu discutăm, în acest context, despre calitatea umană și profesională a colonelului D.S., comandantul unității până în mai 1991, schimbat în contextul măsurilor generate de incidentul Berevoiești, și nici despre aceea a celorlalte cadre militare venite în acel timp. Unele dintre ele s-au integrat socio-profesional în colectivul de muncă, desfășurându-și mai mulți ani activitatea acolo. Ceea ce interesează este preluarea sub control a oamenilor și activității fostei Securități de către DIA.

Dintre consecințele acestei situații, cel puțin două prezintă interes. Prima se referă la faptul că multe informații pe care le obțineau cadrele unității

ajungeau la DIA pe canale neoficiale, deși după 26 martie 1990, prin înființarea SRI, unitatea nu mai făcea parte din structura Armatei. Un exemplu elocvent este cel al unui ofițer de grăniceri care s-a remarcat în contextul evenimentelor din decembrie 1989 și care, câteva luni mai târziu, a fost rechemat în activitate din pensie și desemnat șef al Sectorului analiză-sinteză al Diviziunii „A” a SRI, unitate care a preluat o parte din efectivul Direcției I. Acest ofițer a fost surprins de colegi că scotea din unitate și prezenta unor ofițeri de legătură de la DIA copii ale informațiilor înaintate conducerii SRI. A doua consecință a prezenței unor cadre militare în conducerea unității a reprezentat-o faptul că tentativele ofițerilor proveniți din Securitate de a obține date și informații de interes pentru elucidarea fenomenului diversionist-terorist din decembrie 1989 s-au lovit de obstrucția acestora, care blocau și descurajau asemenea inițiative cu intervenții de genul: „nu aveți alte probleme de rezolvat” ?!

Urmare a acestei situații, în anul 1993, când SRI a fost solicitat de către Parlament să prezinte informațiile deținute privind evenimentele din decembrie 1989, s-a constatat că la unitățile informative nu existau date utile de acest gen. Personal, în virtutea faptului că ajunseseam între timp locuitor al șefului Diviziunii „A” – Apărarea Constituției, am realizat dimensiunea acestei situații la nivelul unității și profilului respectiv. Întocmirea Raportului prezentat de SRI Senatului pe această temă s-a realizat mai mult pe baza memoriei cadrelor de informații și mai puțin pe documente informative. Așa se explică faptul că raportul nu reușește să prezinte prea multe concluzii argumentate, în destule circumstanțe rezumându-se la consemnarea unor ipoteze de lucru.

În contextul unei analize privind modul cum au fost percepute evenimentele din decembrie 1989 de la Direcția I a Securității, ar mai putea fi interesant un aspect. Revoluționarii care au intrat în 22 decembrie în sediul Direcției I, ca și în alte unități informative centrale ale D.S.S., proveneau din rândul persoanelor mai vocale și active, dintre cele care au intrat în curtea interioară a clădirii din spatele magazinului Victoria în care își aveau sediile principalele unități informative. Este posibil ca unii dintre ei să fi venit cu misiune acolo.

În ziua de 24 decembrie, unii dintre aceștia, probabil cei care nu făceau parte din plan, au fost înlocuiți cu alții, de regulă tineri. Totodată, numărul lor a crescut, astfel încât să existe câte unul în fiecare colectiv/încăpere de lucru, ceea ce indica fără dubiu că rolul lor era de a ne supraveghea. Elocvent, în

acest sens, este i faptul că unii dintre ei au fost surprini fcnd comunicări telefonice de genul „bieii sunt liniti, i văd de treabă etc.”, care erau pigmentate cu formule de genul „ordoni”, „am înțeles”, „să tri, domnule maior”, ceea ce nu a fost de natură să genereze antipatie împotriva acestora, considerndu-se că sunt în fapt în slujba Armatei Române.

Coabitarea cu aceti tineri s-a realizat fără probleme. Comanda unitii i-a implicat în întărirea dispozitivului de pază i apărare a clădirii, precum i în unele misiuni în teren pentru culegerea sau verificarea unor informații la solicitarea comandamentelor Politic i Militar. Pe lângă cooptarea unora dintre acetia în echipe trimise în misiuni gen Spitalul O.R.L. Panduri, s-a apelat la ei în cazurile când ofițeri ai unitii au fost trimii în misiune în instituții publice (exemplu: n spitale pentru verificarea situației decedailor i rniilor suspeci ca „teroriti”).

De menționat că acestor tineri nu li s-a dat armament din dotarea unitii, dei unii dintre ei au solicitat. Cristi Popovici, eful grupului de civili care au fost la direciile I, a II-a i a III-a ale D.S.S., avea un pistol automat ce părea cam lung pentru nlimea sa, cu care însă a venit din afară. Apropo de Cristi Popovici, dei nu avea pregătire militară, fiind de profesie tehnician de sunet la Teatrul „Constantin Tănase”, a demonstrat în acele zile un curaj ieșit din comun. Se ducea, fără prea multe precauii, în orice zonă (pe acoperiul clădirii, în imobilele din jur, pe stradă etc.) care necesita clarificarea unor suspiciuni privind posibile riscuri ori vulnerabiliti la adresa unitilor informative centrale ale D.S.S. Mare minune că nu a fost mucat !

n perioada de convieuire cu aceti tineri, dei scurtă, s-a produs un proces interesant de cunoatere reciprocă i apropiere între oameni diferii ca preocupări, dar, în final, cu scopuri comune: binele țării i al poporului. n jurul datei de 10 ianuarie, când, după integrarea unitilor fostului D.S.S. n M.Ap.N. nu se mai justifica prezența lor, muli dintre ei, posesori de studii medii i fără locuri de muncă stabile ori mulumitoare, nu acceptau să părăsească unitile de informații, pentru că începuseră să le placă oamenii i zona. Unii dintre ei au fost angajați, ulterior, ca subofieri sau chiar ofițeri, majoritatea rentorcndu-se însă la incertitudinile lor de zi cu zi.

Ulterior, am aflat că o parte dintre aceti tineri au fost recompensai cu o excursie la Campionatul Mondial de fotbal din Italia, de unde nu au mai revenit în r. Faptul în sine nu ar intriga, dacă nu ar exista indicii că plecarea

lor a făcut parte dintr-un scenariu. Persistă întrebarea cine și de ce a avut nevoie să dispară acești oameni „cu respect față de haina militară”.

*

Sunt conștient de faptul că informațiile și datele la care am avut acces, precum și percepțiile proprii și ale unor colegi de-ai mei consemnate în ultimele trei numere ale revistei VITRALII nu sunt de natură să clarifice marile semne de întrebare care planează asupra modului de instrumentare și derulare a evenimentelor din decembrie 1989. Am hotărât să le prezint, totuși, din convingerea că ele pot fi utile unor analiști dispuși să reconfigureze realitatea acelei perioade.

Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

PAMFIL ȚEICARU: ÎNTOARCEREA LA IZVOARE

Cu excepȃia celor care studiază istoria jurnalisticii româneȃti, probabil că puȃini sunt cei care îȃi amintesc cîteva elemente de substanȃă în legătură cu marele ziarist care a fost Pamfil Țeicaru. Trebuie totuȃi subliniat că în ultima perioadă interesul față de acest nume a crescut: s-a instituit un premiu care îi poartă numele, ziaristul George Stanca ȃi-a susȃinut anul acesta teza de doctorat în jurnalism, lucrarea sa purtând titlul „Pamfil Țeicaru – analistul politic”, strada din Orȃova care conduce la Mănăstirea Sf. Ana, ctitorită de Pamfil Țeicaru în 1920, îi poartă numele, ca ȃi grupul școlar din Ciorogârla, unde ziaristul îȃi avusese conacul. Publicistul Victor Frunză a scris cartea „Destinul unui condamnat la moarte – Pamfil Țeicaru”.

Mai cunoscută, poate, decît activitatea sa este vorba care circula despre el în epocă: „Țantajul ȃi etajul”. Clădirea ziarului său, Curentul, a fost construită, se zice, cu bani storȃi de la potenȃții incoreȃți ai mult lăudatei perioade interbelice.

Indiferent cît adevăr se află sau nu în spatele acestei vorbe, fapt este că Pamfil Țeicaru a fost un ziarist influent ȃi de aceea temut. Dovada a venit după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, cînd, în „procesul ziariȃștilor fasciȃți”, Pamfil Țeicaru a fost condamnat la moarte în contumacie, aceeaȃi sentinȃă fiind pronunȃată doar în cazul unui alt ziarist – Grigore Manoiilescu.

Foarte pe scurt, cîteva cuvinte despre acest proces, încheiat la 4 iunie 1945.

Căȃiva ziariȃști de frunte, care prin scrisul lor serviseră vechiul regim, au fost acuȃați pentru comiterea unor crime de război ȃi pentru că se făceau vinovaȃi de dezastrul țării. Acest proces a pregătit nu numai atmosfera pentru cealaltă mare acȃiune judiciară – „Procesul Marii Trădări Naȃionale” – în cadrul căruia, un an mai tîrziu (mai 1946), Ion ȃi Mihai Antonescu, alături de doi apropiaȃi colaboratori au fost condamnaȃi la moarte, dar el a verificat posibilitatea de aplicare a înȃelegerilor convenite între aliaȃi încă din timpul răboiului în legătură cu condamnarea liderilor fasciȃti. Într-adevăr, ulterior, în Procesul de la Nûrmberg (noiembrie 1945-octombrie 1946) criteriile pentru pregătirea actelor de acuzare au fost cele pe baza căroră în România fuseseră

pregătite procesul lui Antonescu și celelalte acțiuni juridice similare. De asemenea, la Nürnberg a fost condamnat la moarte, nu pentru o acțiune concretă, ci „pentru întreaga sa activitate”, Julius Streicher, cel care condusesese săptămânalul de propagandă „*Der Sturmer*”. Streicher a fost executat¹.

Tribunalul Poporului care a judecat criminalii de război a avut două instanțe, una la București și cealaltă la Cluj. A funcționat până în iunie 1946. A judecat circa 2700 de cazuri suspecte de crime de război, acuzând circa jumătate dintre cei anchetati, iar dintre aceștia au fost condamnați 668. De reamintit că unul dintre acuzatorii publici cei mai vehemenți a fost Alexandra (Sașa) Sidorovici, cea care a devenit soția lui Silviu Brucan.

Cel de al doilea aspect care ne-a îndemnat să supunem atenției cititorilor revistei noastre interesantul articol ce urmează, articol pe care îl datorăm distinsului colaborator Nicolae Sporiș, este următorul:

Așa după cum se mai întâmplă, în probleme sensibile, cum sunt, spre exemplu, și raporturile care au existat de-a lungul vremii între emigrația română și Securitate, își dau uneori cu părerea oameni fără acel minim de cunoștințe de specialitate care să îi poată califica drept parteneri de dialog. Vorbind și, mai ales, scriind, aceștia creează și lasă posterității o istorie falsă.

În subsidiar, amintim și faptul că actualii administratori ai arhivelor secrete oferă publicului larg numai anumite aspecte, selectate după interese partizane. De asemenea, dâșii omit un fapt important și anume acela că au existat acțiuni ale Securității în legătură cu care nu s-au redactat materiale scrise.

Revista „Vitrallii – Lumini și umbre” nu își propune să polemizeze cu cineva. Ea își propune doar să prezinte ADEVĂRUL, să ofere posterității mărturii ale unora dintre aceia care au contribuit la structurarea unor evenimente din istoria noastră recentă.

Despre condamnatul la moarte Pamfil Șeicaru, cel care în august 1977 a venit în România, cu sprijinul Securității, pentru ca să revadă locurile care îi erau dragi, ne povestește, în cele ce urmează domnul Nicolae Sporiș.

Paul Carpen

1) Pentru date mai detaliate: www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Holocaust/Romania („Trials of the War Criminals”)

Amintirile despre vizita maestrului Pamfil Şeicaru în România în august 1977 ar fi rămas poate pentru totdeauna ferecate în amintirea autorului acestei evocări, așa după cum sunt multe alte aspecte din viața plină de întâmplări aparte, pe care am fost sortiți să o trăim, eu și mulți dintre colegii mei. Nu doream să transform aceste amintiri în informație publică, dacă întâmplarea nu mi-ar fi scos în cale un articolăș intitulat prețios „Vipuri și vipuști”, articol în care erau puse în circulație unele date inexacte privind personalitatea marelui ziarist Pamfil Şeicaru.

Se afirma, spre exemplu, că acesta ar fi părăsit România la 10 august 1939, la cererea mareșalului Antonescu, cu misiunea de a pregăti încheierea armistițiului cu puterile aliate, și nu s-a mai întors. Şirul erorilor din pasajul respectiv este lung: La acea dată Antonescu nu avea cum să îi încredințeze o misiune, pentru simplul motiv că el a preluat puterea abia la 7 septembrie 1940; nu aveam ce armistițiu să încheiem, întrucât intrarea țării noastre în război avea să se facă mai târziu, la 22 iunie 1941. Cât despre plecarea din țară, aceasta a avut loc legal, la 10 august 1944. Iar Pamfil Şeicaru, cel condamnat la moarte în 1945, a revenit în țară, în perioada 20-28 august 1977, într-o vizită turistică, existând pentru aceasta aprobarea expresă a lui Nicolae Ceaușescu.

Foarte pe scurt, iată cum s-au desfășurat lucrurile în legătură cu această vizită.

După 1965 autoritățile noastre au inițiat o nouă orientare în raporturile cu românii din emigrație. Astfel, rudele acestora rămase în țară au primit aprobarea de a efectua vizite în Occident, iar unele personalități marcante stabilite în exterior au putut veni în patrie în cadrul unor vizite oficiale sau turistice.

Acțiunea privindu-l pe Pamfil Şeicaru s-a declanșat în 1974-75, când, aflat la Madrid, acesta a cerut o întrevedere particulară cu un diplomat român. Cu acest prilej, el a cerut să i se permită surorii sale, doamna Munteanu, să îl viziteze în Spania. La scurt timp, cei doi frați s-au putut întâlni.

După revenirea doamnei Munteanu în țară, intenția fratelui ei de a veni în România nu a mai constituit o surpriză. A avut loc o nouă întrevedere cu Pamfil Şeicaru pentru a vedea în ce condiții această vizită a sa ar putea avea loc. Detaliile au fost discutate și convenite în sudul Germaniei, unde, din

motive economice, Pamfil Șeicaru se retrăsese, pentru a se putea bucura de sprijinul material al lui Ion Dumitru, patronul unei gazete de limbă română.

În timpul întrevederii, Pamfil Șeicaru a insistat ca vizita sa să aibă un caracter strict particular, pentru „a se evita orice fel de încurcături, vâlvă sau speculații” venite din partea unora din țară, dar mai ales, a unor conaționali din diaspora, care criticau atitudinea sa publicistică moderată din acei ani, acuzându-l că ar fi pactizat cu regimul comunist. A solicitat, totodată, să se analizeze posibilitatea unei întrevederi neoficiale cu Nicolae Ceaușescu „pentru a-l cunoaște personal și a-i împărtăși unele opinii”.

Am pregătit vizita împreună cu regretatul meu coleg Adrian Afrim. Principala noastră preocupare a fost aceea de a păstra o discreție absolută asupra acțiunii. Jurnalistul avea o condamnare la moarte în contumacie, care nu fusese amnistiată sau grațiată. Când s-a discutat cu dânsul posibilitatea unei cereri de grațiere, a replicat imediat că un asemenea demers este exclus, deoarece „nu mă simt vinovat”, iar condamnarea lui a fost decisă de sovietici, care „au invocat publicistica mea antibolșevică”.

De aceea, informările asupra acțiunii se făceau în mod direct, verbal, șefului DIE, care, la rândul său, îl informa, tot verbal, pe Nicolae Ceaușescu. Prima informare făcută șefului statului pe această temă s-a referit la dorința jurnalistului de a vizita țara. S-a cerut aprobarea sa expresă, întrucât aveam nevoie de garanția că nu ne vom confrunta cu cine știe ce mostră de exces de zel din partea altor organe (mai ales din partea Procuraturii), care ar fi putut să încerce punerea în aplicare a unei sentințe judecătorești definitive.

Ceaușescu și-a dat acordul, dar s-a declarat sceptic că vom putea să-l determinăm pe jurnalist să vină în țară.

A doua informare, tot verbală, a fost făcută în iulie 1977, când șeful DIE a confirmat că Pamfil Șeicaru va veni în țară în cursul lunii august 1977 și și-a exprimat dorința de a fi primit într-o scurtă audiență. Ceaușescu și-a dat consimțământul asupra vizitei și nu a respins solicitarea privind audiența, dar nici nu a aprobat-o explicit, spunând doar: „Să vină și o să vedem atunci”.

Deși cetățean român, Pamfil Șeicaru poseda un pașaport de apatrid eliberat de autoritățile spaniole. De altfel, mulți români din diaspora aveau astfel de pașapoarte de apatrizi.

Având aprobarea expresă a lui Ceaușescu, l-am asigurat pe jurnalist de bunele noastre intenții, precum și de faptul că îi vom acorda tot sprijinul

logistic ca să nu aibă cumva vreun necaz. Pamfil Șeicaru avea atunci 83 de ani și se deplasa cu ajutorul unui baston, întrucât avea sechele de la o fractură mai veche la picior. De aceea, el a fost preluat de la Viena de colegul Afrim, alături de care a zburat la București, la 20 august 1977.

Eu i-am așteptat la Otopeni având atârnat de gât un ecuson care îmi permitea acces liber în tot aeroportul. L-am trecut prin vamă și frontieră, aplicându-i-se viza pe o foaie volantă, procedeu care se practica în acel timp în asemenea cazuri.

L-am condus și l-am cazat la Hotelul Minerva, de pe B-dul Lascăr Catargiu, pe atunci Ana Ipătescu. Acolo a urmărit festivitățile organizate de 23 August, în Piața Aviatorilor, după ce declinase cu înțelepciune oferta noastră, neinspirată și riscantă, de a privi manifestația respectivă din tribună, unde, datorită fizionomiei sale inconfundabile, ar fi putut fi recunoscut.

Ceașescu nu l-a primit în audiență, dar l-a însărcinat pe generalul Nicolae Doicaru să stea de vorbă cu el. Acest lucru s-a întâmplat într-o locație ferită de ochi indiscreți.

„Conu' Pamfil”, cum ne-a sugerat să i ne adresăm, el neagreând apelativul „maestre”, a vizitat, în acea săptămână de august, orașul București, a petrecut o noapte la Ciorogârla și două zile pe litoral, mai ales la Mangalia, unde avusese o proprietate cu viță de vie, pe care ținea mult să o revadă. Deplasările s-au făcut cu autoturismul condus de colegul Afrim.

La un moment dat, în timpul vizitei pe litoral, i-a cerut colegului Adrian Afrim să oprească autoturismul și a spus:

– Dragii mei, eu v-am rugat să mă duceți la Mangalia. Aici văd un alt oraș. Unde m-ați adus?

– Coane Pamfile, i-am răspuns, asta e Mangalia!

Nu i-a venit să creadă și nu s-a convins decât atunci când a recunoscut fosta sa proprietate din apropierea orașului și mai ales vița de vie, care îi rămăsese întipărită în memorie.

La încheierea vizitei am discutat posibilitatea ca el să dezvăluie compatrioților din diaspora că a petrecut opt zile în România, de unde s-a întors „viu și nevătămat”. A replicat:

– Oamenii ăia o să creadă că mă țin de șotii sau că mi-am pierdut mințile și încurc țările!

I-am argumentat că poate să le prezinte foaia turistică volantă cu vizele de intrare  i ie ire aplicate la Otopeni. A r s spun nd că „ sta e un argument, într-adevăr!”

Nu voi uita niciodată cuvintele pe care mi le-a adresat când ne-am luat rămas bun:

– Dragul meu, vă mul umesc pentru tot ce a i făcut pentru mine. Nu speram că voi mai avea posibilitatea să revăd meleagurile atât de dragi mie. M-a i ajutat să îmi alin dorul care mă mistuia. Acum pot să închid ochii lini tit.

Drumul înapoi la Viena l-a făcut tot în compania lui Adrian Afrim.

„Conu’ Pamfil” era anticomunist de-o viață, cum zicea el, dar nu   i ascundea afec iunea  i respectul fa   de neamul  i de  ara sa. Această atitudine el o explica foarte simplu: **„Regimurile politice sunt trecătoare  i pline de păcate. P m ntul natal este peren”**.

Vizita pe care Pamfil  eicaru a făcut-o în România nu putea să r m n  necunoscută în diaspora română. Ea a reprezentat încă un argument pentru a-i convinge pe compatrio ii din emigra ie de bunele noastre inten ii, determin ndu-i  i pe al ii să se apropie de  ara natală. Ea a lipsit de un argument forte propaganda ostilă desf  ur t  de „Europa Liberă”  i o mână de publica ii obscure ostile.

 ntoarcerea lui Pamfil  eicaru la izvoarele fiin ei sale materiale  i spirituale i-a adus tihnă sufletească în ultimii ani ai existen ei sale pe acest p m nt. Trei ani mai t rziu, el avea să treacă în nefiin  .

Nicolae Sporiș

ORDINUL 2600/1988, O OPERAȚIUNE DE AUTOPROTECȚIE A DSS

În cele c teva declaraȚii făcute de generalul Iulian Vlad la proces, în audierile din cadrul Comisiei senatoriale  i în presa postdecembristă apare aproape în mod repetat preocuparea sa pentru salvarea Departamentului Securității Statului, a serviciului secret român, în faȚa asaltului pregătit pentru înlăturarea regimului Ceaușescu.  n terminologia  i doctrinele serviciilor secrete, aceste organisme se consideră un fel de „inimi ascunse ale naȚiunii care nu au voie să înceteze să bată”. Este o teză care se  nt lnește  i la francezi,  i la britanici,  i la americani, într-un limbaj mai mult sau mai puȚin propagandistic.

Aceeași concepȚie doctrinară, înfrumuseȚată cu fraze eroice  i jurăminte de devotament, o aveau  i ofiȚerii de Securitate români. Vom supune analizei un document în temeiul căruia s-au adus numeroase acuzaȚii grave, inclusiv penale. Este vorba despre Ordinul 2600/1988, al cărui autor este chiar generalul Vlad.

Având un subiect controversat  i fiind mereu invocat drept documentul aflat la originea fenomenului terorist, Ordinul 2600/1988 merită a fi analizat în detaliu.  n forma sa publică – nimeni nu a putut demonstra că există  i o altă versiune – ordinul acesta demonstrează mai degrabă contrariul acuzaȚiilor care i s-au adus.

 n preambul, la „DispoziȚii generale”, din cele 7 paragrafe, primele 4 se referă la prevenirea apariȚiei unor tulburări interne, iar următoarele 3 stabilesc ca unică autoritate în caz de intervenȚie persoana șefului Inspectoratului judeȚean al M.I. Acum știm că inspectorul șef de la Timișoara, colonelul Ion Popescu, a încercat să folosească Ordinul 2600 pentru a justifica *absenȚa* forȚelor de ordine în stradă în seara de 16 decembrie, trimiȚ nd doar 28 de cadre de MiliȚie neînarmate. Când violenȚele au escaladat, l-a sunat pe generalul Vlad  i a cerut sprijinul trupelor de securitate-miliȚie, iar șeful DSS a ordonat: „Pleacă neînarmaȚi, fără arme  i muniȚie, numai cu scuturi  i bastoane”. La paragraful 2 sunt menȚionate misiunile Securității judeȚene, care certifică informaȚiile furnizate de generalul Iulian Vlad atât la procesul intentat împotriva lui, c t  i în faȚa comisiilor de cercetare ale Senatului României:

*„Unitățile informativ-operative competente (aici a fost înlocuită la finalul redactării formula „ale Departamentului Securității Statului” cu „competențe”, în ideea că și Miliția culegea informații, din zona infracțională, n.a.) vor acționa permanent și cu prioritate pentru obținerea de date și informații cu privire la **cauze** și împrejurări ce ar putea favoriza apariția unor situații negative de natură să degenereze în acțiuni turbulente. Despre existența unor asemenea stări de lucruri negative din obiective, medii și locuri de interes operativ, se va asigura **informarea cu operativitate a factorilor competenți** și acționa pentru **înlăturarea definitivă a cauzelor** care au generat situațiile respective”.*

Paragraful se concentrează asupra cauzelor care puteau duce la apariția unor mișcări de protest sau revolte. Deși nu sunt menționate explicit, este clar că paragraful se referea la cauzele sociale – salarii, frig, alimente, medicamente – care provocaseră revolta de la Brașov. Că este așa o demonstrează pasajul în care se arată ce măsuri se iau în situația depistării acestor cauze: erau informați „factorii competenți”, adică primul secretar al județului și Comitetul Județean de Partid. Aceștia aveau sarcina să acționeze pentru „înlăturarea definitivă a cauzelor”, adică să rezolve de o manieră stabilă problemele sociale ale cetățenilor. Era imposibil atunci, plata salariilor făcându-se pentru a cârpi nerealizările de plan, din alte fonduri, iar aprovizionarea cu alimente și medicamente se realiza prin transferul – de multe ori ilegal – al unor cantități de produse din stocurile altor județe. Acestea sufereau apoi o penurie acută și cauzele apăreau din nou, în alt loc. Se intervenea însă la fel, luându-se de la alt județ. Deși pare utopic la prima vedere, paragraful avea menirea să indice comitetele județene de partid ca autoritate responsabilă pentru cauzele eventualelor turbulențe și să „paseze” răspunderea acolo. La paragraful 5 se reglementa comportamentul forțelor de ordine în momentul în care izbucnesc acțiunile cu caracter turbulent:

*„În cazul când prin acțiunile preventive întreprinse nu se reușește normalizarea situațiilor negative semnalate și apare pericolul iminent al degenerării acestora în acte de dezordine, șefii unităților centrale de securitate și de miliție, ai inspectoratelor, securităților și milițiilor județene (municipiul București) vor acționa cu fermitate pentru restabilirea imediată a ordinii, folosind cu **discernământul** care se*

impune, for ele necesare  i mijloacele din dotarea organelor  i unit  ilor stabilite în acest scop”.

 n acest text apărea pentru prima oară într-un document oficial al sistemului de putere din România comunistă cuv ntul *discern m nt*, care implica de fapt propor ionalitatea între gravitatea  i amploarea actelor de dezordine  i reac ia forțelor de ordine. Pentru a putea folosi cuv ntul, generalul Vlad i-a argumentat atunci lui Ceau escu că paragraful se referă la implicarea în astfel de evenimente a muncitorilor, instiga i sau dezinforma i de diferi i provocatori. A a cum arătase revolta de la Bra ov, cei mai mul i manifestați erau membri de partid. Ceau escu nu accepta că ace tia pot fi nemul umi i de condițiile de muncă  i de trai, pentru că, potrivit planurilor  i hot r rilor Congreselor partidului, toate aceste condiții li se asigurau. Mai mult dec t atât, el nu concepea ca muncitorii să iasă în stradă, at ta timp c t aveau la dispozi ie cadrul organizat al organiza iilor de partid în care puteau rezolva orice problemă ivit . Am folosit înadins limba de lemn a epocii pentru a sublinia abera ia ideologică prin care trecea Nicolae Ceau escu. Vlad a speculat  i această psihologie a liderului paranoic pentru a împiedica folosirea armelor împotriva popula iei. Nu  nt mpl tor, în paragraful citat apare formula „mijloacele din dotare”, pentru că mijloacele din dotare erau scuturi, bastoane, c  sti, tunuri cu apă, ca în oricare alt stat european. Studiul comparativ arată că formula „mijloace din dotare” înlocuia „armamentul din dotare”, care apare în toate actele normative precedente.

 n următorul capitol sunt prevăzute „Atribu ii privind asigurarea ordinii  i liniștii publice”. Aici, cazul Bra ov este mai prezent ca oriunde.  n partea a doua din primul paragraf se men iona:

(...) La apari ia unor situații care pot degenera în acte de dezordine care vizează sediile organelor de partid  i de stat, șeful inspectoratului județean (al municipiului București) se va ocupa personal de asigurarea întăririi pazei  i apărării acestora.

Precizarea obiectivului „sedii ale organelor de partid  i de stat” provenea din experien a trăită la Bra ov, unde manifesta ii pătrunseseră  i aruncaseră diferite obiecte, plus tablourile lui Ceau escu în stradă. Paragraful ascunde o realitate practică: inspectorii  efi ai MI nu aveau nici o putere de decizie. Inven ia acelor inspectorate MI nu func iona dec t în pu ine jude e, iar

autoritatea majorității acelor inspectori era minimă, forțele adunate în structuri de menținere a ordinii folosind cu prioritate subordonarea directă cu ierarhiile lor superioare. Lucrurile s-au văzut la Timișoara, unde inspectorul șef a fost ignorat, apoi autoritatea lui a fost preluată de generalul Nuță. Mai este de subliniat că în acest paragraf misiunea Inspectoratului MI se reduce la *paza și apărarea* sediilor de partid și de stat. Adică o misiune strict defensivă. În momentul în care Ordinul 2600 folosește cuvinte ca „intervenție”, „contracarare” sau „neutralizare”, vocabule cu caracter ofensiv, ele sunt puse în legătură exclusiv cu efectivele Miliției. Mai mult decât atât, fiecare prezentare a unei misiuni ofensive, atribuite exclusiv Miliției, este în text dublată de o completare cu atribuțiile celorlalte forțe de ordine, invariabil defensive. Să privim cele două părți ale paragrafului 2:

„Milițiile județene, municipale și orășenești îndeplinesc sarcinile ce le revin, potrivit legii, pentru menținerea ordinii și liniștii publice pe teritoriul localităților, asigurând prezența activă în dispozitivele de ordine și pază cadrelor de miliție, în raport cu locurile și timpul de comitere a faptelor antisociale, precum și intervenția fermă, operativă și eficientă pentru prevenirea, contracararea și neutralizarea oricăror acte de dezordine în zona de responsabilitate.

Pentru realizarea unor dispozitive de ordine și pază eficiente, șefii milițiilor județene, municipale și orășenești, pe baza reglementărilor în vigoare, asigură folosirea judicioasă, alături de cadrele de miliție, a militarilor din subunitățile de securitate-miliție, membrilor grupelor de sprijin, luptătorilor din gărzile patriotice, tinerilor din detașamentele de pregătire pentru apărarea patriei, personalului din paza proprie a unităților economice și alte forțe ajutătoare, luând măsuri pentru creșterea continuă a capacității combative a acestora în îndeplinirea misiunilor de menținere și restabilire a ordinii și liniștii publice”.

Partea a doua conține o enumerare a forțelor de cooperare cu Miliția. Observăm astfel că subunitățile de miliție-securitate, care erau subordonate Departamentului Securității Statului, apar în calitate de forțe auxiliare, nu ca forțe de prim-plan. Apoi – un aspect care ne interesează pe noi în special pentru cazurile Timișoara și București –, în text sunt menționate gărzile patriotice și „membrii grupelor de sprijin”, care sunt două categorii de civili

înarmați la Timișoara și care au tras. Acești oameni au dovedit în multe situații o violență care exceda misiunile organelor de stat.

Din lista forțelor de ordine prevăzute la acest capitol lipsesc forțele M.Ap.N.

La capitolul următor, „Organizarea intervenției pentru restabilirea ordinii și liniștii publice”, sunt amestecate, într-o enumerare întinsă pe 19 paragrafe, situațiile care impun intervenția forțelor de ordine. Astfel, apar în același capitol misiuni care vizează pătrunderea prin manifestări turbulente la conducerea organelor centrale și locale de partid și de stat, adică atacarea sediilor, și încercările de atac terorist asupra ambasadelor sau consulatelor, ordinea pe stadioane și prinderea evadaților, încăierările la restaurant și săvârșirea de acțiuni turbulente influențate de propaganda dușmănoasă. Amestecul de misiuni atât de diferite avea menirea să permită prezența în text a tuturor forțelor Ministerului de Interne, inclusiv ale D.S.S., pentru a evita în momentul aprobării întrebarea lui Ceaușescu: „Dar Securitatea ce face?”. De aceea, misiunile aparținând forțelor Miliției și ale Securității sunt intercalate, astfel încât toate acțiunile care vizau ordinea publică să revină Miliției, iar cele destinate forțelor Securității să se limiteze la apărarea ambasadelor și împotriva acțiunilor teroriste. Să urmărim distribuția forțelor:

„În scopul asigurării intervenției operative și eficiente pentru restabilirea ordinii și liniștii publice care a fost grav tulburată, se stabilesc următoarele forțe:

- *formațiunea de ordine și intervenție – din structura **Miliției** Municipiului București, conform statutului de organizare;*
- *Plutonul de intervenție – **miliție** compus din 30 ofițeri și subofițeri, la toate milițiile municipiilor reședință de județ și la miliția municipiului Petroșani;*
- *La celelalte **miliții** municipale și la sectoarele (1-6) de **miliție** din municipiul București, câte un pluton compus din 20 ofițeri și subofițeri de **miliție**;*
- *Plutonul de intervenție **miliție** constituit din 15 cadre, la toate **milițiile** orășenești care au prevăzute în statul de organizare peste 40 de posturi de ofițeri și subofițeri. Cadrele de miliție care vor fi cuprinse în plutoanele de intervenție de la milițiile municipale, orășenești și de la sectoarele de miliție își vor desfășura munca la formațiunile în care sunt încadrate, executând în comun numai pregătirea specifică, exerciții de alarmare și intervenție;*

- subunitățile de **securitate-miliție** din trupele de **securitate** destinate pentru măsuri de **pază și ordine**;
- plutonul de **apărare antiteroristă** și alte subunități disponibile din trupele de securitate;
- subunitățile de pompieri constituite din 2-3 mașini de luptă la nivelul companiilor de pompieri;
- plutonul de intervenție constituit la școlile militare ale Ministerului de Interne compus din 30 elevi sau cadre aflate la reciclare;
- grupa de **intervenție antiteroristă**”.

Este de observat că repartizarea pe misiuni specifice a acestor forțe nu era conținută în Ordinul 2600/1988. Ele ar fi trebuit să se găsească în „Planul unic de acțiune pentru asigurarea ordinii și liniștii publice” întocmit în fiecare județ și pus la dispoziția Consiliului Județean de Apărare, a primului secretar. Acolo s-ar fi detaliat prin precizare explicită că subunitățile de securitate-miliție sunt repartizate dispozitivelor de pază și ordine (baraje, filtre, blocări de comunicații), ambele fiind misiuni defensive. În ce privește apărarea antiteroristă și intervenția antiteroristă, acestea nu aveau nici o legătură cu tulburările civile, cu revoltele sau manifestațiile protestatare. Este încă o dată destul de transparentă dorința subtilă a conducerii Securității de a nu fi implicată într-o eventuală represiune. Aici trebuie să luăm în calcul și informațiile pe care le avea Securitatea despre atitudinea și intențiile lui Ceaușescu după consumarea cazului Brașov. Ne putem imagina – așa cum de altfel s-a văzut la Timișoara și București – că intenția de a folosi forțele de ordine și Armata într-o represiune împotriva manifestanților se afla în calculele lui Ceaușescu încă de atunci. Atât mărturiile care se referă la declarații ale lui, cât și în intervențiile unor apropiați (Hîrjău, Curticeanu) raportările la Brașov sunt prezente de la primele simptome ale evenimentelor din Timișoara.

În sfârșit, la cererea expresă a lui Nicolae Ceaușescu a fost introdus un paragraf final al acestui capitol care implica și forțele M.Ap.N.

*„În baza aprobării președintelui consiliului județean (municipiului București) al apărării, dată pentru fiecare caz în parte, în cadrul cooperării, la acțiunile de **intervenție** mai pot participa:*

- subunități și formațiuni din unitățile și școlile subordonate Ministerului Apărării Naționale”.

Misiunile la care puteau fi folosite aceste forțe militare urmau a fi menționate în același Plan unic întocmit la nivel județean. De regulă, atunci cnd se folosea formula „subuniti” aceasta se referea la misiuni de pază a unor depozite, poduri, tuneluri etc., iar atunci cnd se folosea formula „formaiuni” (inexistentă în structura de organizare a Armatei) era vorba de patrule. Nicăieri nu exista obligaia de a purta arme i de a deschide focul, folosirea armelor fiind trimisă exclusiv la prevederile legilor privind regimul armelor i muniiilor i la uzul de armă (Decretul 367/1971, menționat nemijlocit în Ordinul 2600/1988 nu se aplica cu caracter ofensiv). Oricum, prevederile acestui paragraf introdus de Ceauescu nu se puteau aplica, erau în conflict cu alte legi, în primul rnd cu Legea apărării RSR, i nici nu s-au aplicat la Timioara. Când primul secretar Bălan a cerut Diviziei de la Timioara trupe militare, lociitorul comandantului Diviziei l-a trimis mai întâi la comandantul Armatei 3, apoi la ministrul Apărării, fiind nevoit în final să solicite intervenția personală a lui Ceauescu. i era vorba de cteva patrule!

Am pornit la căutarea aceluia document care trebuia să conin planificarea i distribuirea forțelor în cazul unei tulburări grave a ordinii publice, în cazul unei manifestaii de genul celei de la Braov. Era important să cercetăm *Planul unic de aciune pentru asigurarea ordinii i liniștii publice al județului Timiș*, dar nu l-am găsit. n declarația dată de generalul Vlad la 16 iulie 1990 în faa Tribunalului Militar care judeca procesul lui Nicu Ceauescu, el a afirmat: „Cunosc că la 1 iulie 1988 ministrul de Interne a emis un ordin ce viza măsuri pentru asigurarea ordinii i liniștii publice în anumite situații. Este vorba de situații de genul celor care au apărut în luna noiembrie 1987 în județul Braov. Ordinul vizează modul de aciune al organelor i unitilor MI, dar totodată stabilea i modalitile de cooperare cu celelalte forțe subordonate comandantului suprem, mă refer la gărzile patriotice. Precizez în continuare că responsabilitatea privind aplicarea, executarea ordinului la care m-am referit revenea efului inspectoratului județean al MI în privina forțelor subordonate, iar pe de altă parte ofierului care răspundea de forele MApN i respectiv efului gărzilor patriotice. De altfel, în privina acestui ordin au fost elaborate planuri de aciune la nivelul fiecărui județ”¹⁾.

¹⁾ *Historia*, Anul 1, nr.2, decembrie 2001, p.57.

Partea cea mai importantă a Ordinului 2600/1988 este capitolul „Modul de acțiune pentru restabilirea ordinii și liniștii publice”, pentru că stabilea sarcinile și felul în care se intra în acțiune. Ofițerii de Securitate apar menționați într-un singur loc:

„Organele de securitate, prin măsurile informativ-operative întreprinse în obiectivele, problemele și mediile date în competență vor asigura permanent cunoașterea și prevenirea în faza incipientă a oricăror manifestări, acte sau acțiuni care ar putea să perturbe ordinea de drept”.

Este paragraful pe care l-a invocat generalul Vlad în seara de 17 decembrie 1989 în fața Consiliului de conducere al DSS și care i-a permis să ordone neimplicarea ofițerilor săi în violențele din stradă, limitând activitatea la misiuni de informare și cunoaștere a situației. Apoi, modul de acțiune al forțelor a fost detaliat. Îl vom prezenta împreună cu un comentariu despre felul cum a fost aplicat fiecare punct în seara și noaptea de 16 decembrie, luând în calcul doar intervalul până la deschiderea focului de către Armată în 17 decembrie.

„În principiu, pentru restabilirea ordinii publice, se acționează astfel:

- *se realizează dispozitivul de acțiune prevăzut de schema obiectivului unde s-a produs evenimentul; (în zona străzii Timotei Cipariu nu a fost realizat dispozitivul de acțiune, spațiul fiind lăsat complet liber pentru manifestație, în mulțime acționând doar filajul și rețelele de informatori. La sediul CJP nu s-a aplicat planul de pază și apărare, clădirea fiind protejată târziu cu câțiva milițieni, numai la exterior).*
- *se încercuiește și se izolează locul (obiectivul) concomitent cu îndepărtarea curioșilor; (nici această prevedere nu s-a aplicat, nici la Biserica reformată, nici la CJP, iar îndepărtarea curioșilor s-a redus la câteva sfaturi, recomandări firave ale filajului: „Du-te, dom’ne, acasă!” etc.).*
- *se somează elementele turbulente să înceteze actele de dezordine, se comunică și se impun regulile de comportare și se precizează căile de părăsire a zonei; (primele somații s-au făcut de către formațiunea de 28 de milițieni trimisă în Timotei Cipariu după ce mulțimea atacase și devastase sediul CJP, apoi și magazinele de pe traseu).*
- *se identifică și se izolează instigatorii, elementele agresive, recalcitrante și se rețin inițiatorii care vor fi conduși la sediul miliției;*

(aceste operații s-au făcut în doi timpi: identificarea instigatorilor a fost realizată de filaj, dar nu s-a trecut la izolarea și reținerea lor. La intervențiile repetate ale șefului filajului, șeful Securității Timiș a răspuns invariabil: „Lasă-i să strige!”. Abia noaptea târziu s-a intervenit pentru reținerea elementelor recalcitrante, prinderea lor făcându-se la întâmplare, în grămadă sau pe motivul surprinderii cu obiecte furate asupra lor).

- *se împrăștie participanții atunci când măsurile de influențare și descurajare nu au dat rezultate; (este primul punct respectat).*
- *se restabilește ordinea și se asigură desfășurarea normală a activităților perturbate, funcționarea instalațiilor, reluarea procesului de muncă și a circulației pietonale și a mijloacelor de transport; (este al doilea punct respectat, cu adaosul că în dreptul Bisericii reformate a fost amplasat un cordon de militari care nu permitea accesul pe trotuarul respectiv).*
- *se realizează paza și supravegherea locului unde s-a produs evenimentul, până la normalizarea completă a situației; (vezi mai sus).*
- *intervenția propriu-zisă se realizează prin surprindere, cu fermitate, folosind forme și procedee specifice de acțiune, precum și mijloacele din dotare împotriva celor care s-au datat la acte de dezordine, anarhice, pătrunderi în forță în obiective, atacuri asupra unor persoane sau distrugeri de bunuri, pentru neutralizarea acestora; (nu s-a putut realiza surprinderea, iar intervenția cu fermitate s-a făcut doar după ce în stradă au fost trimise trupe ale M.Ap.N).*

După cum se observă, toate aceste reglementări se regăsesc în legislația țărilor democratice, fără să producă nici o isterie publică sau publicistică împotriva forțelor de ordine. Problema întocmirii acestui Ordin 2600 are mai multe fețe.

În primul rând este dorința șefului D.S.S. de a nu implica Securitatea – partea ei de serviciu secret, nu trupele – într-o viitoare represiune îndreptată împotriva unor revolte muncitorești. Cazul Timișoara ridică cele mai multe întrebări, pentru că, de exemplu, la Iași, atunci când Securitatea a vrut să intervină, acțiunea a fost prevenită total, dezamorsată înainte să se producă. Mai mult decât atât, la Timișoara nu era vorba de o revoltă muncitorească de

tipul celei de la Braşov, ci de o acţiune diversionistă menită să provoace revolta muncitorească în oraş. Practic, diversiunea a fost lăsată să se desfăşoare. Să încercăm o proiecţie logică asupra mişcărilor pe care le putea face autoritatea, pe baza informaţiilor primite de la Securitate, împotriva diversiunii de la Timişoara: arestarea imediată a celor câţiva membri din grupul de sprijin al lui Tökes, evacuarea forţată în câteva minute a pastorului spion, deblocarea coloanelor de maşini sovietice de pe şoseaua Arad-Timişoara şi trecerea lor peste graniţă, izolarea şi neutralizarea agenţilor maghiari identificaţi, înscenarea unui incident la graniţă pentru a justifica închiderea temporară a frontierei de stat. Aceste măsuri nu ar fi împiedicat o revoltă a cetăţenilor Timişoarei, nu ar fi oprit o adunare masivă a muncitorilor în Piaţa Operei, dar ar fi scutit Timişoara şi România de represiunea sângeroasă a Armatei, de morţii din 17 şi 18 decembrie, de centrul devastat şi incendiat. Această ipoteză dezvăluie şi limitele imaginii pe care o aveau conducătorii Securităţii despre modul în care se va face schimbarea de regim.

În al doilea rând, nu ştim dacă felul european şi corect, din punctul de vedere al reglementărilor internaţionale, în care a fost întocmit Ordinul 2600/1988 a vizat premeditat împiedicarea represiunii şi căderea lui Ceauşescu prin lipsa unui suport intervenţionist sau a fost o capcană în care au căzut toţi, inclusiv Securitatea, nebănuind ce impact major va avea subversiunea asupra cetăţenilor ajunşi la capătul răbdării şi cât de violentă va fi implicarea sovietică în răsturnarea regimului Ceauşescu. Bănuiala că totul a fost premeditat persistă, mulţi fiind în continuare convinşi că Securitatea l-a trădat pe Ceauşescu şi a participat discret la răsturnarea lui. Totuşi, Ordinul 2600 a fost emis în iulie 1988, înainte de Congresul al XIV-lea, înainte de Kiev, de Malta şi de mişcările decisive petrecute în celelalte state comuniste. Mai plauzibilă este o intenţie preventivă din partea generalului Vlad, cu scopul de a-şi proteja şi conserva instituţia pentru orice eventualitate prin care se schimba regimul, liderul, sistemul de putere în România.

Dr. ist. Alex M. Stoenescu

ADEVĂRUL CA PROFESIUNE DE CREDINȚĂ

DIFICULTATEA DE A CERCETA EVENIMENTELE DIN DECEMBRIE 1989

Evenimentele din decembrie 1989 se înscriu în seria momentelor de seamă din istoria României și importanța lor devine tot mai vizibilă, pe măsura trecerii timpului. Abordarea acestui moment istoric s-a făcut în viziuni dintre cele mai diferite, majoritatea formulate sub impulsul momentului și în funcție de diversele interese care au marcat transferul României, ca și al celorlalte state foste socialiste, către Occident, în conformitate cu evoluțiile care au urmat acordului președinților S.U.A. și U.R.S.S. de la Malta, din 2 și 3 decembrie 1989. Înțelegerea de la Malta a soluționat atât probleme punctuale, stringente pentru promovarea intereselor celor două superputeri și a reactualizat ordinea mondială, respectiv sferele de influență, interesele, întrepătrunderile economice și de altă natură între zonele controlate de Washington și de Moscova.

Multitudinea de păreri confuze formulate de-a lungul celor două decenii care s-au scurs reprezintă o dovadă că înțelegerea evenimentelor din decembrie 1989 și a urmărilor pe care ele le au este una dificilă. De această confuzie, existentă la nivelul opiniei publice din România și a unei părți a clasei politice, au profitat cei interesați să o întrețină, persoane sau instituții implicate în evenimente, vinovate de crimele săvârșite, sau care doreau să câștige capital politic și electoral din prezentarea falsă a momentelor istorice din decembrie 1989. Aceștia sunt și cei care i-au contestat cel mai vehement pe cercetători, ori de câte ori ajungeau la anumite adevăruri. Contestatarii pun la îndoială inclusiv documente oficiale, fie ele produse înainte sau după 22 decembrie 1989. Lipsa comună a tuturor acestor contestări este aceea că ele nu se întemeiază pe probe certe, fie ele documentare, fie de altă natură. Contestatarii folosesc afirmații generale, martori și memorialiști nenominalizați și care, adeseori, nici nu sunt citați în text.

Două decenii se dovedesc insuficiente pentru a permite cercetătorilor să judece evenimentele în liniște, să poată dialoga prin intermediul lucrărilor științifice, eliberați de presiuni politice și mediatice. Cercetătorul simte dorința și nevoia ca evenimentele pe care le abordează să fie lăsate ceea ce sunt ele de fapt, respectiv momente istorice și nu să fie menținute forțat în actualitate.

 n octombrie 2009, Institutul Național pentru Studiarea Totalitarismului a organizat o sesiune  tiin ific  dedicată evenimentelor din decembrie 1989.  n cadrul acestei sesiuni, fostul pre edinte al României, Ion Iliescu, pre edinte de onoare al Partidului Social Democrat, a rostit o comunicare în care a reiterat vechile teze privitoare la implozia regimului comunist, la revolta spontană a maselor populare, la lipsa unei conspira ii, a ocolit discu iile privitoare la intervențiile străine etc.  i a lansat o critică severă împotriva tuturor contestatorilor tezei „emana ilor”, a celor pe care, cu alt prilej, i-a numit în bloc „scrib l i”. Astfel, Ion Iliescu a vorbit despre contestatorii tezelor sale folosind expresii ca: „min i poluate”, „naivit te”, „scenarit ”, „legende”, „lucrări ne tiin ifice”, „ ncerc ri de a da sentin e”, „de  n a i”, „făcătură nenorocită”, „nu s-a putut organiza un complot”, „revoluția furată este un nonsens”, „Acordul din Malta nu privea România” etc. Agresivitatea limbajului, timp de două decenii, din partea unui om politic at  de influent, pre edinte al României timp de 10 ani  i vreme îndelungată aflat în fruntea unuia dintre cele mai importante partide ale țării, este una dintre dovezile faptului că cercetătorii evenimentelor din decembrie 1989 s-au aflat  i se mai află încă sub tir politic. Ion Iliescu a produs două c r i despre evenimentele din decembrie 1989. Istoriografia, cea care cerne continuu, le va pozi iona în conformitate cu contribu iile lor la aflarea adevărului. Restul sunt vorbe menite să for eze impunerea unor posibile falsuri drept adevăruri. Ne-am referit la fostul pre edinte Ion Iliescu pentru că el este etalonul celor care nu acceptă cercetările care ajung la alte concluzii dec t cele proprii. Sunt însă  i alți sus in tori ai tezelor sale despre decembrie 1989. Deosebirea dintre rezultatele cercetărilor  tiin ifice și convingerile create la nivelul opiniei publice prin extraordinara manipulare din decembrie 1989, fac ca acest moment istoric să r m n  încă o contradic ie nerezolvată.

Numai prin evaluarea atentă a fiecărui moment în parte se poate ajunge la concluzii pertinente. Tocmai drept urmare a faptului că reprezintă una dintre cele mai importante ciocniri de sisteme  i doctrine politice, evenimentele din decembrie 1989  i perioada post-decembriste reclamă o analiză impar ial , dezbrăcată de orice ata ament fața de ideologii  i regimuri politice.

 n abordarea acestei problematici trebuie să plecăm de la axioma că în istorie nu există sisteme politice  i regimuri *bune*  i *rele*, ci că *binele*  i *r ul* convie uiesc în fiecare dintre sistemele  i regimurile politice. *Binele*  i *r ul* sunt stabilite în funcție de unghiul din care sunt privite lucrurile. Eroii unor

na iuni sunt criminalii altor na iuni. *Binele* unora este adeseori *r ul* altora. Istoria este o permanentă confruntare, iar legile  i tratatele interna ionale sunt opera învingătorilor de moment în aceste confruntări.  ntre toate aceste coordonate, cercetătorul trebuie să se apropie de adevăr c t mai mult posibil. Această apropiere are  i ea limitele sale, având în vedere că adevăr absolut  i obiectivitate absolută nu există. Omul are limitele lui naturale, iar cercetătorii sunt oameni.

Abordarea acestei teme preten ioase trebuie făcută asemenea judecătorilor, care, pentru aflarea adevărului, ascultă, în mod obligatoriu, ambele p r i. Din păcate, mul i dintre cei implicați în cercetarea evenimentelor s-au considerat ca fiind singurii de in tori ai „adevărului”. Armata a avut dorința să- i impună punctul de vedere, chiar cu for a, prin cenzură, amenin ari  i intervenții la factorii politici. Demonstra ii revolta i au contestat afirma iile celorlalte forțe implicate în evenimente. To i cei implicați au prezentat faptele în propria lumină  i au  inut cu din ii de p r ile din adevăr pe care le sus ineau, i-au contestat pe ceilalți  i au prezentau drept decisivă viziunea lor.  n fața cercetătorului s-au aflat acelea i evenimente, prezentate însă în c teva moduri diferite. De aici, dificultatea de reconstituire exactă a tuturor momentelor din decembrie 1989  i nevoia de continuare a cercetării. *Audiatu omnia pars* este principiul care ar trebui să fie respectat cu s fin enie în cercetare, în general, mai ales în ceea ce privește istoria recentă, unde este cel mai ușor să denaturezi adevărul. Cred că putem  i este bine să facem acest lucru în revista „*Vitralii – lumini  i umbre*”.

Despre decembrie 1989, în general, în țară  i în străinătate, s-au făcut referiri zdrobitor majoritare de pe pozi ii anticeaușiste  i îndreptate împotriva Securit  ii, scutul care apărase România  i interesele ei economice  i de altă natură de cei care doreau aservirea țării, la început politico-militaro-informativă, apoi economică. Aceste for e externe, cu sus in tori interni, nu au putut să- i realizeze obiectivul dec t după distrugerea instituției Securit  ii.

Asemenea tuturor cercetătorilor de istorie recentă, autorii care publică în revista „*Vitralii - lumini  i umbre*” s-au confruntat cu teza potrivit căreia subiectul este prea fierbinte, după doar 20 de ani. Există cercetători care nu abordează problematica ultimelor decenii  i consideră că ea trebuie studiată abia după mul i ani, când judecata poate fi mult mai lini tit . Fără să respingem această părere în ansamblul ei, facem însă parte din rândul celor care consideră

că cercetarea fiecărui eveniment istoric trebuie să aibă un început, chiar  i imediat după derularea lui.

După mai bine de 20 de ani de la înlăturarea regimului Ceau escu, evenimentele din decembrie 1989 continuă să suscite un interes deosebit. Primii ani de după 1989 au fost caracteriza i de presiunile liniei impuse politic  i de influen ele Justiției care a pronun at hot r ri derutante pentru opinia publică. Drept urmare, majoritatea lucrărilor publicate au exprimat tezele rezultate din voin a „emana ilor”  i susținute de corul prelungit al acestora.

 n paralel însă, au început să apară  i documente, date, informații, dezv luri, memorii, declarații, urme materiale, probe de instan    .a., care îndrumau pa ii cercetătorilor pe alte rute, conduc nd spre analize cu rezultate diferite fa   de cele susținute de către puterea născută în decembrie 1989. S-a conturat o bibliografie alternativă. Credibilitatea celei de a doua categorii de lucrări a fost cu at t mai mare cu c t autorii lor nu erau implicați în viața politică ante  i post-decembristă, sau dacă au fost implicați politic, au fost într-o măsură mică  i nu aveau de apărat autoratul unor fapte compromi toare. Încet, încet, unii cercetători, chiar dacă pu ini la număr, au creionat contururile evenimentelor pe care asasinii Ceau e tilor le doreau prezentate într-o formă denaturată prin popularizarea de situații neadevărate, prin omisiune, prin inversări de situații, prin învinuiri false etc.

 n ceea ce mă privește, am fost preocupat de evenimentele din decembrie 1989 din timpul derulării lor, fără să particip sau măcar să doresc să particip la ele, ci preocupat mai ales să le  n eleg în profunzimea lor. Am fost martor ocular al unor momente ale diversiunii de la Sibiu  i martor al apărării în procesele intentate unor ofițeri de securitate din Sibiu.  n cursul documentării, am avut  ansa istorică de a cunoa te îndeaproape c  iva foarte importan i participanți la evenimente. Deși mi-am expus public unele dintre concluziile la care am ajuns, primul text de cercetare privitor la evenimentele din decembrie 1989 l-am publicat t rziu, abia în ianuarie 2001, după reflec ii îndelungate  i folosind doar o parte din informa ia pe care reu isem să o acumulez.

Opinia publică nu a aflat încă adevărul. Guvernan ii post-decembri ti de la București și liderii occidentali au fost în primul rând preocupa i să- i ascundă urmele  i, p n  la sf r itul anului 1991, preocupa i să nu-i creeze probleme președintelui sovietic Mihail Gorbaciov, aflat sub presiunea internă a conservatorilor comuni ti.

Mai grav dec t atât, evenimentele au fost prezentate de către liderii politici în mod evident distorsionat. Urm ndu-i pe conducătorii puterilor mondiale  i europene, conducătorii  r ii noastre  i-au dat la iveală dorința evidentă de a induce poporul în eroare, situație  nt lnit  cvasi-permanent în istoria universală. Toate interesele promovate de ei erau motivate de o pretinsă voin   a poporului.  n numele poporului s-au luat multe decizii îndreptate, direct sau indirect, împotriva intereselor poporului  nsu i.

Despre decembrie 1989 s-au scris numeroase studii, articole  i c r i. Trebuie să remarcăm faptul că unii autori au scris imediat după evenimente, iar concluziile lor  i-au păstrat valabilitatea, ceea ce este meritoriu. La început au fost jurnali tii. Apoi au venit memorialiștii. Au urmat unii defectori, care, sub diverse motiva ii, în majoritate nemul umiri personale, au încălcat legea tăcerii  i au făcut dezv luri. La aflarea adevărului au contribuit în mare măsură of teri de Armată, Securitate  i Miliție, func ionari ai statului, martori  nt mpl tori, văduve  i copii ai unor victime ale evenimentelor,  nal i demnitari străini care au divulgat secrete ale statelor lor legate de evenimentele din estul Europei  i din România etc. Apoi, au urmat cercetătorii care au realizat primele necesare corelări, interpretări  i sinteze.

După 20 de ani, constatăm că părerile jurnali tilor sunt foarte apropiate de concluziile la care au ajuns ulterior cercetătorii. Actori importan i au dezvăluit p r i din ceea ce  tiau. Al ii le-au completat. Alte completări sunt a teptate, în continuare.

Apreciem că în viitor orice noi documente, mărturii, probe se vor aduce, ele se vor integra interpretărilor existente, deja solid cristalizate. După părerea noastră, orice subiect referitor la evenimentele din decembrie 1989 se poate studia doar având la bază  i *Raportul Comisiei senatoriale privind acțiunile desfășurate în revoluția din decembrie 1989*, vol. I, II  i dosarele de audieri, *Raportul preliminar al SRI privitor la evenimentele din decembrie 1989*, lucrarea monumentală a lui Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4 (II) „Revolu ia din decembrie 1989” – o tragedie românească, *Notele Securit  ii către Comandantul suprem* (Arhivele M.Ap.N.), *Ordinele  efului D.S.S. către comandan ii din teritoriu* (Arhivele fostei Securit  i), *Caietele-jurnal ale comandan ilor de armate  i mari unit i  i, desigur, dosarele „revoluției”*, cuprinz nd mai multe mii de pagini, instrumentate de echipa de lucru a procurorului Dan Voinea, general în rezervă, fost procuror militar  ef al Parchetelor Militare.

În imediata apropiere a memorialiștilor preocupați să destăinuie adevăruri, se găsesc și unii care au făcut și fac mari eforturi pentru a nu se afla adevărul. Există și memorialiști, actori ai evenimentelor, foarte bine informați, dar care se ilustrează prin grija și efortul de a nu da nume, de a nu supăra personaje încă active sau încă în viață și care se mențin la o depărtare respectabilă de miezul evenimentelor deși acesta le este accesibil.

Prin condeiul unui mare număr de autori, acest număr al revistei „*Vitralii – lumini și umbre*” aduce în atenție un eveniment istoric declanșat și derulat ca urmare a activității mai multor servicii secrete. Sperăm ca revista „*Vitralii – lumini și umbre*” să înlăture cât mai multe dintre confuziile create și întreținute la nivelul opiniei publice chiar dacă, referindu-se la actori ai evenimentelor aflați în viață, va suscita unele controverse. Publicând în această revistă fără menajamente, personal îmi cer scuze tuturor celor cărora, eventual, le produc neplăceri, îi invit să slujească știința istorică și să completeze informația pe care o prezint cu documente, mărturii, inclusiv cu posibile contra-argumente la unele dintre afirmațiile mele. Ne bucurăm să fim contraziși prin documente și probe certe, publicate, intrate în circuitul istoriografic și supuse analizei cercetătorilor, nu să fim contraziși prin vorbe spuse cu supărare. Suntem convinși că, după peste 20 de ani, un număr mult mai mare de cetățeni sunt pregătiți să judece corect faptele pe care nu le-au înțeles în perioada imediat următoare evenimentelor și să accepte realitatea așa cum a fost ea, chiar dacă realitatea nu este conformă cu aspirațiile lor. Așa cum am mai scris într-o carte, inteligent este numai acela care înțelege și acceptă ceea ce nu-i convine.

Nu am pretenția că sunt deținătorul adevărului absolut, dar încerc să inserez în paginile revistei „*Vitralii – lumini și umbre*”, cu bună credință, o parte a concluziilor la care am ajuns pe parcursul cercetării evenimentelor din decembrie 1989. Nu am dorit nici o clipă să fiu în slujba vreunui dintre actorii evenimentelor, fie ei beneficiari sau perdanți ai acestui moment unic din istoria României.

Prof. univ. dr. Corvin Lupu

C TEVA OPINII PRIVIND INFLUEN AREA PSIHOLOGICĂ  N EVENIMENTELE DIN DECEMBRIE 1989

Influen area psihologică are o istorie îndelungată, căile  i metodele sale se perfec ioneaz  continuu. Evenimentele din decembrie 1989 au fost precedate,  nso ite  i urmate de acțiuni informativ-operative de influen are psihologică, electronică  i diversionist-teroristă, acțiuni care continuă, sub alte forme,  i acum. Fără să ne dăm seama, suntem supu i permanent unui bombardament informativ cu scopul de a fi influen a i într-un sens sau altul, în funcție de obiectivele diferitelor grupuri de interese politice, economice sau militare. A a se  i explică dificultatea de a discerne unde este adevărul.

S-a scris  i s-a vorbit mult despre modul cum mass-media internațională a influen at popula ia țării noastre în perioada premergătoare evenimentelor din decembrie  i pe timpul acestora.

Voi prezenta c teva comentarii.

După cum se știe, mass-media reprezintă un factor extrem de important în influen area psihologică a popula iei, principalele sale mijloace de ac iune fiind televiziunea, radioul  i presa scrisă.

Posturile de radio străine, în special „*Europa liberă*”, post subordonat CIA  i având un buget anual de 250 de milioane de dolari, dar  i majoritatea presei scrise din   rile occidentale au desf  urat o intensă activitate pentru destabilizarea situației din   rile comuniste, cu scopul de a crea condițiile necesare pentru răsturnarea regimurilor totalitare existente.  n România mijloacele autohtone nu s-au lăsat nici ele mai prejos.  i acum ne mai răsună în urechi apelurile disperate făcute în fa a camerelor de luat vederi: „*Opr i măcelul*”, „*Vin teroriștii,... Să ne apere cineva,... Unde-i armata?*” sau imaginile  ocante din cimitirul săracilor din Timi oara.

Dezinform rile cu caracter de manipulare a opiniei publice privind evenimentele din România s-au intensificat  ncep nd cu 20 decembrie, când agen ia italiană de presă ADN a transmis că „...*la Timi oara, în timpul confruntărilor din 16-17.12, s-ar fi înregistrat între 3.000  i 4.000 de morți*”.  n aceea i zi, ziarul francez „*Libération*”, afirmă, pe baza unui telefon de la radio Europa Liberă care a difuzat  tirea, că are cuno tin  de o notă secretă adresată Cabinetului 2 (Elena Ceau escu) din care rezulta numărul victimelor

de la Timi oara: 26.460. Asemenea informații au fost preluate, amplificate  i difuzate  i de alte agen ii ca: Taniug, AFP etc. Un ziarist de la canalul maghiar MTV mai adaugă  i el vreo 30 de morți. Ziarul „*Der Morgen*” vine cu o completare precum că: „...*una dintre cele 4.600 de victime ucise în masacrul din 17.12. la Timi oara era o femeie însărcinată. A fost spintecată cu baioneta, iar copilul scos din p ntec  i depus pe corpul mamei în grămada de cadavre...*”

Ziarul flamand „BLIK”, din 27.12, sub titlul „*Răzbunarea hienelor ro ii ale lui Ceau escu*”, lansează cifra de 100.000 de morți, relat nd: „*Mai mult de 4.000 de oameni au fost arunca i într-o groapă uria  . Le-au fost scoase hainele de pe ei, smulse  nelele, furate ceasurile  i alte bijuterii... Înainte de a fi mitralia i li se legau mâinile  i picioarele cu s rm  ghimpată, corpurile erau torturate, organele genitale smulse...*” etc.

Ne întrebăm dacă ace ti ziari ti erau în toate min ile, fiindcă de profesionalism  i onestitate nici nu mai poate fi vorba. Era evident că a a primiseră ordin să procedeze  i în consecin    i-au dat fr u liber fanteziei. Oricum, senza ionalul a făcut să crească profitul celor interesa i. Multe dintre enormit  ile  i minciunile îngrozitoare care au fost proliferate prin mass-media internațională cu referire la acțiunile din acea perioadă au fost adunate în cartea senatorului Sergiu Nicolaescu „*Lupta pentru putere. Decembrie 89*”, Ed. ALL, 2005, pag. 35-44.

Trebuie remarcat că, totu i, la Timi oara au murit oameni  i încă destul de mul i. Din eviden a Procuraturii Militare Timi oara rezultă că în perioada 17-19.12.1989 au fost înregistrate 73 de decese  i 296 persoane rănite, iar după 22.12 au mai căzut victime 20 de persoane ucise  i 73 rănite. Un tribut însemnat de sânge.

Trebuie, de asemenea, remarcat că au fost  i ziari ti care au relatat cu mai multă seriozitate situația existentă, demasc nd scopul dezinformării. Astfel, în ziarul „*Solidaire*”, din Bruxelles se scria: „*Minciunile folosite de mass-media străine nu diferă cu nimic de dezinformarea fascistă. Ceau escu a fost răsturnat printr-o ac iune convergentă din Est  i din Vest. Comploti tii aveau nevoie de asasinat  i minciună pentru a putea atribui României statutul de nouă semicolonie*”.

Este de menționat că în acest joc al influen  rii psihologice s-au angrenat,  i încă cu destul  r vn , postul național de televiziune  i presa

scrisă, care au difuzat informații alarmante și neverificate, primite în marea lor majoritate, pe căi oculte.

Analizând acțiunile de influențare psihologică desfășurate de mass-media internațională, putem determina obiectivul asupra căruia s-au îndreptat acestea.

Senatorul Sergiu Nicolaescu apreciază, în volumul sus-amintit, că „*această monstruoasă campanie de minciuni, dusă de comun acord de mass-media occidentală și de către agențiile de presă reformatoare din Est*” avea un dublu obiectiv: în România să incite masele pentru „generalizarea revoluției”, iar în Occident să alimenteze propaganda împotriva comunismului și să pregătească masele pentru intervenție.

Prezentând atrocități ale regimului comunist, ale organelor sale de stat, s-a urmărit ca încheierea existenței sistemului comunist să rămână în conștiința publică ca fiind însoțită de imaginile unor cruzimi de nedescris, așa după cum existența fascismului s-a încheiat cu imaginea lagărelor morții.

Dacă în alte țări schimbarea s-a făcut prin revoluții de catifea, în România sfârșitul trebuia să fie altfel.

De ce au fost atacate unitățile militare? Ce rău făcuse Armata poporului român? Am făcut agricultură, împăduriri, am făcut metrou, canale navigabile, am construit canale de irigații, șosele, blocuri de locuințe, am lucrat în fabrici, în mine, am salvat oameni de la inundații, înzăpeziri, cutremure și câte altele a făcut Armata pentru acest neam. De ce a fost provocată Armata? De ce presa străină ne-a prezentat ca pe un popor înapoiat, crud și barbar?

Nu cumva s-a urmărit declanșarea unui război intern, mai întâi între populația civilă și structurile de forță, etapă prevăzută a se solda cu pierderi umane și materiale cât mai mari, într-o a doua fază urmărindu-se slăbirea reciprocă a organelor puterii armate prin declanșarea unui război între Armată și Securitate? În faza a treia, mass-media străină urma să prezinte românii barbarizați care se ridică împotriva etniilor conlocuitoare, în special a maghiarilor din Transilvania. Este firesc că o asemenea situație presupunea o intervenție legitimă din afară pentru a se pune ordine și a-i pedepsi pe cei vinovați.

Pentru aceasta s-a acționat asupra populației din zonele cu minorități naționale numeroase, asupra dizidenților, asupra diasporei, prin acțiuni de învrăjbire și dezbinare, prin ațătare, prin crearea unei atmosfere de panică și haos pe fondul căreia să se amplifice revolta, pornindu-se tăvălugul actelor necugetate.

După încheierea evenimentelor presiunea a continuat, poporul român a fost umilit, considerat incapabil de a se conduce, fiind astfel necesar să fie stăpânit.

(Aminti i-vă de emisiunile „Ru inea de a fi român”). Oricum, tot mass-media străină a concluzionat că revoluția românilor a fost „*minciuna secolului*”.

Cele amintite până acum sunt doar o mică parte din abera iile, minciunile  i exagerările ce au circulat în mass-media internațională, în contextul celei mai virulente campanii de influen are psihologică cunoscută de  ara noastră până acum.

 n situația de haos creată de desf surarea evenimentelor, apare extrem de ciudat faptul că, abia instaurată, noua conducere a statului a luat măsura desfiin arii institu iilor de siguranță, concomitent cu deschiderea grani elor   rii. Parcă anume s-au creat toate condițiile ca to i cei ce au acționat prin mijloace de război electronic, psihologic, informa ional, prin acțiuni armate terestre, să poată fugi nestingheri i peste hotare.

Utilizarea acțiunilor de război electronic, psihologic, informa ional a pus la dispoziția celor care aplică manipularea psihologică noi mijloace  i metode de luptă neconven ionale, mult mai eficiente decât bombele nucleare sau armamentul conven ional.

Nu pot să închei fără a prezenta c teva exemple concrete care demonstrează existen a unor acțiuni de război psihologic  i efectele acestora asupra armatei  i popula iei civile.

Evenimentele din decembrie 1989 au fost  nso ite, chiar de la început, de acțiuni de război psihologic. Ne amintim de zgomotele acelea fantastice, asurzitoare,  nso ite de explozii de petarde, care au dezorganizat mitingul de la București din 21 decembrie 1989, care au traumatizat participanții, st rnind groaza, spaima  i panica. Simptome ciudate au fost resim ite pe toată perioada mitingului, dar  i în zilele  i nop ile următoare. Se presupune că, în acest scop, au fost utilizate arme psihotronice din zona hotelurilor „Athen e Palace”  i „București”.

Iată un extras din declarația unui participant la evenimentele din acele zile: „...oamenii masa i în fața clădirii (C.C. n.a) au fost cuprin i de o panică iscată ca din senin. Sim eam nevoia de a o lua la sănătoasa, de parcă ne-ar fi p ndit un atac iminent. Nelini tea se accentua, unii acuz nd  i un hure în urechi”. Din analizele speciali tilor militari a rezultat clar că s-a acționat cu unde de foarte joasă frecven  , capabile să creeze stări de confuzie  i anxietate care să conducă la busculade, dezordine, scăderea rezisten ei psihice a militarilor  i a popula iei din zonă.

Inexplicabilă este u urin a cu care a fost posibil să fie folosite căile  i canalele de comunicații existente, chiar  i cele cu caracter secret, ca T.O. (telefon operativ), telefon scurt M.Ap.N  i M.I., presa, mijloacele de

comunicații radio  i, cu totul special, postul național de televiziune, care au rev arsat asupra popula iei avalan e de date  i informații false, adunate de la cine  tie ce indivizi dubio i, deveni i ad-hoc revoluționari. Astfel, întreaga țară,  i în special organele ce reprezentau puterea de stat, au fost confruntate cu o situație inedită, căreia nu erau pregătite să  i facă fa  .

Acum se constata , ca  i de alte ori în istorie, că marile puteri au exercitat acțiuni coercitive asupra   rii noastre  i astfel trebuie reținut că acea componentă externă a avut  i va avea, în multe cazuri, un rol nefast, de for tutelar  i imixtionist. C te lucruri ar fi putut fi cunoscute dacă nu era desfiin at serviciul specializat al Securita ii!? Dar acest lucru nu a fost dorit de nimeni  i în special de generalul Militaru  i astfel România a devenit raiul spionilor.

Dizolvarea structurilor informative ale Securita ii a fost, după mine, una dintre cele mai mari erori s v r ite în acele zile. Dar cu siguranță acest lucru s-a dorit. Direc iile informative ale Securita ii nu puteau func iona corespunzător fără aportul cetătenilor numi i astăzi colaboratori sau informatori. Poate  tie cineva cum puteau fi altfel oprite sabotajul, trădarea de țară, spionajul etc? Poate vă  ntreba i de unde au avut bani unele personalita i ajunse azi milionari? Să fim serio i, domnilor.

După cum se știe, în acele zile  i nop i subunita i militare au executat scotocirea zonelor de unde se  ineau sub foc clădirile Ministerului Apărării Na ionale. Cu acest prilej au fost capturate o serie de persoane presupuse teroriste, care au fost grupate, la subsol, în baia ministerului. Mulți i-au văzut pe acei tineri frumo i,  inu i cu mâinile ridicate pe zidul de la intrarea în clădirea Ministerului, figuri atletice, echipa i în salopete îmblănite. Unii erau subofi eri sau militari în termen din trupele speciale  i care au fost preda i organelor de cercetare, unii nu cuno teau limba română sau o vorbeau cu dificultate. Cei captura i nu aveau asupra lor acte sau armament. Dar ce cerceta -diversionist sau terorist se lasă prins cu acte  i armament  ncriminator? Este instruit să nu recunoască acțiunile teroriste  i să nu ceară ajutor la nimeni. Cei prin i, răniți sau morți au dispărut cu toții fără urmă.

Poate aici se cuvine să reamintim despre articolul acela nevinovat apărut în ziarul „*Sc nteia Tineretului*” în data de 18.12.1989, pe pagina  nt i cu trimitere pe ultima pagină, intitulat „*Câteva sfaturi pentru cei aflați în aceste zile la mare*” (era luna decembrie).  n Marele Stat Major, la etajul doi lucra un colectiv de ofițeri de informații care au analizat  i decodificat con inutul articolului respectiv aflat în anexă la acest capitol. Poate acest lucru nu s-ar fi înțeles dacă situația din teren nu corespundea până la identitate cu sfaturile din articol.

**CONȚINUTUL DECODIFICAT AL ARTICOLULUI APĂRUT ÎN
ZIARUL „SCÂNTEIA TINERETULUI” DIN 18 DECEMBRIE 1989**

Titlul articolului apărut în ziar „Câteva sfaturi pentru cei aflați în aceste zile la mare”	Conținutul articolului decodificat „Câteva indicații pentru cei aflați în aceste zile în misiuni la diferite obiective”
- Evitați expunerea intempestivă și prelungită la soare. E de preferat să începeți mai prudent, cu reprize scurte de 10 – 15 minute, - când pe o parte, când pe alta. Astfel vă veți asigura un bronzaj plăcut și uniform pe tot corpul.	- Evitați atacurile prelungite asupra obiectivelor. Este indicat să atacați cu prudență, în serii scurte de 10 – 15 minute din diferite direcții. Astfel vă veți asigura o supra protecție și rezultatele vor fi mai bune.
- Nu vă avântați prea mult în larg. Oricum, în caz de pericol, nu strigați. Este inutil. Șansele ca prin apropiere să se afle vreo persoană dispuse a vă asculta sunt minime	- Nu vă apropiați prea mult de obiectiv (pericol de capturare sau de ucidere). În caz de pericol (rănire sau capturare) nu cereți ajutor, fiindcă nu va fi nimeni care să vă ajute sau să vă asculte.
- Profitați de binefacerile razelor ultraviolete. După cum se știe, ele sunt mai active între orele 5,30 și 7,30. Se recomandă cu precădere persoanelor mai debile.	- Acționați și atacați obiectivele dimineața mai devreme, în special între orele 5,30 și 7,30. Acest sistem se recomandă pentru apărătorii mai fricoși sau mai neinstruiți, între aceste ore oboseala fiind mai accentuată după o noapte de veghe.
- Dacă sunteți o fire sentimentală și agreați apusurile de soare, librările de pe litoral vă oferă un larg sortiment de vederi cu acest subiect.	- Este indicat ca pe înserate, să vă refaceți rezervele de muniție și alte produse; depozitele știute sunt bine dotate, cu sortimente variate.
- Și încă ceva - dacă aceste „sfaturi” v-au pus pe gânduri și aveți deja anumite ezitări, gândindu-vă să renunțați în favoarea muntelui, înseamnă că nu iubiți în suficientă măsură marea.	- Dacă aveți ezitări, sunteți afectat într-un fel sau altul, sau vă gândiți să renunțați, înseamnă că nu v-ați îndeplinit în totalitate misiunea pentru care ați fost pregătit

Era clar pentru noi că acest articol conținea indicații pentru grupurile ce acționau diversionist-terorist în conformitate cu principiile războiului urban. Sfaturile respective erau plasate în pagina elevului și erau scrise într-o manieră umoristică. După părerea mea și a multor altora, articolul nu pare a fi atât de nevinovat cum au încercat să-l prezinte autorii. La fel de ciudat este și faptul că fișetul în care se păstrau șpalturile și manuscrisele de la ziarul respectiv a fost spart și acestea au dispărut??!!

Nu intenționez să acopăr unele aspecte, cum ar fi erorile de comandă și conducere ale unor comandanți mai mari sau mai mici și care în condițiile de panică, stres și oboseală, precum și a psihozei create din exterior sau preexistente ca urmare a unei pregătiri insuficiente, au condus la însemnate pierderi umane și materiale. Dar la acestea vom reveni ulterior într-un material special.

Colonel (r) Neculai Grigoraș Georgian

*Membbru al Asociației diplomaților militari în rezervă și retragere
„Alexandru Ioan Cuza”. Reprezentant al M.Ap.N. în Comisia
Senatorială pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989*

EPOLEȚII CU BUSOLĂ*Note de lectură*

VALENTIN BUSUIOC s-a născut la 6 iunie 1965. Este absolvent al Liceului Militar “Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc și al Școlii Militare de Ofițeri „Nicolae Bălcescu” din Sibiu, arma infanterie, promoția 1986.

Este licențiat al Facultății de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea București și al unor cursuri postuniversitare la ASE și Universitatea București.

În cadrul Ministerului Apărării Naționale a activat până la finele anului 2003, mai întâi ca ofițer de stat major într-o mare unitate din Dobrogea, apoi ca ofițer în Biroul Presă al Armatei, ulterior ca șef de birou într-o direcție generală. În prezent este expert parlamentar la Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională a Camerei Deputaților.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1995.

A publicat volumele: **111 poeme** (1993), **Viața în direct** (1995), **Vortex** (1999), **Bărbatul din Calea Lactee** (2004) și piesa de teatru **Epoleții cu busolă** (ediția I, 2005, ed. a II-a, 2006). A obținut mai multe premii la concursuri de literatură organizate în țară și străinătate, printre care premiile II la competițiile din Marea Britanie (1996) și Japonia (1997).

Valentin Busuioc și-a croit drum în lumea literară ca autor al unor volume de poeme moderne, de o sensibilitate aparte. Apoi, parcă pentru a-i uimi pe toți cei care îl cunosc, el a trecut brusc într-un registru al creației cu totul diferit: teatrul.

Piesa sa **Epoleții cu busolă** reprezintă o satiră penetrantă a lumii cazono, o lume pe care răsturnarea bruscă din decembrie 1989 a surprins-o nepregătită și a zdruncinat-o profund, smulgând-o din tipicurile și fixațiile ei. Poetul delicat nu a uitat că a fost ofițer activ și, ca urmare, în piesa pe care a scris-o se regăsesc multe dintre experiențele vieții sale de soldat; de asemenea, cu certitudine, câteva personaje au împrumutat masiv trăsături, ticuri, metehne

ale fo tilor comandan i ai acelei Mari Unități dobrogene în care a activat autorul.

Măiestria lui Valentin Busuioc constă nu atât în faptul că a creat personaje tipice sistemului militar  i le-a plasat într-un moment de răscruce al istoriei noastre. Măiestria lui rezidă în aceea că din mi carea acestor personaje rezultă unele explica ii asupra turnurii luate de evenimente, rezultă, mai ales, explica ii asupra situației pe care o trăim astăzi.

Cu z mbetul pe buze, Valentin Busuioc îl ia pe cititor de mână  i îl conduce la o fereastră, pe care i-o deschide cu generozitate, l s ndu-l să vadă  i mai ales să  n eleag  realit  i pe care el, cititorul, le-a cunoscut ca martor, dar al căror sens profund, ascuns, nu reu ise să îl pătrundă. Marele talent al autorului este acela de a prezenta, în replici pline de umor, evenimente  i destine tragice.

Comandantul unei Mari Unități supraveghează, ca un Mo  Teacă modern, sordida via  a a militarilor din subordinea sa. Brusc, via  a aceasta, repetată zi de zi după același tipar, închistată în forme rigide, via  a în care imagina ia este folosită doar pentru a găsi posibilit  i de a  n ela, de a min i este zguduită din temelii: izbucnesc evenimentele de la Timi oara  i unitatea este scoasă, în scop demonstrativ, la un mar  prin comună. Spune comandantul:

– B , să- i ia   tia la ei c te trei încărcătoare, două în port  i unul, cu cartu  pe  eav , la armă, a a a spus generalul. Cică la Timi oara fac imperiali tii agita ie printre muncitori  i provoacă armata.   tia vor să ne ia Ardealul, a a a spus generalul...

Secretarul comitetului de partid are un punct de vedere interesant:

– Tovar  i, dacă e revoluție –  i nu e bine, dar rămâne între noi – eu zic totu i că tot e bine. Fiindcă acuma se va vedea cine e cu adevărat membru de partid. Tovar  i, nu  tiu cum se zice în ruse te, dar a a se c le te o elul  i dacă e revoluție, eu cred că partidul comunist, noi, comuni tii, vom ie i  nt ri i din asta... Dar, fiind o ipoteză, eu afirm sus  i tare că nu e revoluție, ci se vrea destrămarea României...

Neprimind indica ii clare de la forurile superioare asupra modului cum să ac ioneze, comandantul unit  ii nu face altceva dec t să accentueze starea de confuzie care începuse să se instituie:

– *Să fim vigilenți!.. Să supraveghem zona noastră de responsabilitate!.. Și, dacă-i ordin să tragem, atunci să tragem, da' numai la picioare, cum zice și în nota telefonică... Acuma, dacă vreunul e bou și o merge în mâini, ghinionul lui! Noi l-am anunțat...*

Când i se raportează că militarii sunt în dispozitiv, cu cartuș pe țeavă și așteaptă să fie atacați, comandantul izbucnește:

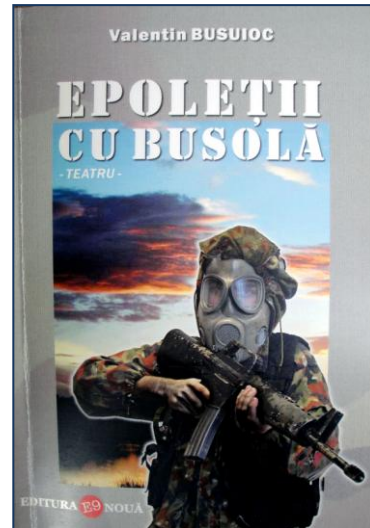
– *Bă, ce să aștepte, bă? Crezi că vine cineva prin coclaurile astea să ne atace? Băăă, se mișcă țara și noi stăm ca proștii aici, izolați, și nici un bou nu a tras nici un cartuș, că până*

acum tot mai trăgea din greșeală câte unul în post ori când își descărcau armamentul la rastel, da' acu', de cinci zile, nici un cartuș... Bă, mor de ciudă când văd că ăia de la artilerie trag ca nebunii... ăia luptă, apără țara, iar noi suntem fiii ploii...

Comandantul se consideră într-un fel de întrecere socialistă în „apărarea revoluției”. Cele 110 tancuri și 200 de TAB-uri pe care le are, crede el, i-ar fi fost suficiente să dărâme tot orașul Constanța. Dar...

– *Ne-au luat-o alții înainte și s-au umplut de respect ca capra de râie... Uite, sunt unități din București, Sibiu, Cluj, Timișoara ori de aiurea cu 30, cu 40 de morți sau răniți, de o parte și de alta, rețineți, adică cu tot cu civili, și asta înseamnă, înainte de toate, ne-a spus domnul general, că ăia au luptat... cu teroriștii, cu miliția, cu securiștii, mă-sa știe, da' au luptat oricum, pentru reușita revoluției... Desigur, sunt voci, răzlețe, care spun că s-au mai împușcat și între ei, fiindcă au fost boi și se credeau unii pe alții teroriști, dar asta e o altă discuție.*

O problemă care frământa conducerea unității, după ce apele s-au mai liniștit, a fost aceea de a aduce înnoiri în armată. Și astfel, răspunzând solicitării de a se face propuneri în vederea instituirii unor noi însemne pentru gradele ofițerilor, ei ajung la concluzia că „stelele rusești ale gradelor generalilor” trebuie eliminate și înlocuite cu niște... busole. De aici și titlul piesei. Prin acest simbol, Valentin Busuioc reușește o caracterizare acidă a conducerii militare. Cel care face această propunere o și argumentează:

– *Busola, domnule comandant, este semnul nostru de căpătâi, fiindcă, înainte de toate, în civilie sau pe câmpul de luptă, noi, ofițerii, știm să ne orientăm...*

Comandantul este însă nemulțumit văzând că acul busolelor oscilează: „*Vezi ce faci, dar să nu-mi arate spre est, ai înțeles?!*”

Soluția este simplă:

– *Domnule comandant, nu vă faceți griji, o să magnetizăm vestul la toate busolele, și-atunci toate vor arăta spre vest... Dar, știți, pentru asta trebuie mai întâi să demagnetizăm punctul cardinal opus, fiindcă altfel vor mai oscila. Și asta durează... În mod natural poate să dureze vreo douăzeci de ani...*

O așteptare atât de îndelungată i se pare comandantului inacceptabilă:

– *O să rezolvăm noi problema asta, cei din generația mea... Uite, cel mai bine ar fi să lipim acele... Ori, poate, și mai bine, scriem vest peste tot... Da, asta e soluția... Trăim alte vremuri, timpul nu mai așteaptă ca altădată...*

Dramatică este soarta ofițerului de Contrainformații al unității: arestat, legat cu sârmă ghimpată (și comandantul îi explică: *Păi dacă nu aveam cătușe, cu ce era să te lege boii ăia de soldați? Că dacă te legau cu șireturi, poate te spânzurai să ne faci în ciudă...*), el este trecut în rezervă. Când se întâlnește cu comandantul peste câțiva ani, acesta îi explică, pornind de la mult discutata sintagmă de „poliție politică”, care sunt sensurile vremurilor noi:

– *În legătură cu poliția politică: acum trăim în democrație și, cum știi și tu, în democrație nu se face așa ceva, ci doar se execută niște ordine... Uite, am intrat în NATO... Ca mâine ne vor băga ăștia și în UE... Intrăm peste tot... Românul e deștept... La o adică, ai văzut cum am rupt-o cu turcii... cu nemții... cu rușii... Ne orientăm, că de aia suntem aici, la răscruce de vânturi...*

Sensurile piesei lui Valentin Busuioc capătă, prin aceste explicații, valențe noi: Dacă privește în jurul său, spectatorul își dă seama că parcă și unii civili poartă epoleți cu busolă.

Paul Carpen

„ACOLO UNDE NU SE RESPECTĂ LEGEA, NU EXISTĂ SECURITATE...”

În cadrul unui colocviu, prof. univ. dr. Cristian Troncotă a prezentat recent o serie de puncte de vedere interesante privind elemente de bază ale culturii de securitate.

Redactor : Care este, în opinia dvs., conținutul mult discutatei sintagme „siguranță națională”, respectiv „poliție politică”?

Cristian Troncotă: Din punctul meu de vedere, orice definiție a securității naționale nu trebuie să omită câteva concepte de bază aflate într-un raport de intercondiționare: prosperitatea în cadrul legii, individualitatea în sens de autonomie participativă a persoanelor și grupurilor, și nu în ultimul rând moralitatea. Nu se poate vorbi de securitate acolo unde nu se respectă legea: crimă organizată, trafic de influență, corupție la nivel înalt, ca să nu spun corupție instituționalizată etc. Într-o astfel de situație cred că putem fi mai realiști dacă ne-am concentra să formulăm o definiție pentru *insecuritatea națională*.

În ceea ce privește poliția politică, în calitate de istoric, vă spun fără teama de a greși, că ea a existat, există și va exista în toate statele lumii. Nu îți trebuie, de fapt, un efort prea mare pentru a o defini: este o componentă a structurilor de forță specializată în apărarea și promovarea statalității ca valoare națională, în apărarea Constituției. Poliția politică are ca obiectiv prevenirea și contracararea oricăror acțiuni care vizează răsturnarea/schimbarea orânduirii de stat prin mijloace neconstituționale. Cea mai

mare confuzie în definirea poliției politice se datorează Legii 187 din 1999. Mi se pare o aberație să definești prin lege o instituție care nu mai există. E la fel cum s-ar promulga în ziua de azi o lege care să definească tirania în Atena antică. Era desigur necesară o lege prin care să poată fi identificați toți cei care au făcut abuzuri, deci au încălcat legea, în perioada comunistă, și să poată fi trași la răspundere în condițiile în care se constată, prin probe, că au pricinuit daune materiale și morale statului ori persoanelor fizice. Atât și nimic mai mult. Cei care au contribuit într-un fel sau altul la elaborarea acestei legi pot fi bănuți că nu au fost animați de dorința sinceră de a introduce în societatea românească ideile democrației, ci de orice altceva: de a-și crea un instrument pentru șantaj politic, pentru răzbunare, pentru „conspirarea deconspirării” etc.

RED. : Joacă în prezent CNSAS un rol constructiv în transpunerea în practică a politicii de securitate a României?

C.T. : Am sugerat, în mai multe rânduri, că CNSAS ar trebui să se transforme într-un institut de cercetare a sistemului serviciilor de informații și securitate din România. Ce va rămâne, peste ani, din activitatea de până acum a CNSAS? Vor rămâne volumele de documente, studii și comunicări științifice publicate sub egida sa. În schimb, scandalurile produse prin așa-zisa scurgere de informații în presă vor fi repede uitate. Linșajul politic selectiv nu trebuie întreținut în viața cetății.

Deconspirarea agenților unui serviciu secret constituie în democrațiile tradiționale o infracțiune majoră. Daunele produse de o asemenea acțiune nesăbuită au reverberații și în viitor. E foarte simplu și normal. Cetățenii onești, „bunii români” care doresc să colaboreze cu instituțiile abilitate în probleme ce țin de securitatea națională vor deveni extrem de rezervați. Se gândesc desigur la imperfecțiunile actualului regim democratic, la felul în care se respectă, de fapt nu se respectă legea. Chiar și Uniunea Europeană a atras de nenumărate ori atenția asupra precarității sistemului juridic din România. Și acolo unde nu se respectă legea, nu există securitate. Profesioniștii deja au început să se confrunte cu un asemenea fenomen. Chiar și o serie de analiști

politici, unii dintre ei vehemenți critici la adresa fostei Securități, au fost nevoiți să atragă atenția, cu multă obiectivitate, asupra acestui pericol.

RED.: Controlul politic asupra serviciilor speciale de informații poate fi un factor contraproductiv asupra performanțelor acestora în activitatea lor specifică?

C.T.: Dacă serviciile de informații vor fi conduse de profesioniști, iar cadrul juridic va instituționaliza controlul cantitativ și calitativ asupra activității acestor instituții, fiind prevăzute sancțiuni foarte aspre pentru traficul de informații, atunci lucrurile vor intra pe un făgaș normal. În caz contrar vor continua să se amplifice suspiciunile, și nu fără temei, privind amestecul politicului în activitatea serviciilor de informații. Și în loc să creăm profesioniști în adevăratul înțeles al termenului, riscăm să producem specialiști în arta disimulării. Adică duplicitari sau actori neîntrecuți în „a mima încadrarea în epocă”. Consecințele vor fi catastrofale nu numai pentru instituție, ci în egală măsură pentru societate și regimul democratic.

RED.: Există în lume șefi ai serviciilor speciale, independenți și echidistanți față de spectrul politic? În România ar putea fi descoperite asemenea „personalități”?

C.T.: Profesionalismul de bună calitate în lumea serviciilor de informații se măsoară în funcție de felul în care se răspunde unei singure politici. Este vorba despre politica interesului național, iar aceasta se stabilește prin consensul forțelor politice aflate la guvernare în cadrul strategiei de securitate națională. Deci există la marile servicii de informații asemenea personalități promovate de sistem, în care oamenii politici au toată încrederea. La noi, cu toate imperfecțiunile instituționale dovedite până acum, consider că la ora actuală se dispune de un corp de buni profesioniști, chiar personalități, unele încă anonime, care s-ar putea bucura de un asemenea statut al independenței și echidistanței politice în cazul în care ar deveni publice. Mai mult, ca urmare a experienței din ultimii ani, căpătată și în învățământul

universitar civil, vă pot spune că avem rezerve inepuizabile pentru acest domeniu. Totul, dar absolut totul,  ine de încredere. Să fie limpede pentru toată lumea: nu suntem o na iune de delatori, a a cum s-a creat imaginea privită prin perspectiva dosarelor prăfuite din arhiva fostei Securit  i. De ce nu se recunoa te că noi românii avem calit  i de a ne servi  ara  i pe frontul secret? Fără o astfel de recunoa tere nu vom putea vorbi despre personalități independente  i echidistante.

RED.: Care sunt efectele pe termen mediu  i lung ale „epurării” SRI de fo tii „securi ti”?

C.T.: Depinde de felul în care vor fi trata i în continuare. Dacă ar fi să se aplice „teza izolării”, după cum a propus un editorialist într-o gazetă cu mare audien  , în sensul ca fo tii securi ti  i colaboratorii lor să nu mai fie b ga i în seamă, „nici măcar să nu li se mai răspundă la bună ziua”, atunci înseamnă că s-ar aplica un tratament discriminatoriu, că s-ar încerca excluderea din societate a unor oameni pe criterii absolut aberante. Practic, s-ar continua, într-o altă formă, „opera” terorii revoluționare antisecuriste declan at  în decembrie 1989.  n această nefericită ipostază,   i vor face loc, foarte repede, frustrările, iar serviciile de informații ale   rilor care se află pe baricada opusă României  i alia ilor ei vor  ti să exploateze la maximum acest fenomen în detrimentul intereselor noastre de securitate. Dacă cei ce doresc ca românii să trăiască bine ac ioneaz ,  i probabil că o fac, pentru securitatea tuturor, înseamnă că nimeni nu poate fi exclus, nici măcar pe cei epura i atât de t rziu, cam 15 % din totalul angaja ilor, a a cum rezultă din statisticile oficiale.  n rest, individualitatea participativă  i moralitatea  in de felul în care fiecare va  ti să- i gestioneze integrarea în societatea civilă. Fiecare după puterile  i valoarea lui. O societate care, desigur, repet, nu-i exclude, ci dimpotrivă, ca orice democra ie, le oferă o egalitate de  anse tuturor. Efectele vor fi, în această situație, benefice. Sau, a a cum spunea marele Nicolae Iorga, în 1916, referitor la comportamentul bunilor români în fața presiunilor spionilor care veneau la noi de pretutindeni: vom  ti „să tăcem  i să-i refuzăm” cu elegan   în beneficul interesului național.

RED.: *Publicarea listei cu numele tuturor ofițerilor care au activat în „Securitate” între 1948-1989...*

C.T. : E o chestiune destul de pretențioasă. Înseamnă ani buni de cercetare serioasă. Problema e cui folosește, în afara adeptilor exclusivismului? Pe de altă parte, nu cred că se va putea realiza vreodată o listă completă. Lipsesc dosarele de cadre ale consilierilor și ofițerilor sovietici acoperiți din perioada cruntei represiuni a anilor '50, dar și a ofițerilor români acoperiți din anii '70 - '80. Mulți, foarte mulți au decedat. Să nu uităm că instituția Securității fostului regim era o imensă birocrație, ca de altfel orice altă instituție de acest gen. Peste 60% lucrau în structuri tehnice. Revin, cui folosește publicarea listei cu ofițeri care au lucrat în domeniul informaticii, arhivei, a investigațiilor, filajului, tehnicii operative, transportului corespondenței secrete, administrației, parcului auto etc, ca să dau doar câteva exemple. În nici un caz interesului național. Poate adversarilor noștri, avizi să cunoască orice detaliu privind moștenirea regimului democratic în acest domeniu.

RED.: *„Securiștii” pensionați în perioada imediat următoare își vor căuta de lucru evident în activități apropiate domeniului lor de expertiză...*

C.T. : Și dacă lucrurile merg spre normalitate, chiar își vor găsi foarte repede de lucru. Majoritatea celor epurați au fost angajați în Securitate în anii '80, fiind absolvenți dintre cei mai merituoși, unii chiar șefi de promoție, ai universităților civile: juriști, ingineri, profesori, medici, economiști, informaticieni, psihologi, sociologi etc. Să nu uităm că acum se află în plină maturitate profesională, ceea ce înseamnă că cel puțin 10-15 ani de-acum înainte mai pot fi utili. În țările în care democrația este consolidată, chiar instituția are grijă de cei ce doresc să mai muncească, adică să fie utili societății. Au destule oferte de unde pot să-și aleagă. Numai că în astfel de societăți există un cult pentru domeniul *intelligence*-ului și un respect deosebit față de ofițerii de informații, activi sau de rezervă. Dacă vrem să ne integrăm cu adevărat în astfel de societăți va trebui să dăm, încă de pe acum, suficiente semnale că ne aflăm pe drumul cel bun urmând asemenea exemple. În

sens contrar, riscăm să ne autoizolăm în lumea bună a democrațiilor, chiar dacă ne va fi acceptată integrarea de formă, adică la periferie.

RED.: Este posibil ca o unitate a SRI să-i lucreze informativ în viitor pe foștii securiști?

C.T.: Toate serviciile de informații dispun de structuri specializate în protecția fostelor cadre. Protecția contrainformativă este absolut necesară, întrucât instituțiile similare aflate pe baricada opusă îi pot atrage la colaborare în schimbul unor avantaje materiale, asemenea eforturi fiind mai ușoare acolo unde nivelul de trai este mai scăzut și presiunea tentațiilor este mai mare. Dar a face din foștii securiști o problemă de securitate națională actuală, fără motive constituționale este o mare prostie, un abuz și o gravă încălcare a drepturilor omului.

A consemnat Maria Ilie

NOUL CONCEPT STRATEGIC AL NATO: CE ROL VA JUCA INTELLIGENCE-UL  N COMBATEREA TERORISMULUI?

Anul 2010 pare a fi un an de turnur  pentru viitorul NATO, fiind marcat de *Summit*-ul de la Lisabona, programat pentru 19-21 noiembrie, unde statele membre vor dezbate reconfigurarea Conceptului strategic al acestei organizații, concept care nu a mai suferit modificări majore din 1999, chiar dacă evenimente cruciale (cum ar fi atentatele teroriste din 11 septembrie 2001) au bulversat securitatea internațională. Este de notorietate faptul că, pentru a conferi legitimitate declan  rii războiului împotriva terorismului internațional, la demararea campaniei militare din Afganistan, în 29 septembrie 2001, a fost invocat articolul 5 al Tratatului Atlanticului de Nord.

La acel moment, pentru ca angajamentul NATO de apărare colectivă să reprezinte o realitate  i în domeniul combaterii terorismului, statele membre au creat un grup de ac iune comună, ca parte integrantă a For ei de Ac iune Comună (CJTF), organism structurat pe decizia de reconfigurare a Alian ei după  ncheierea Războiului rece¹.

Totu i,  ncep nd cu războiul din Afganistan  i până în prezent, NATO pare că nu s-a dovedit capabil să se reorienteze din punct de vedere institu ional, pentru a lupta împotriva terorismului. Este drept că a fost adoptat un număr de inițiative pentru îmbunătăţirea capacităţilor în combaterea terorismului, inclusiv o strategie de intervenție militară împotriva grupărilor teroriste  i a statelor care le sus in, însă rolul limitat jucat în campania antiteroristă la nivel internațional indică faptul că alia ii nu au căzut încă de acord dacă lupta împotriva terorismului ar trebui să devină una dintre cele mai importante misiuni ale NATO².

Ce-i drept, programatic vorbind, ulterior atentatelor teroriste din 11 septembrie 2001, concep iile  i doctrinele NATO au fost revizuite pentru a face fa   amenin  rii terorismului internațional. Cel mai important document al Alian ei în această privin   este *„Concep ia Militară de Apărare a NATO  mpotriva Terorismului”*, convenită la *Summit*-ul de la Praga din noiembrie 2002.

Noua concep ie militară a NATO stabilea contribu ia forțelor militare ale Alian ei în lupta internațională împotriva terorismului  i definea acțiunile NATO în scopul apărării  i protec iei împotriva atacurilor teroriste sau amenințărilor din partea unei grupări teroriste împotriva popula iei, teritoriului și infrastructurii.

¹ Sloan, Stanley R: *Give NATO a Combined Task Force Against Terrorism*, www.iht.com

² Bensahel, Nora: *The Counterterror Coalitions: Europe*, RAND Corporation, 2003, www.rand.org

De asemenea, misiunea Alianței în Afganistan a reprezentat principalul subiect aflat pe agenda *Summit*-ului NATO de la Riga, din noiembrie 2006. Necesitatea implementării unui nou „Concept Strategic” nu s-a aflat însă nici pe agenda acestui *Summit*, fapt datorat divergențelor de viziune dintre „vechea Europă” și SUA. SUA văd o Alianță globală, gata să intervină în orice loc din lume unde există un conflict, în vreme ce aliații vest-europeni cred că NATO nu trebuie să se angreneze în misiuni în zone îndepărtate, în detrimentul asigurării securității interne a statelor membre, permițând astfel grupărilor teroriste să acționeze pe teritoriul național, cum s-a întâmplat în Spania (martie 2004) și Marea Britanie (iulie 2005).

Cu privire la reconfigurarea Conceptului strategic al NATO, Anders Fogh Rasmussen, Secretarul General al acestei organizații, a menționat că scopul acestei organizații politico-militare este de a crea o “umbrelă comună de securitate” (*a shared ‘security roof’*). Problema care se ridică este cum o organizație de apărare colectivă ca NATO va reuși să se transforme și să găsească soluții pentru amenințări precum cea teroristă, proliferarea traficului de droguri sau a armelor de distrugere în masă și, nu în ultimul rând, războiul din Afganistan!

În acest sens, unul dintre cei mai reputați specialiști americani în relații politice internaționale, profesorul Stephen Walt de la Universitatea Harvard, și-a manifestat scepticismul cu privire la viitorul NATO, într-un interviu acordat revistei *Foreign Policy*. Printre motivele invocate de Stephen Walt în acest sens se află și lipsa unei voințe politice a statelor membre NATO de a aloca fonduri pentru cheltuieli militare, precum și lipsa unei soluții victorioase pentru războiul din Afganistan.

Mai ales că, după atentatele teroriste din 11 septembrie 2001, administrația Bush a promovat o imagine victorioasă în lupta cu grupările teroriste, susținând că operațiunile militare din Afganistan au fost doar începutul războiului împotriva terorismului internațional. Guvernul american a recurs la personalizarea acestui conflict, Osama bin Laden fiind identificat cu „inamicul public nr. 1”. Campania militară din Afganistan, unde operațiunile militare (raiduri aeriene, descinderea infanteriștilor marini etc.) erau ușor de filmat și localizabile geografic, a fost identificată cu „războiul împotriva terorismului”.

În ceea ce privește mandatul NATO privind combaterea terorismului, ca atribuții ce decurgeau din declararea războiului împotriva terorismului internațional în Afganistan, acesta viza următoarele obiective:

- îmbunătățirea cooperării în culegerea de informații;
- asigurarea securității naționale a statelor membre care se confruntă cu o amenințare teroristă sporită, ca urmare a rolului jucat în campania antiteroristă internațională;

- sporirea măsurilor de securitate a bazelor militare ale SUA  i ale alia ilor lor, aflate pe teritoriul statelor membre NATO;
- asigurarea unui sprijin logistic statelor membre NATO, în scopul reorganizării capacit  ilor militare  i de culegere de informații pentru a acționa împotriva amenin  arilor teroriste;
- acordarea autoriza iei de survolare a spa iului aerian al NATO Statelor Unite  i alia ilor din cadrul coali iei interna ionale antiteroriste;
- desf  urarea forțelor navale NATO  n Marea Mediterană;
- opera ionalizarea capacit  ilor din cadrul "Programului NATO de Prevenire a Conflictelor  i de Monitorizare a Zonelor de Conflict" pentru identificarea acelor regiuni care ar putea găzdui baze logistice ale grupărilor teroriste³.

Din punct de vedere strategic, este evident că for ele armate conven ionale se confruntă cu limitări serioase atunci când este vorba despre un război asimetric, purtat în zone izolate, caracterizate de condiții climatice ostile, relief muntos, inaccesibil, împotriva unor inamici care se confundă cu componenta etnică  i religioasă locală, foarte greu de identificat  i localizat.

Un astfel de război, cum este  i cel din Afganistan, este un război informa ional în care atacul armat chirurgical ( n special aerian) este inutil în absen a *intelligence*-ului. Nu puterea de foc, nu lipsa mobilit  ii reprezintă neajunsul, ci capacitatea de a avea acces la informații în timp util. Organizarea Al Qa da de tip „re ea”, necunoa terea reliefului, a dialectelor, obiceiurilor locale, dublate de ermetismul cultural al lumii musulmane face ca accesul la informa ia de valoare să fie foarte dificil pentru o persoană din exteriorul acestei lumi.

A adar, una dintre pu inele op iuni viabile de culegere de informații referitoare la activitatea acestor celule teroriste este penetrarea acestora cu surse secrete umane, *de încredere*, capabile să furnizeze informații în timp util, pentru a putea fi prevenită comiterea unor atentate.

Nu  nt mpl tor accentul este pus pe „de încredere”, fiind cunoscute multe situații, atât în cazul Hezbollah  i HAMAS, c t mai ales în ceea ce privește Al Qa da sau grupările teroriste afiliate acesteia, în care ofițeri de informații au plătit cu viața încercarea de a recruta surse secrete umane care să le permită ob inerea de informații din interiorul grupărilor teroriste menționate.

Cel mai recent exemplu este atentatul terorist de la baza americană Chapman din provincia Khost, Afganistan, în urma căruia au fost ucise opt persoane, între care  apte agen i CIA.

³ *** *Statement to the Press by NATO Secretary General, Lord Robertson, on the North Atlantic Council Decision on Implementation of Article 5 of the Washington Treaty Following the 11 September Attacks Against the United States, October 4, 2001, www.nato.int*

Mustafa Abu al-Yazid, numărul 3 din Al Qaīda, a declarat că atacul împotriva bazei *Chapman* a fost o răzbunare pentru moartea liderului taliban Baitullah Mehsud, precum i a doi lideri Al Qaīda, Abu Saleh al-Somali i Abdullah Saeed al-Liby. Primii doi au fost uciși în bombardamente ale unor avioane fără pilot aparinnd CIA. Această declarație a fost confirmată de informații provenite din surse americane, conform cărora agenii CIA din baza *Chapman* acionau în vederea localizării bazelor logistice Al Qaīda i talibane din Pakistan i Afganistan, pentru a deveni inte ale atacurilor aeriene ale avioanelor fără pilot ale NATO.⁴

Atacatorul a fost identificat ca fiind Humam Khalil Abu-Mulal al-Balawi, a cărui misiune din partea CIA, era să-i localizeze pe membri nucleelor jihadiste din regiune. Acesta fusese invitat în baza CIA, în data de 30 decembrie 2009, după ce, în prealabil, anunase ca deine informații despre Ayman al-Zawahiri.

Ca o concluzie sumbră a acestui atentat, în încercarea de a identifica „miezul slab” al strategiei de purtare a războiului din Afganistan, Barack Obama declara că soluia este acoperirea nevoii acute de informații.

Ca o concluzie operaional, culegerea de informații reprezintă elementul-cheie al acțiunilor antiteroriste. Nefastul episod 11 septembrie 2001, atentatul asupra navei americane *USS Cole* sau atentatele sinucigae din Irak i Afganistan reprezintă un semnal de alarmă în vederea sporirii cooperării internaionale în domeniul culegerii de informații.

Un accent important în culegerea de informații privitoare la ameninrile teroriste vizează elaborarea unor strategii de obinere de informații necesare pentru prevenirea i contracararea acțiunilor grupărilor teroriste sau cel puin pentru minimizarea efectelor acestora. De menționat că modul de aciune al grupărilor teroriste, comiterea de atentate de către celule reduse numeric i puternic motivate de fanatismul religios sau de ideologia extremistă, reprezintă un element de dificultate sporită în penetrarea cu surse secrete umane a acestora.

Infiltrarea unor surse de informații în cadrul unor grupări teroriste de genul Al Qaīda reprezintă însă o necesitate stringentă. O dovadă clară a efectelor dezastruoase ale potenialului scăzut al surselor secrete umane în interiorul acestei grupări este insuccesul atacurilor asupra unor tabere de instrucie de pe teritoriul Afganistanului, presupuse ca fiind locuri în care s-ar afla Osama bin Laden, insucces cauzat de informațiile imprecise deținute!

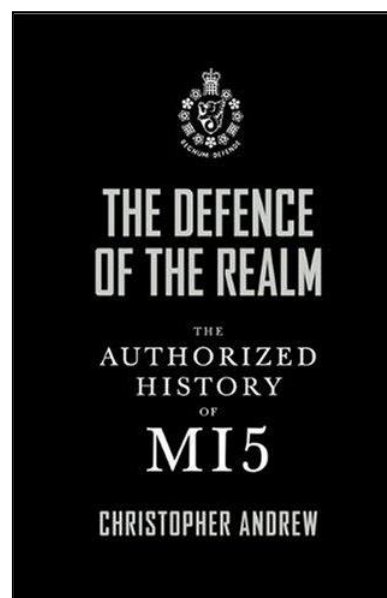
Conf. univ. dr. Cristian Barna

⁴ Novac, Adrian: *Atentatul împotriva bazei CIA din Afganistan a fost o razbunare pentru asasinarea unor lideri Al-Qaīda*, www.hotnews.ro, 7 ianuarie 2010

„APĂRAREA REGATULUI”: O CARTE DE ISTORIE CARE FACE ISTORIE

În 1957, când Rab Butler a devenit ministru de interne în guvernul Marii Britanii, având în coordonare și Serviciul de Securitate, mai cunoscut publicului larg drept MI5 – „codul” sub care a fost înființat în urmă cu 100 de ani – demnitarul englez nu știa nici măcar unde se afla sediul serviciului pe care îl coordona. La nivelul anilor '70, nici un document al acestui serviciu nu fusese declassificat și transmis arhivelor naționale, iar cercetătorii nu-și puteau nici măcar imagina că așa ceva s-ar fi putut întâmpla.

Și totuși, inimaginabilul s-a produs, la 100 de ani de la înființarea Serviciului de Securitate al Marii Britanii, marcată în 2009 și prin apariția lucrării „*Apărarea regatului – Istoria autorizată a MI5*”¹, aparținând profesorului Christopher Andrew, cunoscut specialist în istoria serviciilor speciale britanice, căruia serviciul i-a încredințat încă din 2002 sarcina elaborării unei astfel de lucrări. Profesorul Andrew a avut acces nelimitat la arhiva serviciului ce conținea circa patru sute de mii de dosare, totalizând câteva milioane de documente, despre care autorul sublinia că nu au cum să ofere o imagine distorsionată a activităților și operațiunilor serviciului, întrucât cei ce elaboraseră documentele respective nici nu-și puteau imagina că acestea ar fi putut fi citite de către cineva din afară.

¹ Christopher Andrew, *The Defence of the Realm. The Authorized History of MI5*, Allen Lane - An imprint of Penguin Books, Londra, 2009, 1032 pag. Titlul lucrării este o trimitere la deviza în limba latină a MI5, „*Regnum Defende*”.

După cum se cunoaște, Serviciul de Securitate al Marii Britanii are atribuții vizând contracararea amenințărilor la adresa securității naționale – în prezent aceste activități sunt, în ordine, antiterorism, contraspionaj, contracararea proliferării armelor de distrugere în masă, a fenomenului crimei organizate și antisubversiune (informații interne) – prioritățile în activitatea și în alocarea resurselor fiind revizuite în funcție de evoluțiile pe plan intern și internațional, în baza unei strategii de securitate națională elaborată de Consiliul Securității Naționale, organism guvernamental. Chiar dacă textul unei legi proprii de organizare și funcționare a fost adoptat abia în 1989 (cu modificări în 1996), Serviciul de Securitate a acționat și acționează într-un cadru legal complex ce permite supervizarea sa de către puterile executivă, legislativă și judecătorească. Controlul vizează legalitatea activităților, dacă acestea sunt necesare și adecvate, corectitudinea priorităților operaționale și eficiența alocării resurselor. Alte prevederi legale au în vedere protejarea cu strictețe a informațiilor gestionate de Serviciu și a surselor acestora.

Apariția lucrării a fost posibilă în contextul unei profunde transformări a serviciului britanic, a cărui conducere a realizat, la începutul decadei '90, necesitatea „spulberării miturilor”, după cum declara în 1992 Stella Rimington, primul director al MI5 al cărui nume a fost făcut public (și prima femeie care a ocupat acest post). În următorii ani, serviciul a început să angajeze personal prin anunțuri în ziare și să transmită documente la arhivele naționale, iar după 10 ani angaja un istoric oficial.

Actualul director al MI5, Jonathan Evans, care a prefăcut lucrarea, a indicat implicit obiectivul major al acesteia, subliniind că *„pentru a obține înțelegerea și sprijinul public, de importanță vitală pentru succesul constant al Serviciului, este nevoie să comandăm o istorie „deschisă”, publicabilă și nu una „cu circuit închis” destinată consumului intern. Era de asemenea important ca lucrarea să fie scrisă de un istoric independent, care să evalueze obiectiv succesele și eșecurile Serviciului din prima sa sută de ani”*.

Complexitatea subiectului – este vorba de 100 de ani din istoria țării, iar Serviciul de Securitate este, în oricare stat modern, unul dintre făuritorii de istorie – a fost, poate, dificultatea cea mai ușor de gestionat, chiar dacă, fiind

vorba de documente secrete, cititorul poate avea impresia că unele lucruri au rămas nespuse. De altfel, directorul MI5 ne avertizează din start că „*Serviciul de Securitate este, desigur, o organiza ie a cărei activitate trebuie să r m n  în mare parte secretă. Facem aceasta pentru protejarea celor care ne împărtăşesc informațiile pe care le deţin, pentru asigurarea condi iilor ca aceşti oameni şi alţii să poată face în continuare cu toată încrederea această muncă şi pentru a-i împiedica pe cei ce vor să facă rău acestei  ri şi poporului său să ob in  informațiile prin care să-şi pună în aplicare planurile*”. Cu toate acestea, Christopher Andrew nu numai că nu a neglijat nimic din masa de documente la care a avut acces, ci le-a completat cu rezultatul numeroaselor discu ii pe care le-a purtat cu foşti membri ai Serviciului, precum şi cu o bogată listă de lucrări pe aceeaşi temă, care include, între altele, şi informațiile KGB prezentate în „arhivele Mitrohin”. La rândul său, directorul Jonathan Evans precizează că „*Istoria, în forma sa publicată, include informații dăunătoare sau deranjante pentru Serviciu. Nu au fost însă omise dec t informațiile a căror dezvăluire ar prejudicia securitatea statului...*”

Istoria MI5 a fost  mp r it  de Christopher Andrew în etape corespunzătoare cu perioadele în care o anumită problematică a constituit domeniu prioritar de activitate a serviciului: „*amenin area germană*” (1909-1919), „* ntre războaie*” ( n care este abordată gestionarea de către MI5 a amenințărilor de natură ideologică, respectiv comunismul şi nazismul), „*al doilea război mondial*” (cu prezentarea pe larg a opera iunii de „ ntoarcere” a agen ilor germani şi dezinformare a adversarului, dar şi cu referiri la penetrarea serviciilor speciale engleze de către sovietici), „*războiul rece timpuriu*” (până în 1970, etapă marcată în principal de eforturile MI5 pentru contracararea penetrării de către KGB, considerată încheiată o dată cu expulzarea din Marea Britanie a 105 cetăţeni sovietici acuzaţi de spionaj), „*războiul rece t rziu*” (etapă în care se urmăreşte modul în care priorităţile MI5 au fost reorientate, în principal prin creşterea ponderii antiterorismului). Ultima etapă, „*după războiul rece*”, analizează transformările recente ale MI5, inclusiv după momentul 9/11.

Concluziile profesorului Andrew subliniază dificultatea istoricului de a evalua performan a unui serviciu de informații, în măsura în care „*succesul*

unui serviciu de securitate poate fi mai bine evaluat prin lucrurile care nu se  nt mpl  (prin defini ie necuantificabile) dec t prin cele care au loc". Ceea ce este însă pus în eviden a de autor este că, * n primul său centenar, Serviciul de Securitate a trebuit să se reorienteze în mai multe r nduri, în raport cu amenin ari la adresa securităţii naționale de cele mai multe ori greu, dacă nu chiar imposibil de prevăzut*".

Lucrarea prezintă în detaliu  i aduce o perspectivă reală asupra operațiunilor MI5 care, prin succesul dar  i prin e ecul lor, au adus serviciul pe primele pagini ale ziarelor  i l-au făcut subiect de literatură  i filme. Amatorii de senz tional vor găsi cu siguran a interesante episoade „pe gustul lor”, cum este cel în care, pentru a atrage atenția asupra pericolului reprezentat de Germania nazistă,  eful MI5 i-a prezentat premierului Neville Chamberlain informații privind modul insultător în care Hitler se referea la persoana sa.

Pentru noi, cei care citim lucrarea  i din perspectiva „meseriașului” dintr-un serviciu de informații, elaborarea unei asemenea lucrări reprezintă un moment semnificativ  i o mare performan a mai ales în măsura în care „Istoria autorizată” constituie rodul muncii comune a istoricilor  i membrilor Serviciului de Securitate britanic. Christopher Andrew a lucrat cu două echipe, una la nivelul Serviciului  i una în cadrul Universităţii Cambridge, care au reușit să integreze materialul arhivistic al MI5 cu cel publicat, dar  i cu numeroasele mărturii culese de la fostele cadre. Prin această colaborare de excep ie, *„Apărarea regatului”* reprezintă mai mult dec t o istorie a MI5, devenind chiar parte a istoriei acestui serviciu. Existen a unei astfel de lucrări nu poate fi dec t benefică  i de dorit pentru orice serviciu de informații a cărui condi ie principală de eficiența este capacitatea anticipativă, căci, după cum remarca Winston Churchill (excelent evocat de Christopher Andrew în finalul „Istoriei”), *„cu c t prive ti mai departe înapoi, cu atât po i vedea mai departe înainte”*.

Maria Ilie

O CARTE DESPRE RĂZBOIUL DIN SPATELE RĂZBOIULUI RECE

Editura Militară și-a sărbătorit cei cincizeci de ani de bogată și rodnică existență printr-o ediție de excepție a colocviilor „Polemos” urmate de salonul de carte cu același nume, care au avut loc la București la jumătatea lunii octombrie a.c. Spunem „de excepție”, întrucât aceasta este și impresia pe care a lăsat-o prima manifestare „Polemos” din acest an, respectiv lansarea printr-un colocviu a primului volum al monumentalei lucrări *„Cu astfel de prieteni... Războiul clandestin al blocului sovietic împotriva României”*¹, aparținând cercetătorului american Larry L. Watts.

Cunoscut specialist în problematica României și cunoscător al țării noastre încă din anii '80, dar în același timp și specialist în domeniul serviciilor de informații, Larry Watts a fost, direct sau indirect, implicat în complexul proces de transformare post-comunistă a serviciilor speciale românești, etapă esențială a integrării țării noastre în sistemele de securitate euroatlantice. Larry Watts și-a depășit însă cu mult statutul de „consilier” aducător de „modele noi”, încercând să descopere, prin studiu și cercetare aprofundată a unui vast material ce acoperă aproape întreaga istorie a României moderne, resorturile și mecanismele care au făcut ca evoluția țării noastre să fie unică în această parte a Europei.

Rezultatul este o lucrare ce descoperă cititorului – așa cum rezultă din documente oficiale – adevărata atitudine, persistentă de mai bine de o sută de ani, față de România a regimurilor din țările „vecine și prietene”, cu deosebire a Uniunii Sovietice, precum și amploarea și agresivitatea cu care aceste state, mai ales „marele prieten de la Răsărit”, au acționat pentru menținerea sub control a României și pentru contracararea oricăror demersuri românești, fie ele pe plan intern sau internațional, vizând distanțarea de blocul sovietic și realizarea intereselor naționale.

După cum au apreciat la unison distinșii participanți la colocviu, între care îi menționăm pe acad. Dinu C. Giurescu, prof. univ. dr. Ioan Scurtu și prof. univ. dr. Mihai Retegan, lucrarea are la bază o documentație „copleșitoare”² – bibliografia primului volum cuprinde un număr de 803 titluri – însă impresionează mai ales faptul

¹ Larry L. Watts, *With Friends like This... The Clandestine War of the Soviet Bloc against Romania*, Editura Militară, București, 2010, 733 pag.

² Între care ne face plăcere să menționăm că se află și două articole apărute în revista *Vitralii-lumini și umbre*

că Larry Watts nu a trecut nimic sub tăcere, indiferent de sensibilitățile pe care le-ar fi putut deranja, ceea ce – au recunoscut chiar participanții la colocviu – este încă greu de presupus că ar fi făcut omologii săi români. Avem convingerea că dacă lucrarea va fi tradusă în românește, multe din paginile sale ar face imediat senzație în *mass-media*. Larry Watts recunoaște că el însuși a fost surprins de „*gradul de ostilitate reflectat în frecvența și agresivitatea atacurilor la adresa României în cadrul reuniunilor interne ale Tratatului de la Varșovia, pe aproape toate problemele legate de coordonarea la nivelul blocului sovietic, gradul de atenție și volumul resurselor utilizate de cei loiali Moscovei pentru contracararea României, și, în contrast, persistența cu care sursele din Tratatul de la Varșovia își asigurau interlocutorii occidentali că opoziția României față de Moscova era fie iluzorie, fie inconsecventă (sau, în mod paradoxal, ambele deodată)*”.

Un alt aspect de noutate pentru cercetarea istorică a problemelor românești este perspectiva nouă din care este abordat materialul studiat, și anume aceea a unui experimentat analist, bun cunoscător al muncii și serviciilor de informații din ambele părți ale Cortinei de Fier. Larry Watts nu ezită să analizeze cu aceeași măsură și modul în care serviciile de informații occidentale, cu deosebire cel american, au abordat datele de care dispuneau în legătură cu această parte a Europei și să sublinieze, printre altele, consecințele nefaste pentru analiștii de informații americani ale lipsei informațiilor din surse umane pe spațiul România. Un alt aspect deosebit de interesant relevat de autor este și faptul că informațiile, parvenite aproape exclusiv pe canale „mediate” (mai ales pe filieră poloneză ori maghiară) și puternic influențate de „măsurile active” întreprinse de serviciile sovietice ce au avut ca obiect România, au făcut ca, în final, punctele de vedere cu privire la țara noastră prezentate la nivelul decidenților politici americani să fie cvasi-permanent controversate.

O caracteristică semnificativă ce deosebește lucrarea lui Larry Watts de ceea ce îndeobște vedem la această categorie de studii este volumul impresionant de note de la sfârșitul fiecărui capitol. Acestea se citesc cel puțin cu același interes ca și lucrarea de bază, întrucât conțin nu numai trimiterile bibliografice aferente textului ci și foarte interesante interpretări ale autorului. Acesta ne face astfel să înțelegem mai bine modul în care evenimente și acțiuni care sunt aparent de domeniul „trecutului” își fac simțite și astăzi consecințele, într-o manieră care i-ar face invidioși pe toți autorii de „scenarii dâmbovițene”, dacă aceștia și-ar da osteneala să citească o lucrare atât de serioasă și de bine documentată. Nu ne rămâne decât să așteptăm cu și mai mult interes volumul al doilea al lucrării pentru ca, împreună cu Larry Watts, să scoatem la lumină „*relaționări despre care doar se specula sau erau chiar de neimaginat și care la rândul lor aruncă o nouă lumină asupra unor comportamente și atitudini ce au persistat mult timp după ce comunismul și-a dat ultima suflare*”.

Maria Ilie

“VITRALII – LUMINI ȘI UMBRE” – PREZENȚĂ CONSTANTĂ ȘI APRECIATĂ DE SPECIALȘTI ȘI MARELE PUBLIC

După un an de prezență în peisajul publicațiilor românești ce abordează tematici de istorie recentă, ne face plăcere să prezentăm și acum, ca în fiecare număr anterior, mesajele primite la redacție privind modul în care revista *“Vitrallii – Lumini și umbre”* este primită în mediile instituționale preocupate de problematica securității naționale, în presa de specialitate precum și în rândul marelui public.

- Numărul 4/2010 al revistei a fost prezentat, la 17 septembrie a.c., la Muzeul Unirii din Iași, în cursul dezbaterii intitulate „Istoria cărții. Cărțile istoriei”, organizată în cadrul celei de-a XXV-a ediții a prestigioasei manifestări „Zilele academice ieșene”, sub egida Centrului de Istorie și Civilizație Europeană.

Au fost prezenți președintele filialei din Iași a Academiei Române, acad. Viorel Barbu, directorul complexului muzeal „Moldova”, prof. Irina Stratulat, cercetători, profesori și specialiști în domeniul istoric și arhivistic, membri ai sucursalei Iași a ACMRR-SRI, precum și un numeros public. Revista a fost prezentată de redactorul-șef, prof. univ dr. Cristian Troncotă, care a informat auditoriul cu privire la obiectivele demersului editorial inițiat de ACMRR-SRI, subliniind importanța recuperării memoriei orale și a măsturiilor foștilor ofițeri de informații pentru istoricul practician, dar și pentru iubitorii adevărului istoric.

La rândul său, col. (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI, a făcut o expunere privind rolul serviciilor de informații în diversele etape de evoluție a statelor moderne, inclusiv a României din perioada regimului comunist, rolul lor în actualitate, implicațiile și consecințele nerespectării

de către decidentul politic a analizelor și concluziilor oferite de aceste structuri de specialitate.

Moderatorul dezbaterii, prof. univ. dr. Gheorghe Buzatu, directorul Centrului de Istorie și Civilizație Europeană, a subliniat în intervențiile sale de pe parcursul dezbaterilor importanța pe care cercetătorul istoric trebuie să o acorde și memoriei actorilor istoriei, între se numără și ofițerii de informații care au participat la evenimente cu semnificație pentru România.

Manifestarea a fost reflectată în presa locală, iar președintele ACMRR-SRI, col. (r) Filip Teodorescu, a fost invitatul Studioului Iași al TVR căruia i-a acordat un interviu.

- Prestigioasa revistă „**Lumea**” a preluat, în numărul 10 (211)/2010, în cadrul rubricilor „*Cultura de securitate*” și, respectiv, „Trecutul de lângă noi”, trei articole apărute în numărul 3 al revistei noastre.
- În ziarul „**Informația Harghitei**” din 17-17 iulie a.c. găsim, sub titlul „**Veteranii din serviciile de informații confirmă: Am ajuns acolo unde s-a vrut atunci...**”, semnat de G. Mihail, o interpretare interesantă a materialelor inserate în numărul 3 al revistei „Vitrării – Lumini și umbre”, care „descifrează mai departe jocurile de interese cărora România le-a devenit victimă... De fapt, pentru că i-am supărat când pe unii când pe alții, am ajuns acolo unde s-a vrut atunci, și ni se conturează destinul unui oarecare bantustan african, care pupă mâna stăpânului ce-și investește aici mărunțișul...”
- În numărul său din 28 august a.c., **cotidianul „Crai Nou” din Suceava** relevă, sub semnătura directorului său, Dumitru Teodorescu, câteva din materialele „**De citit**” din revista „Vitrării – Lumini și umbre”, subliniind, între altele, că autorii articolelor „*par a dovedi cu prisosință că au dreptate și că, în condițiile în care fosta Securitate a declarat non-combat în decembrie, deci nu s-a implicat armat în evenimente, ea poate fi cu greu acuzată de «terorismul» fervent al acelor zile*”.
- Prezentând revista „Vitrării – Lumini și umbre”, **cotidianul „Teleormanul”** din 7 septembrie a.c. subliniază că aceasta cuprinde un „*bogat conținut de date din zona serviciilor de informații, a structurilor*

profesionalizate sau a celebrităților din domeniu, susținute de un bogat material ilustrativ”.

- Sub titlul **„O publicație de luat în seamă: Vitralii – lumini și umbre”**, ziaristul Ion Alecu publică în **cotidianul ialomițean „Știrea”** din 24 septembrie a.c. un comentariu în care, mărturisindu-și scepticismul inițial, subliniază că, lecturând revista, a constatat, *„cu surprindere, dar, mai ales, cu bucurie”*, că aceasta nu este *„una oarecare, ci o revistă de istorie, de istorie contemporană, de istorie în fierbere, un demers, de fapt, întru scrierea istoriei, fără prejudecăți, fără patimă și, mai ales, fără ură, din tot ceea ce înseamnă informație clasificată. Informație care să lumineze, nu să manipuleze”*.
- **„Gazeta Oltului”** din 16 octombrie a.c. subliniază în articolul **„Secrete la vedere”** că, prin intermediul revistei „Vitralii”, *„istorici cu renume, oameni de cultură, «grei» ai serviciilor secrete românești, jurnaliști de calibru doresc să transmită generației actuale și celor viitoare un mesaj care nu trebuie uitat: SERVICIILE SECRETE ALE ROMÂNIEI AU FOST, ȘI PROBABIL VOR MAI FI ÎN ELITA MARILOR SERVICII DIN LUME!*
Decembrie 1989 a fost abordat și analizat, fără nici o rețineră, așa cum l-au trăit și perceput oamenii de informații, istoricii: oportun, precis și realist”.
- Prezentând numărul 4 al revistei în **cotidianul sibian „Tribuna”** din 23 octombrie a.c., sub titlul **„O revistă cât o carte”**, jurnalistul N.I. Dobra caracterizează „Vitralii – Lumini și umbre” drept *„o publicație serioasă, scoasă de oameni serioși (profesori universitari doctori, generali în rezervă, cercetători în istorie și în știința militară)... De citit și de meditat”*.
- **Săptămânalul „Amprenta”**, ce apare sub egida IPJ Buzău publică, în numărul 787 (18-24 octombrie), o prezentare a numărului 4 al revistei „Vitralii - Lumini și umbre” în care jurnalista Valentina Bucur concluzionează că *„prin subiectele abordate, mai ceva ca într-un roman de acțiune,...chiar îți pare rău că se termină. Cel care a citit un numr al acestei reviste cu siguranță că va face tot posibilul pentru a intra în posesia și a următorului”*.

ACTIVITĂȚI RECENTE ALE ASOCIAȚIEI

- Reuniunile Colegiului Central al ACMRR-SRI au fost axate pe analiza problemelor stringente ale membrilor Asociației, îndeosebi protecția socială și asigurarea asistenței medicale adecvate vârstei și cerințelor acestora. Întrucât în această perioadă a existat o activă comunicare cu și între Sucursale, în cadrul ședinței Consiliului Director din luna septembrie s-a convenit ca la ședința Colegiului Central din luna octombrie să fie invitați și președinții de Sucursale pentru a analiza împreună problemele majore referitoare la interesele membrilor Asociației.
- Ședința Colegiului Central al ACMRR-SRI a avut loc în ziua de 15 octombrie a.c., iar la dezbateri au participat și președinții Sucursalelor Asociației. Au fost analizate probleme de interes pentru membrii acesteia, între care sarcinile rezultate din Programul de activități, stadiul realizării obiectivelor stabilite în documentele programatice, precum și măsurile ce se impun pentru realizarea prevederilor stipulate în noul Statut al Asociației, recent validat de Judecătoria Sectorului 2.

Au fost intens dezbătute problemele legate de protecția socială a membrilor Asociației și, în special, aspectele privind recalcularea pensiilor militare, participanții luând în dezbateri diferite posibilități de a-și apăra interesele, inclusiv posibilitatea ca, după primirea noilor decizii de pensionare, cei care consideră nemulțumitor rezultatul recalculării să conteste în justiție acest rezultat.
- În ziua de 18 septembrie a.c. a avut loc o întâlnire a președintelui ACMRR-SRI, col. (r) Filip Teodorescu și a unor membri ai colectivului redacțional al revistei „Vitralii” cu membrii sucursalei Iași a Asociației. La reuniune, la care a fost reprezentată și conducerea Direcției Județene de Informații Iași a SRI, au fost dezbătute probleme de actualitate ale vieții interne a Asociației, preocupările rezerviștilor și, nu în ultimul rând modalitățile de acțiune în contextul noii legislații privind recalcularea pensiilor militare.
- Sucursala Municipiului București a ACMRR-SRI a organizat o nouă excursie cu tematică istorico-recreativă de 6 zile în stațiunea Căciulata. Cei 45 de participanți au fost prezenți la “expedițiile” montane inițiate de conducătorul grupului, general de brigadă (r) Vasile Coifescu, la jocurile de societate, dar și la serata dedicată celor care în perioada respectivă au împlinit, un număr de ani, individual sau în cuplu.

Prezeni în viața i cultura cetii

- Semnalăm recenta apariie, la editura Universitii Naionale de Apărare, a lucrării „Infrastructuri Critice”, elaborată de o echipă de cercetători condusă de **col. (r) Marian Rizea**, cunoscut specialist în problematica securitii economice i autor a numeroase lucrări i articole privind problematica riscurilor securitii naționale i internaionale în procesul globalizării. Lucrarea, prefată de rectorul Universitii Naionale de Apărare, General locotenent prof. univ. dr. Teodor Frunzetti, aduce în atenie un subiect de interes, inserat i în recentul proiect al Strategiei Naionale de Apărare „*Pentru o Romnie care garantează securitatea i prosperitatea generaiilor viitoare*” – București elaborat în anul 2010.

Volumul, rod al cercetării aprofundate a domeniului abordat, se adresează deopotrivă mediului academic, societiilor de stat sau private, dar i instituiilor guvernamentale cu atribuții în managementul infrastructurilor critice deosebite.

- Un nou roman istoric al scriitorului **Ion Lupu**, membru al sucursalei Bacău a ACMRR-SRI, intitulat *Voievodul Martir*, a fost primit cu interes de public i de criticii de specialitate. Astfel, în revista de cultură i atitudine „Plumb”, nr.41 din august a.c., criticul Constantin Lovin menționează că „autorul ne fascinează i ne ncnt cu felul său de a pătrunde tainele adnci ale istoriei noastre medievale, cu modul în care scoate la lumină evenimente tăinuite sub vremi, ridicnd la viață eroi ai vremurilor trecute, care prin acțiunile lor închinată țării au contribuit la neatrnarea Moldovei. Cartea are dramatism, emoie i suspans, iar scrisul autorului poartă amprenta talentului de romancier-povestitor foarte bine documentat, cunosctor al Moldovei medievale căreia i-a închinat emoionante pagini de evocare... *Voievodul Martir* este cartea unui prozator care se simte purtătorul de cuvnt al moilor i strmoilor notri.”

Ilustrăm acest număr al revistei cu cteva evocări ale iernii romneti desprinse din creaia pictorului **Mihail Gavril**, un consacrat al simezelor, cunoscut mai ales pentru interpretările plastice pe care le-a dat pelerinajelor sale spirituale prin Moldova natală dar i la Balcic, Muntele Athos i Ierusalim.

Mihail Gavril pictează de la vrsta de 12 ani i este absolvent al Academiei de arte “Luceafărul” din București, în 1996, la secia pictură, avndu-l ca profesor pe Teodor Moraru. n 1998, a absolvit i Universitatea de

Artă din București, Facultatea de arte decorative și design, secția de artă murală, fiind îndrumat de Ion Grigore. În primăvara anului 1990, Mihail Gavril s-a numărat printre primii artiști călători la Balcic, în încercarea de a regăsi spiritul și de a reînvia tradiția interbelică a pictorilor români ce-și petreceau aici vacanțe al căror rod s-a constituit într-o adevărată școală de pictură. Abia după zece ani inițiativa sa a fost reluată, iar artiștii români au reînceput să picteze în fiecare vară la Balcic.

Din 1981 a deschis peste 35 de expoziții personale în România (București, Iași, Suceava, Fălticeni, Piatra Neamț, Vaslui, Bârlad, Bușteni, Sinaia – cea mai recentă, din primăvara acestui an), precum și în Austria, Belgia, Elveția, Spania, Suedia, Statele Unite. De asemenea, a participat la numeroase expoziții de grup și colective, iar lucrări ale sale se află în colecții publice și particulare din România și din străinătate. Este autor al unor lucrări de artă monumentală amplasate la Suceava, Târgoviște, Tulcea, Antilești (Neamț) și la Liège (Belgia).

„Deși în creația lui Mihail Gavril se pot delimita o serie de cicluri, de concentrări tematice, acestea nu sunt trepte ale carierei pictorului, ci mai degrabă concretizări artistice ale interesului, căutărilor și descoperirilor, ale sedimentărilor de experiență. ...De 35 de ani dedicat artei plastice, nimic din ce aparține acestui domeniu binecuvântat nu îi este străin. A desenat enorm și a pictat mult pe orice fel de suprafețe. Modelează culoarea în ulei, însuflețește cu frescă, mozaic sau sgraffito ziduri de tot felul, iar când simte că tehnicile tradiționale i-au rămas mici, inventează altele. A pictat, printre altele, pe piele și tablă de inox sau aluminiu, și a ieșit în relief ori de câte ori vreun obiect banal i-a oferit un gând, o idee, o viziune”. (Marius Țița)

„Îmbinând pictura de șevalet cu arta monumentală, schimbând perspectivele clasice și reperele identitare ale celor două modalități de expresie, artistul produce transformări majore și în funcționalitatea lor primordială ... Culorile sunt “împrumutate” din paleta cromatică a frescelor sau mai clar spus imită opalescența specifică pigmentilor dizolvați în apă sau în var, ceea ce presupune o tehnică deosebit de rafinată, care constă în manipularea foarte precisă a transparenței straturilor de ulei”. (Corneliu Ostahie)